

• ROCZNICA POLSKIEGO GRUDNIA • MINISTER KLAMIE •
• MICHAŁ • POLITRUK KLASYCZNY • NADCZŁOWIEK RADZIECKI • POLSKA -
ARTYŚCI NIEPOKORNI • FILM • WYWIAD Z JERZYM STUHREM

PISMO NIEZALEŻNE WYDAWANE PRZEZ GRAŻYNĘ I ZBIGNIEWA FARMUSÓW

ECHO - TYGODNIK POLSKI

NO.7 • 3-9 GRUDNIA 1987 • TORONTO • PUBLISHED WEEKLY •

CENA \$ 1.25

Second Class Registration Number Pending Postage Paid At Toronto

HISTORYCZNA PORAZKA RZĄDU PRL

REFERENDUM PADŁO!

W niedzielę jeszcze było całkiem optymistycznie. Ogłoszono, że 20,745 ustrojonych flagami lokali referendum odwiedziło 68% uprawnionych do głosowania Polaków. Ogłoszenie wyników odłożono na poniedziałek. Obowiązywała optymistyczna linia propagandowa z czwartku, nazywająca referendum sukcesem władz.

Nastroje w Polsce, jak donosili korespondenci zachodni, były spokojne i to zarówno po jednej, jak i drugiej stronie. Ludzie szli pod szarym, zimnym niebem do urn, by głosować, ze zgadzając się na niebotyczne podwyżki, a komentatorzy radiowi i telewizyjni nie byli w stanie wykrzesać z siebie odpowiedniego entuzjazmu z tego powodu. W kilku miastach doszło do starć z milicją.

W Gdańsku ruszył ze stoczni 3-tysięczny pochód, który zmierzał do Pomnika Poległych Stoczniovców. Milicja rozprędziła tłum pałkami. Później Jerzy Urban stwierdził, że manifestujących było najwyżej 300, a milicja nie używała siły. W Krakowie 400-osobowy pochód przeszedł przed konsulatem amerykańskim. W Nowej Hucie 500 osób starło się z milicją. We Wrocławiu na jednym z domów wywieszono transparent: "Nasz głos w referendum komunistów na Madagaskar". 12 osób, które "usiłowały przeszkodzić w głosowaniu" zatrzymano, w tym 6 w Krakowie, 4 we Wrocławiu i 2 w Gdańsku.

Tymczasem w samych lokalach referendum pouczano ludzi, jak to jest, że muszą

skreślać "nie", jeśli są za, a "tak", jeśli są przeciwko. Urban zaś próbował wyjaśniać dziennikarzom, że pytania zostały źle sformułowane. Jeden z kamerzystów hiszpańskich twierdził, że w Garwolinie, gdzie uprzednio przeprowadzono głosowanie próbne, udało mu się sfilmować dwukrotne, trzykrotne, a nawet czterokrotne głosowanie jednej osoby. Żadnego z korespondentów nie dopuszczono, by był świadkiem liczenia głosów.

Dziennikarze zachodni zacytowali kilka wypowiedzi głosujących Polaków. Młoda kobieta stwierdziła, że głosując zapewnia sobie spokój, otrzymanie paszportu, itp. Ktoś inny powiedział, że choć nie wierzy we wprowadzenie reform w życie, nie może

dopuszczać, by w przyszłości żałować, iż ominął szansę przyłożenia ręki do zmian w kraju. Kościół nie zgodził się zająć oficjalnego stanowiska w kwestii referendum, niemniej Prymas Polski w wywiadzie udzielonym hiszpańskiemu piśmie "Ya" wypowiedział się "za trudną reformą przeciw chaosowi". Solidarność, która początkowo wezwała do bojkotu referendum, a następnie zdecydowała się je ignorować, by nie być posądzoną o niesprzyjanie reformom, nie podjęła się sprawdzenia, ilu właściwie uprawnionych do głosowania naprawdę przystąpiło do urn.

W poniedziałek bomba pękła! Wyniki były dla władz druzgocące. Za pierwszym pytaniem opowiedziało się 44% uprawnionych do głosowania Polaków, za drugim 46%. Zgodnie z polskim prawodawstwem w referendum musi odpowiedzieć "Tak" 51% ogółu uprawnionych do głosowania. Wzbudziło to pewną konfuzję na Zachodzie, gdzie oblicza się w takim przypadku wielkość względną.

Najniższą frekwencję notowano w województwie gdańskim: zaledwie 56,3% uprawnionych w ogóle przyszło do lokali referendum.

Z działalności PPS w Polsce

W niedzielę, 22 listopada, wybrano siedmioosobowe Prezydium Polskiej Partii Socjalistycznej. Na czele stanął Jan Józef Lipski. Jego zastępcami zostali Józef Pinior i prof. Władysław Sienicki-Goldfinger, znany mikrobiolog. Sekretarzem partii został prof. Andrzej Malanowski.

We wtorek, 24 listopada, doszła na Zachód wiadomość o trzecim już najściu milicji na mieszkanie, gdzie odbywa się zebranie reaktywowanej PPS. Tym razem była to konferencja prasowa, zorganizowana w mieszkaniu prof. Malanowskiego. Malanowski i członek biura prasowego PPS, Janusz Król, zostali zatrzymani. Poinformowano ich, że partia nie jest zarejestrowana w sądzie, a więc ich działalność jest nielegalna i grozi ukaraniem wysokimi grzywnami, lub uwięzieniem do trzech miesięcy.

Ciąg dalszy na str. 3

Twarze opozycji: JAN JÓZEF LIPSKI, szef nowo powstałej PPS

© Copyright
INDEPENDENT
POLISH AGENCY
Box 2113
22002 LUND

• **Komunistyczni terroryści masakrują Misję Pojednania w Zimbabwie.** Podczas napadu oddziału czarnych terrorystów komunistycznych na chrześcijańską placówkę misyjną w pobliżu Bulawayo (południowe Zimbabwe) zostało zamordowanych 16 białych 5 dzieci, 7 kobiet i 4 mężczyzn. Około 20-osobowa grupa Murzynów - terrorystów posłużyła się nożami, siekierami i motykami. 6-tygodniowe niemowlę zostało zabite kilkoma uderzeniami głowki o zlew. Terroryści spalili zabudowania na obydwu farmach Misji Pojednania. Pozostawili oni notatkę, w której przedstawili się jako "bojownicy marksizmu-leninizmu pragnący opuszczenia kraju przez wszystkich zachodnich kapitalistów".

• **Zao Zi-jang wzywa do wszechstronnej reformy politycznej.** "Dziennik Ludowy", organ komunistów chińskich opublikował na pierwszej stronie z 1,5-miesięcznym opóźnieniem przemówienie wygłoszone przez Zao Zi-janga 14 października br. na posiedzeniu Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Chin. Zao, ówczesny premier, a obecny I sekretarz partii wzywa do wszechstronnej reformy politycznej. Atakuje on potężnie rozbudowany partyjny aparat biurokratyczny i biurokrację w Chinach. Podkreśla konieczność powstrzymania mieszania się partii w codzienne sprawy zarządzania, administrowania i produkowania. Kluczem do reformy politycznej w Chinach jest rozdział partii i rządu - utrzymuje Zao.

• **Przywódcy USA i ZSSR podpisują układ o likwidacji nuklearnych pocisków rakietowych średniego zasięgu.** Do podpisania historycznego układu dojdzie w bieżącym miesiącu w Waszyngtonie podczas spotkania na szczycie prezydenta Reagana z sekretarzem generalnym Gorbaczowem. Łącznie zlikwidowanych zostanie 1047 nuklearnych pocisków rakietowych, co stanowi 4 - 6% atomowego arsenału obydwu supermocarstw. Prezydent Reagan wyraził nadzieję, że w ciągu kilku miesięcy odwiedzi Moskwę, gdzie podpisze układ redukujący o połowę sowiecki i amerykański arsenał nuklearnych pocisków rakietowych dalekiego zasięgu. Podkreślił jednocześnie, że nie ma mowy o jakimkolwiek ustępstwie w zakresie obronnych broni kosmicznych. "Będziemy prowadzić badania nad nimi. Będziemy je rozwijać. A kiedy będą gotowe, rozmiścimy je".

• **Bunt więźniów kubańskich.** W dwóch federalnych więzieniach amerykańskich doszło do buntu więźniów kubańskich na wiadomość o tym, że F. Castro zgodził się przyjąć z powrotem na Kubę około 2500 uchodźców kubańskich, którzy zostali wydalenici przez niego z Kuby w ramach wydalenia około 125 tysięcy Kubanczyków do USA w roku 1980.

Około 2500 osób - większość z nich przebywająca w więzieniach amerykańskich - nie uzyskała zgody na pobyt stały i władze amerykańskie wydały decyzję o ich deportacji. Na wieść o decyzji w dwóch więzieniach doszło do buntu więźniów kubańskich. Więzienia zostały zdemolowane i spalone. Zginęła 1 osoba, ponad 50 zostało rannych. W więzieniu w Atlancie 1119 Kubanczyków ujęło 94 zakładników. W więzieniu w Oakdale 989 więźniów ujęło 26 zakładników. Obydwa więzienia zostały otoczone przez wojsko i agentów FBI. Władze podjęły negocjacje nie przynoszące początkowo żadnego rezultatu z powodu rozbieżnych stanowisk więźniów, podzielonych na grupy, posiadające odrębnych

przywódców. Więźniowie zagrozili, że w razie szturmowania więzienia zginą wszyscy zakładnicy. Podkreślili, że wolą śmierć od powrotu na Kubę, gdyż chcą żyć i być pochowani w wolnym kraju. Prokurator Generalny E. Meese przyrzekł powstrzymanie deportacji i ponowne rozpatrzenie każdego podania o pobyt stały w przypadku zakończenia buntu. Pierwsi przetrwali bunt kubanczy więźniowie z Oakdale, zwalniając wszystkich 26 zakładników, a następnie oddając się w ręce władz. Nakłonił ich do tego przybyły do Oakdale biskup katolicki Augustin Roman z Miami. Przypuszcza się, że biskup Roman uda się do więzienia w Atlancie. Tamtejsi zbuntowani więźniowie uwolnili 4 zakładników, oświadczając, że pozostających 90 zostanie uwolnionych po spełnieniu przez władze 8 ich żądań. Domagają się oni m.in. utrzymania prawa stałego pobytu w USA zgodnie z Cuban Reform Act z 1966 roku, konstytucyjnej ochrony praw więźnia, unieważnienia umowy o deportacji pomiędzy Waszyngtonem i Hawaną, ponownego rozpatrzenia każdego podania o pobyt stały, immunitetu chroniącego ich przed oskarżeniem o udział w buncie, odbywania rokowań z władzami w obecności środków masowego przekazu.

• **Całkowity zakaz palenia tytoniu w metrze londyńskim.** Władze wprowadziły całkowity zakaz palenia tytoniu w metrze londyńskim po tym jak się okazało, że niedopałek papierosa mógł spowodować pożar na stacji King's Cross, na skutek którego śmierć poniosło 30 osób. Od stycznia 1985 roku obowiązywał zakaz palenia w wagonach i na dołnych peronach.

• **Samobójcza misja bojownika arabskiego.** Arabski bojownik poniósł śmierć w czasie walki, gdy posługując się lotnią wylądował w północnym Izraelu zabijając 6 i raniąc 7 żołnierzy izraelskich.

• **Wybory na Haiti odwołane.** Po trzech pierwszych godzinach głosowania wybory prezydenckie i do parlamentu krajowego na Haiti, mające dać początek demokracji, zostały odwołane przez Niezależną Radę Wyborczą. Na terenie całego kraju pierwsi wyborcy zostali zaatakowani głównie przez grupy Tonton Macoutes - byłej służby bezpieczeństwa dyktatorskiej rodziny Duvalierów. W stolicy kraju Port-au-Prince śmierć poniosło co najmniej kilkadziesiąt wyborców. Sądzi się, że łącznie na terenie całego kraju w punktach wyborczych poniosło śmierć kilkaset wyborców. Wojsko, które miało ochraniać punkty wyborcze zachowało się biernie, niekiedy przyłączając się do Tonton Macoutes. W kilka godzin po odwołaniu wyborów rządząca junta rozwiązała Radę Wyborczą i podała, że nowe wybory odbędą się w przyszłości. Haitanczyki na ogół uważają, że za masakrą wyborczą kryje się przebywający na wygnaniu we Francji, były dyktator Jean-Claude Duvalier. Odmówił on skomentowania sytuacji na Haiti powstałej po odwołaniu wyborów. Stany Zjednoczone, które popierały podduvalierską juntę traktując ją jako szczebel przejściowy do demokracji, oświadczyły, że wstrzymują całą pomoc militarną dla Haiti i zawieszają pomoc ekonomiczną.

• **Demonstracja miłośników zwierząt w Moskwie.** Około 100-osobowa grupa miłośników zwierząt wzięła udział w demonstracji, protestując przeciwko zabijaniu tysięcy bezdomnych zwierząt i domagając się lepszych publicznych usług weterynaryjnych. Demonstranci zebraли się w pobliżu stacji metra "Dynamo" i przemarszerowali kilkoma ulicami pod centrum kontroli zwierząt. Organizatorzy demonstracji uzyskali zgodę władz Moskwy na jej przeprowadzenie.

• **Chwasty i szkodniki zmniejszają światową produkcję żywności o 45% - oświadczył Bank Światowy.** W niektórych państwach strata

W godzinnym wywiadzie z Tomem Brokaw dla amerykańskiej stacji telewizyjnej NBC przywódca ZSSR Michaił Gorbaczow,

oślawiony "intelektualista", wypadł słabiutko.

Kanadyjskie i amerykańskie gazet wybiły na czoło to, 1) że przyznał iż Związek Sowiecki robi od dawna własne, szeroko zakrojone badania nad bronią kosmiczną, ale rzecz jasna, jej nie zainstaluje w kosmosie, 2) że przewiduje możliwość redukcji o 50% arsenałów

suwerenne całkowicie Niemcy. Wschodnie podjęły w jego sprawie całkowicie suwerenną decyzję, a ponadto NRD musi się jakoś ostanąć przed Berlinem Zachodnim.

Zezwalamy na wyjazd wszystkim obywatelom, z wyjątkiem obywateli uznanych za zagrożenie dla państwa (99,999%), a Amerykanie są jeszcze gorsi - bo przebiegają w Meksykaninach.

Jest u nas niższy poziom życia jednostki niż w USA, ale za to jakie zabezpieczenie społeczne i jakie poczucie społecznego bezpieczeństwa - brak bezrobocia, leczenie za darmo, edukacja za darmo - a więc w sumie wyższy poziom życia. W Ameryce dopiero Roosevelt zabezpieczył trochę w 1944 roku.

Szkoda, iż Brokaw nie przypomniał, że najlepiej społecznie zabezpieczone były i są miliony sowieckich łagierników.

Prywatne działki przyzagrodo-we (zajmujące skądinąd 2% powierzchni uprawnej) rzeczywiście dają więcej niektórych plodów rolnych niż kołchozy (zajmujące 98% powierzchni uprawnej), ale przecież kołchozy dają działkom nasiona, myśl techniczną i rolniczą, itd. No więc widzicie.

Klasyka politrukji
ZBIGNIEW FARMUS

ECHO-TYGODNIK POLSKI

wydają:

Grazyna i Zbigniew FARMUS

adres pocztowy:

**51A Thistle Down Blvd.
REXDALE, Ont. M9V 4A6**

tel. 743-5706

Redaktor naczelny Grazyna Farmus
Dyrektor działu reklamy i dystrybucji inż. Zdzisław Wójcik

REDAKTORZY DZIAŁÓW

Świat, Kanada Zbigniew Farmus
Polska Katarzyna Banachowska
Czytane między wierszami & Lektury nieobojętne

Korespondencje z dalekiego kraju
Bolesław Ślesieński

Dział popularno-naukowy

Andrzej Wozniak

Stanisław Skonieczny

Teatr Darek Barecki

Sport Adam Polański

Poradnia Zaufanie dr Zofia Bończa

Pokochoć kapitalizm

dr Krzysztof Ostaszewski

Na Nowej Ziemi

Aleksander Piekarski

Angielski Andrzej Klimaszewski

Prawo Mec Kwiatek

Radlestezja Bogusław Rzepecki

Apteka Natury dr Zofia Górnicka

Poczytaj mi Echo Adela Dymka

Piękna Polka Barbara Raczynska

POGŁOS (miesięcznik)

Magda, Marek i Kot Czyżycy

Pobyt stały (powieść)

Marek Majewski

Horoskop, Kalendarium, korekta

Ewa Rewkowska

WSPÓŁPRACUJĄ

prof. dr Ewa Brantley, Wacław Liebert,

Lech Jamka, Janusz Pietrus, Tadeusz Pruss

zdjęcia

Independent Polish Agency,

Andrzej Stawicki, Zbigniew Obrębski

konsultacja graficzna i rysunki

Marek Majewski, Patryk Halkiewicz,

Jacek Olszewski

konsultacja komputerowa

Habdank Communications,

Independent Computer Experts,

Mirek & Associates

tłumaczenia z niemieckiego

S. Cech

skład drukarski

Olimpia Orlewicz

druk

Polish Alliance Press

dystrybucja torontońska

Michał Galusza

ADVERTISING RATES

DISPLAY ADS \$ 7.00 per col. inch, FULL PAGE \$ 700,
HALF PAGE \$ 350.00

Classified Ads. \$ 4 (up to 25 words) Job Ads FREE

Special minimum 3 months advertising (12 issues)

1 col. 1 1/2 inch \$ 65.00, 2 cols. 1 1/2 inches \$ 130.00

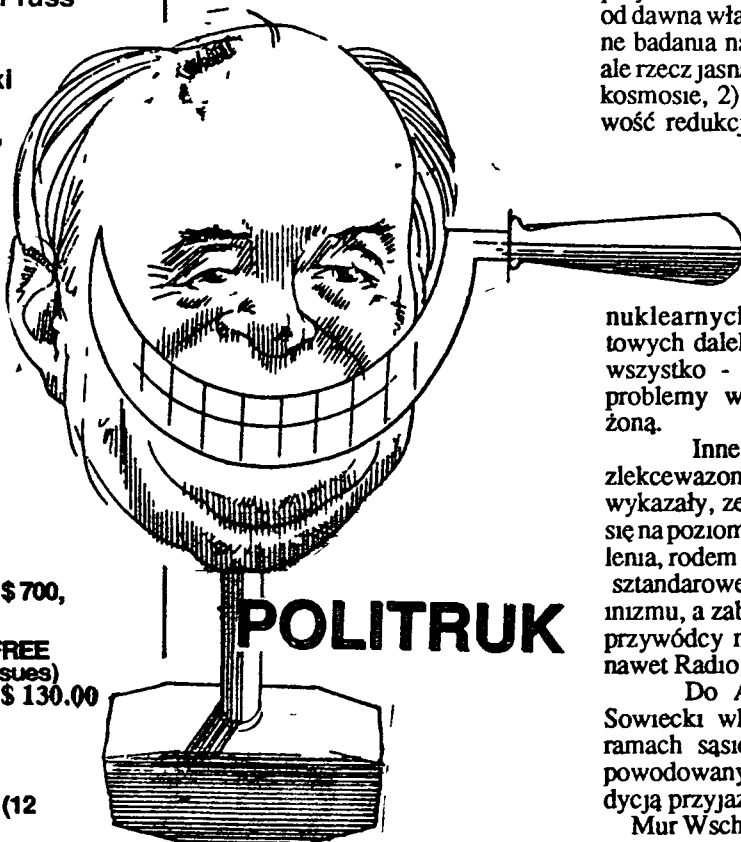
2 x 3 inches \$ 260.00 photo extra \$ 5.00

3 x 3 inches \$ 390.00

SUBSCRIPTION PRENUMERATA

POŁROČNA \$ 25.00, RÓČNA \$ 50.00

dla nowo przybyłych, wg. kolejności zgłoszeń (12 numerów) bezpłatna

zywności sięga 80% Wyzsza kultura rolna upraw, zbiorów i magazynowania żywności oraz właściwa walka z chwastami i szkodnikami (mikroorganizmy powodujące choroby upraw, owady, ptactwo i zwierzęta żerujące na płodach) może przynieść szybką poprawę

• **Tajfun Nina zdewastował Filipiny** Zginęło co najmniej 500 osób Setki tysięcy pozostały bez dachu nad głową.

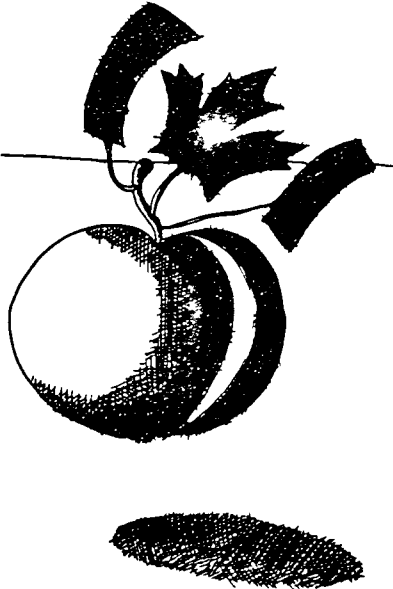
• **Li Peng, zaadoptowany syn byłego premiera ChRL** Czu. En-laja, został mianowany na stanowisko pełniące obowiązki premiera Otrzymał on wyższe wykształcenie politechniczne w Moskwie

• **Brat przywódcy reżymu afgańskiego przeszedł na stronę partyzantów** Sidik - młodszy brat przywódcy komunistycznego reżymu afgańskiego Nadziba, przyłączył się do mudzaheddinów dowodzonych przez Massouda - legendarnego już dowódcę partyzantki antykomunistycznej w Afganistanie Źródła dobrze poinformowane podają, że bracia reprezentowali odmienne stanowiska polityczne i od dłuższego czasu dochodziło pomiędzy nimi do prywatnych scysji

• **Iran gotów do wyzwolenia Mekki** Ali Rafsanjani, spiker parlamentu irańskiego oświadczył, że Iran jest przygotowany do walki w "dowolnych warunkach" o wyzwolenie Mekki i ustanowienie w niej międzynarodowego rządu islamskiego Mekka - najświętsze miejsce muzułmanów, znajduje się na terytorium Arabii Saudyjskiej

• **Wykonanie wyroku śmierci na białych w RPA** W Pretorii powieszono dwóch białych za oddzielne przestępstwa popełnione wobec czarnych kobiet. 22-letni George Scheepers został skazany na karę śmierci za uprowadzenie czarnej kobiety, zamknięcie jej w bagażniku samochodu i spowodowanie jej śmierci przez podpalenie 2 przyjaciół Scheepersa za zgwałcenie uprowadzonej wraz z nim kobiety otrzymało karę 18 lat więzienia 18-letni Johan Wessels został skazany na śmierć za udział w zbiorowym gwałcie na czarnej kobiecie i za samodzielne jej zamordowanie

KANADA

UKŁAD O WOLNYM HANDLU BĘDZIE ZREALIZOWANY ZA ZGODĄ PROWINCJI LUB BEZ

W Toronto odbyło się dwudniowe spotkanie premiera Kanady B. Mulroneya z 10 premierami prowincjonalnymi. Było ono poświęcone w większości układowi o wolnym handlu z USA. Mulroney podkreślił, że jako przywódca całego kraju ma prawo wprowadzić w życie układ o wolnym handlu "Jako premier - podkreślił Mulroney - mam obowiązek dać narodowi przywództwo, niezależnie od tego czy jest ono popularne czy też nie". 7 premierów prowincjonalnych opowiedziało się po stronie układu o wolnym handlu, trzech jest nadal przeciwnych układowi. Są to premierzy Ontario - J. Peterson, Manitoby - H. Pawley i Wyspy Księcia Edwarda - J. Ghiz. Premier Manitoby Pawley powiedział Mulroney'emu, że uważa iż jako premier Kanady ma prawo "działać jedynie wtedy, gdy posiada silną zgodę Kanadyjczyków". Mulroney odparł, że on sam wyraża Kanadę i jedynie wyborcy mogą zakwestionować jego władzę. "Zamierzam nadawać kierunek i zaakceptuję konsekwencje, gdy naród wyda swój werdykt na mnie". Premierzy przedyskutowali także publiczną reakcję wobec układu konstytucyjnego z Meech Lake, planowany ogólnokrajowy system opieki nad dziećmi, zagadnienie rządowych subsydiów oraz

problemy rozwoju regionalnego

LINIE LOTNICZE AIR CANADA ZAMKNIĘTE

Dyrekcja Air Canada postanowiła zamknąć na nieokreślony czas wszystkie loty Air Canada po tym jak początkowy z założeń strajk rotacyjny pracowników należących do Międzynarodowego Związku Maszynistów i Pracowników Powietrznych przekształcił się w równoległy strajk na lotnisku w Toronto, na lotniskach Mirabel i Dorval w Montrealu oraz wielu innych na terenie całego kraju. Minister Transportu J. Crosbie oświadczył, że zamknięcie było konieczne, gdyż strajk uczynił niebezpiecznym latanie liniami Air Canada. Nieoczekiwane zamknięcie Air Canada wprowadziło na kanadyjskich lotniskach olbrzymie zamieszanie wśród tysięcy pasażerów, którzy zostali zmuszeni do szukania lotów zastępczych. Na czas nieokreślony Air Canada zwolniło z pracy 1800 pilotów, 2200 stewardes i większość z 3500 agentów biletowych.

PONAD 1 MILION KANADYJSKICH DZIECI ŻYJE W NĘDZY

Kanadyjski Urząd Statystyczny podał, że w roku ubiegłym 1016000 dzieci w wieku poniżej 16 lat było członkami rodzin, których dochód plasował się poniżej granicy ubóstwa. Procentowo dzieci żyjące w nędzy stanowiły w roku ubiegłym 17,6% ogółu kanadyjskich dzieci. Procent ten jest niższy niż w roku 1984, gdzie wynosił 20,8%, ale nadal wyższy niż 16,5% w roku 1980. Kanadyjski Urząd Statystyczny przyjmuje, że pojedyncze jednostki bądź rodziny znajdują się poniżej granicy ubóstwa jeśli muszą wydać więcej niż 58% swego dochodu na podstawowe konieczności życiowe (jedzenie, ubranie i mieszkanie). W 1986 roku granicę dla czteroosobowej rodziny żyjącej w wielkim mieście stanowił roczny dochód wynoszący 21 666 dolarów, a dla pojedynczej osoby roczny dochód wynoszący 10 651 dolarów. Ogółem w roku ubiegłym poniżej granicy nędzy żyło w Kanadzie

3 700 000 ludzi, o 262 000 mniej niż w roku 1985

KONIEC DLA ROZPRAW SĄDOWYCH PO FRANCUSKU

Sąd apelacyjny prowincji Alberta orzekł, że żadna osoba oskarżona o przestępstwo kryminalne nie będzie miała w prowincji prawa do rozprawy sądowej w języku francuskim. Takie samo prawo obowiązuje w Brytyjskiej

Kolumbii i Nowej Fundlandii. W pozostałych prowincjach oskarżony ma automatyczne prawo do rozprawy sądowej prowadzonej po angielsku, bądź po francusku.

Orzeczenie Sądu Apelacyjnego w Albercie nie jest prawomocne. Jeśli nastąpi odwołanie od orzeczenia do Sądu Najwyższego w Ottawie ostateczną decyzję wyda Sąd Najwyższy.

WAŃKA WSTAŃKA

Wyobraźmy sobie, jeszcze lepiej - przypomnijmy, jak to w Kanadzie rozpisano referendum. Nie trzeba nawet dobrej pamięci. Ot, choćby niedawno w sprawie prowincji Quebec. Czy jesteś za czy przeciw pozostaniu prowincji w Kanadzie? Tym okrzyknął "za", Quebec pozostał, ale los partii rządzącej był przesądzony. A czemu to odeszła? Dowiedziała się, że nie jest popierana. Rumieniec zazenowania wywoła szybko prasa, namawiając przywódców do rychłego ustąpienia, wyborców do zmiany pupila, świat przekonując o zwycięstwie demokracji.

Co czas jakiś grozą nam referendum, a to w sprawie kary śmierci, a to wolnego handlu, a to strefy bezatomowej. W podtekście - wiadomo - na odmownej odpowiedzi rząd się wywróci.

Wywrócił się wszak rząd w Ontario lat temu dwa wprowadzając nie na referendum, lecz na przegranym głosowaniu nad swą ustawą w parlamencie. Wywrotek nagrodził gromkie oklaski przekaziorów.

Z pewną nadzieją nasłuchiwałam więc tych dźwięków po informacji, iż w dalekiej egzotycznej Polsce rządowe referendum padło. Spiker CBC, niczym Urban, zamieścił jednak kanadyjskich słuchaczy wieści, że wyniki referendum pokazują iż naród odmówił udziału w programie reform Jaruzelskiego.

Ot ciemny lud nie dorósł do władcy-reformatora. Duma Lew Albionu wpatrzony w kolonialną wielkość kiedy to do demokracji dorastali wybrani cywilizowani. Jak w czasach Jarty taki teraz ta sama spiewka - Polaków krótko trzymać.

Bo przecież wywrócić się może rząd ludzi wolnych. Rząd narzucony ma pozostać. Ma być porządek w tej Europie. Oświecać nas kolonizować pierestrojkować!

GRAFA

☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆

Święta Święta Święta Święta

☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆

Redakcja Echa-Tygodnik Polski prosi o zgłaszanie życzeń świątecznych do 10 grudnia 87 r. na telefon 743-5706 lub 534-4367

Przygotowujemy specjalną oprawę graficzną ogłoszeń. Najniższa cena ogłoszenia świątecznego \$ 25 00

EMERYTURY Z NIEMIEC Komunikat Nr 2

W czwartek 19 listopada o godz. 19 00 odbyło się zapowiadane spotkanie ludzi zainteresowanych sprawą emerytur z Niemiec.

Setki osób przybyłych do Domu Związku Polaków w Kanadzie, przy 2282 Lakeshore Blvd W w Toronto, zainteresowanych otrzymaniem chociażby podstawowych informacji, nie mogło pomieścić się w największej sali tego domu i musiało odejść.

Część osób mogła wypełnić aplikacje, część zabrała je z sobą, ale większość musiała odejść z kwitkiem, bo aplikacji zabrakło. Czekamy na większą ilość aplikacji od 12 października, które powinni nadesłać nam z Ottawy.

Juz 20 listopada, poinformowaliśmy wicedyrektora Departament of Health and Welfare Canada na prowincję Ontario Pana M. Goldfingera, że te setki osób przybyłych na spotkanie stanowią o powadze tego zagadnienia.

Wystaliśmy także w imieniu wszystkich zebranych, listy do Ministra Departament of Health and Welfare Pana Jake EPP i jego Dyrektora Sekcji Zagranicznej Pana Edwarda Tomagno informując ich o przebiegu spotkania i o potrzebie należytego potraktowania tych wszystkich obywateli Kanady, którzy mają swoje zainwestowane uprawnienia na terenie Niemiec.

Prosimy czytać polonijną prasę i słuchać programu radiowego Pani K. Kęsik. Będziemy informowali, kiedy i gdzie będzie można otrzymać wstępne formularze.

Po formularze i informacje można pisać po polsku. Stowarzyszenie Byłych Płatników do Niemieckich Ubezpieczeń Emerytalnych w Kanadzie P.O. Box "8" Postal Station "V" Toronto, Ontario, M6R 3A4.

M. PIEKOSZEWSKI

P.S. Prosimy załączyć zaadresowaną kopertę ze znaczkiem.

OD REDAKCJI BEZPŁATNE WYPEŁNIANIE DOKUMENTÓW

Jak nas poinformował konsulat generalny RFN umowa między Kanadą i RFN w sprawie ubezpieczeń emerytalnych została już podpisana, ale jeszcze nie ratyfikowana i jej pełne wprowadzenie w życie nastąpi najprawdopodobniej w połowie 88 roku. Konsulat RFN przy 77 Admiral

(w pobliżu stacji kolejki St. George) wydaje aplikacje i pomaga w ich wypełnieniu BEZPŁATNIE w godz. 9-12 od pon. do piątku.

Znajomość angielskiego lub niemieckiego konieczna. Formularz jest stosunkowo prosty. Należy zebrać wszystkie dokumenty, świadczące o odbytej pracy na terenach Niemiec tak Wschodnich, jak i Zachodnich. Należy się uzbroić w cierpliwość, ponieważ odpowiedź na podane wymagania wymaga sprawdzenia w dokumentacjach niemieckich i zabierze to dużo czasu.

ANDREW WITER

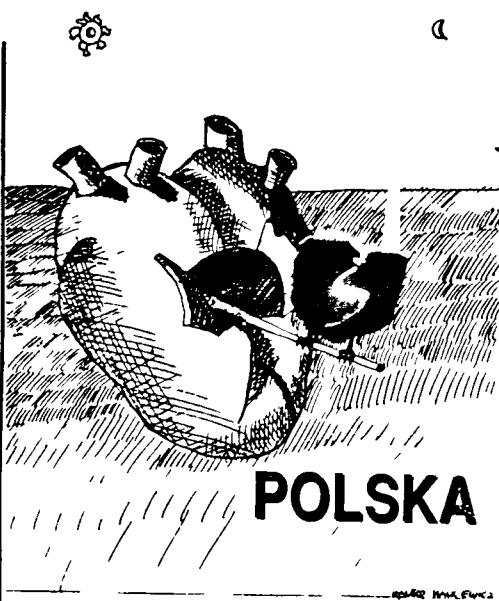
POSEŁ DO PARLAMENTU FEDERALNEGO
BIURO OKRĘGU WYBORCZEGO

1673 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6P 1A6
Tel. 535-6593

Biuro otwarte poniedziałek - sobota
od 9 00 a.m. do 5 00 p.m. lub telefonicznie

WASZ POSEŁ DO PARLAMENTU FEDERALNEGO
Z OKRĘGU PARKDALE - HIGH PARK

•KRONIKA•

• **PREMIER PRL** Zbigniew Messner oświadczył, przemawiając w piątek, 27 listopada na zjeździe ekonomistów w Krakowie, że polityka w zakresie płac i cen nie jest najważniejszym punktem reform gospodarczych, proponowanych przez rząd. Program kładzie nacisk na bodźce ekonomiczne, zwiększenie zaopatrzenia, zmiany w życiu społecznym i politycznym, w tym reformy struktury władz centralnych i terenowych. Premier podkreślił, że wszystkie podwyżki cen będą równoważone zwykłymi płac, uzależnionymi od wydajności pracy i nowych form świadczeń socjalnych. • **W WYWIADZIE** dla francuskiego radia Lech Wałęsa stwierdził, że referendum jest obrazą godności społeczeństwa polskiego. Wałęsa ocenił, że Zachód interesuje się referendum bardziej niż Polacy. Zbigniew Bujak z kolei w artykule dla francuskiego dziennika "Libération" stwierdził, że referendum nie ma najmniejszego znaczenia, a władze bynajmniej nie są zainteresowane poznaniem opinii społecznej. Według Bujaka reforma przyniesie tylko ogromne podwyżki, nawet do 200%, zrekompensowane do 40% oraz ograniczenie praw robotniczych. Tymczasem "Solidarność Walcząca" zaproponowała własne pytanie do referendum: "Czy jesteś za tym, żeby Wojciech Jaruzelski został królem Polski?". • **W GARWOLINIE**, 22 listopada, w niedzielę, odbyło się próbne referendum. Przyjechała telewizja, Jerzy Urban i Kazimierz Barcikowski. Radio uruchomiło telefony czynne od 8 rano do 6 po południu. Było wiele atrakcji. W jednym punkcie głosowania odbywał się pokaz mody, w drugim festiwal dziecięcych filmów telewizyjnych, w trzecim zabawa dla dorosłych. Po ogłoszeniu wyników okazało się, że do głosowania przystąpiło 5811 osób, co stanowi 52,4%. Dwa razy tak głosowały 5393 osoby. Przypuszcza się, że na próbne głosowanie wybrano Garwolin ze względu na strajk szkolny, jaki miał tam miejsce i bitwę o krzyże w szkołach. • **OFICJALNE** związki zawodowe, OPZZ wezwały społeczeństwo do wzięcia udziału w referendum, jednocześnie jednak wiceprzewodniczący Władysław Marciniak wypowiedział się krytycznie o podwyżkach cen OPZZ chce rozmawiać o podwyżkach, ale już po referendum. • **NIE ZOSTANIE** oficjalnie zarejestrowane warszawskie Towarzystwo Gospodarcze, na którego czele stoi Aleksander Paszyński. Do tej pory założenia Towarzystwa, które zgromadziło znakomite nazwiska polskiej myśli ekonomicznej, zdawały się nie budzić zastrzeżeń władz. W miejsce niezależnego i owarzystwa powołana będzie oficjalna Rada Popierania Inicjatyw Gospodarczych. • **PODCZAS** konferencji prasowej rzecznik rządu Jerzy Urban stwierdził, że negatywne wyniki referendum nie miałyby żadnego znaczenia. Reformy i przemiany byłyby kontynuowane, podwyżki wprowadzone w

Ciąg dalszy ze str. 1

Tymczasem zakładanie partii politycznej w Polsce nie jest obwarowane żadnym przepisem prawnym i zgodne z Konstytucją. Pozostali działacze PPS otrzymali wezwania do odpowiednich urzędów spraw wewnętrznych.

PPS

PPS przyłączyła się do ogólnopolskiej dyskusji nad referendum, wzywając Polaków do odmowy głosowania i wyrażenia w ten sposób swojego braku zaufania do po-czyniań władz, które ich tylokrotnie w przeszłości oszukiwały.

RAPORT POLSKIEJ LIGI PRAW CZŁOWIEKA

Raport niepełny o nieprzestrzeganiu samorządności i praw człowieka w Polsce ogłosiła Polska Liga Praw Człowieka. Raport, podpisany przez przewodniczącego Ligi, Jana Kosteckiego i wiceprzewodniczącego Aleksandra Krystosiaka, adresowany jest do Sejmu PRL, rządu, Rady Państwa oraz Międzynarodowej Federacji Praw Człowieka z siedzibą w Paryżu. Raport liczy 47 stron maszynopisu i zawiera szczegółową dokumentację łamania praw człowieka w Polsce.

Między innymi wymienia on nazwiska 83 osób, które zostały ukarane grzywnami w wysokości przynajmniej 50 tysięcy zł za kolportaż prasy niezależnej lub za samo noszenie symboli "Solidarności", co jest sprzeczne z postanowieniami Konstytucji PRL. W 10 przypadkach naruszono prawo do zrzeszania się, zawarte nie tylko w Konstytucji, ale i w odrębnych prawach międzynarodowych, ratyfikowanych przez PRL. Podaje się przykłady karania grzywnami 70 i 80-tysięcznymi uczestników pokojowych manifestacji, które są gwarantowane w Konstytucji. Raport wymienia przykłady karania 80-tysięczną grzywną za przygotowanie transparentu na powitanie papieża, Jana Pawła II. Jednocześnie jedyny dowód przeciwko oskarżonym stanowił raport funkcjonariusza MO. Raport wymienia 38 przykładów ciężkiego pobicia zatrzymanych przez MO. W części końcowej zaś stwierdza, że działalność organów wymiaru sprawiedliwości w Polsce stanowi razące pogwałcenie praw człowieka i wzywa do położenia kresu bezprawiu.

Zmagania o Polskę

W Wielkiej Brytanii zrealizowano serial filmowy pod tytułem "Zmagania o Polskę". Stał się on tematem ożywionej dyskusji, jaką w Polskim Ośrodku Społeczno-Kulturalnym w Londynie zorganizował Instytut Studiów Polsko-Żydowskich w Oxfordzie. W dyskusji wzięło udział 1000 osób. Zarzucali oni realizatorowi filmu, Władysławowi Sulikowi głównie to, iż przecenił on, ich zdaniem, bitwę o Lenino. Sulik bronił się, że dla przyszłości Polski i dalszych losów Europy ważniejsza była Kampania Wrześniowa i wejście do walk I Armii Wojska Polskiego niż bitwa o Arnheim czy Narvik.

Z tego samego powodu serial chwalony jest w prasie polskiej, zwłaszcza w "Trybunie Ludu", która z zadowoleniem doniosła, że film zakupiło 10 krajów, w tym USA. Nie wspomniata natomiast, czy serial ukaze się na ekranach polskich. Kontrowersje bowiem dotyczące filmu są znacznie szersze. Oto otrzymał on srebrny medal na festiwalu filmów dokumentalnych w Szwajcarii, co spowodowało gorący protest ze strony ekipy sowieckiej, która nazwała to "grozną prowokacją". "Zmagania o Polskę" pokazuje bowiem wejście Armii Czerwonej na ziemie polskie w 1939 roku, cytując pakt Ribbentrop - Mołotow i odstawiając groby Katynia.

O uwolnienie KORNELA MORAWIECKIEGO

We wtorek, 24 listopada miały miejsce we Wrocławiu dwie manifestacje, żądające uwolnienia Kornela Morawieckiego i Hanny Łukowskiej-Karniej. Jedną liczyła aż 1000 osób, druga była skromniejsza, liczebnie. Niesiono transparenty wzywające do uwolnienia działaczy "Solidarności Walczącej", rozdawano "Biuletyn Dolnośląski", wznoszono okrzyki. Wielu demonstrantów zatrzymano na parę godzin.

We środę, 25 listopada, na skrzyżowaniu ulic Świerczewskiego i Świdnickiej, w najbardziej ruchliwym punkcie miasta w tym samym celu demonstrowało pięć osób, między innymi Władysław Frasyniuk i Leszek Budrewicz. Akcja trwała 10 minut, wszyscy uczestnicy zostali zatrzymani.

Władysław Frasyniuk wydał we Wrocławiu oświadczenie, w którym wzywa do nieustannej walki o uwolnienie aresztowanych działaczy "Solidarności Walczącej".

Pomarańczowa Alternatywa o referendum

Jak zwykle przekornie włączyła się do dyskusji o referendum niezależna grupa twórcza z Wrocławia, Pomarańczowa Alternatywa. W piątek, 27 listopada, jej 100 członków, przybranych w łachmany, wyszło demonstrować z transparentami, które głosiły "Dziś referendum - jutro dobrobyt" i "Stuprocentowa frekwencja wyborcza". Wszyscy demonstranci i 50 osób przyglądających się manifestacji zostali zatrzymani przez milicję. Zgodnie z informacją Marii Piniór, rzecznika wrocławskiej "Solidarności", jeden młody człowiek został pobity na komendzie. Zatrzymanych wypuszczono.

FILM HOLLAND

NA AMERYKANSKIE ekrany wszedł film pt. "Anna", nakręcony przez Jerzego Bugajewicza, według scenariusza Agnieszki Holland. Jest to opowiadanie o losie artystów na emigracji. Do artystki starszego pokolenia przyjeżdża młodsza od niej rodaczka, która "wypożycza" zyciorys swojej starszej koleżanki, by przy jego pomocy zrobić karierę. Zakończona powodzeniem próba pozwała jej wziąć starszą artystkę na utrzymanie. Film stara się zachować kompromis między wschodnioeuropejską wrażliwością a zachodnim zapotrzebowaniem na lekki produkt komercyjny.

**ZAMKNAĆ
SIECHNICE
ŻARNOBYŁ
NIE**

**Wolność
i Pokój**

POLICZEK WYMIERZONY LUDOWEJ WŁADZY

KATARZYNA BANACHOWSKA

68% uprawnionych do głosowania Polaków poszło do urn niedzielne referendum. Co to właściwie znaczy? Przede wszystkim znaczy to, że zobaczyliśmy po raz kolejny zjawisko, które funkcjonuje podczas każdych wyborów w Polsce już od czterdziestu lat. Jest to odruch wytworzony przez doświadczenia owych lat pod rządami komunistów.

Odruch, że jak władza ogłasza głosowanie, to się idzie i wrzuca. Szesnaście miesięcy "Solidarności" wystarczy, by zniżyć ten odruch zaledwie u części społeczeństwa. Reszta go zachowała. Owszem, odruch rozpadłby się, gdyby od takiego głosowania choćby raz coś naprawdę zależało.

Tylko, że nigdy, łącznie z przypadkiem I referendum od 41 lat, jak ekscytował się Zachód, nic od takiego głosowania nie zależy. Coż więc robić, skoro nawet Solidarność nie umiała zdecydować się, jak zachować się wobec referendum, by być rzeczywiście dobrze zrozumianą? Świadczyło o tym dobitnie jej szamotanie się między bojkotem a zignorowaniem głosowania. I świadczyło jeszcze o jednym, że w sytuacji, jaka w Polsce istnieje, strona barykady, którą zajmuje opozycja, Solidarność i znaczna część społeczeństwa jest bezsilna, bowiem ma szanse wypowiedzieć własne zdanie tylko wtedy, gdy istnieje wolna gra sił politycznych.

Ale rząd PRL nie otrzymał w niedzielę poparcia dla wymyślonego przez siebie pakietu reform. TAK głosowała mniej niż połowa ogółu uprawnionych do głosowania. Zgodnie z przepisami polskimi tych głosów musiałoby być 51%, by referendum się udało. Co więc teraz? Zgodnie z wcześniejszą wypowiedzią Jerzego Urbana, dobrze ilustrującą cynizm polskich władz - nic. Rząd będzie wprowadzał te reformy, które zechce, w zakresie i w sposób dla siebie odpowiedni, nie pytając więcej nikogo o zdanie, bez dania choćby najmniejszych gwarancji politycznych, że sytuacja w Polsce się poprawi.

Czy społeczeństwo, które w niedzielę poszło do urn w smutnym pochodzie uległości i beznadziei poprze zmiany gospodarcze, które mają je kosztować tak wiele? Mało prawdopodobne. Czy ludzie wyjdą na ulicę w styczniu, gdy po raz pierwszy odczują ciężar podwyżek, albo w lutym, gdy pokonczą im się zapasy? Możliwe. A przede wszystkim czy reforma, która nie daje gwar-

Zatrzymanie Zbigniewa Romaszewskiego

Ledwie zdążyliśmy poinformować o przyznaniu Zofii i Zbigniewowi Romaszewskiemu nagrody niezależnej fundacji z Kalifornii, gdy nadeszła wiadomość o zatrzymaniu Zbigniewa Romaszewskiego. W czwartek, 26 listopada, milicja zorganizowała najście na mieszkanie Romaszewskich i po rewizji zabrała na komendę Zbigniewa Romaszewskiego. Przypuszcza się, że uczyniono to, by udaremnić wygłoszenie przez niego odczytu dla katolickiej grupy dyskusyjnej o postawie obywatelskiej.

SB GROZI

Bogdan Dariusz, uczeń jednej ze średnich szkół Wrocławia, działacz opozycji demokratycznej, został w drodze do szkoły porwany przez czterech funkcjonariuszy SB w cywilu, którzy wywieźli go samochodem za miasto. Po drodze grozono mu śmiercią, twierdząc, że "takich jak on się zabija, a resztę za mordę i do referendum". Za miastem kazano mu wysiąść z samochodu i wykopać sobie dół. Łopata miała znajdować się w bagażniku samochodu. Gdy chłopiec wysiadł, samochód odjechał.

Bogdan Dariusz był już uprzednio szykanowany przez milicję, miał nawet 15-miesięczny wyrok za napaść na milicjanta.

Z OSTATNIEJ CHWILI :

• WE WROCŁAWIU milicja zatrzymała kilku działaczy reaktywowanej Polskiej Partii Socjalistycznej, w tym jej wiceprzewodniczącego, działacza "Solidarności", Józefa Piniora. • WE WTÓREK, 1 grudnia, przybyła do Warszawy delegacja z Watykanu na dalszy ciąg rozmów prowadzonych z Episkopatem Polski na temat możliwości wznowienia stosunków dyplomatycznych między Polską a Watykanem. Delegacja Watykanu spotka się z przedstawicielami władz PRL. Wizyta potrwa około tygodnia. Goście wezmą udział w IV posiedzeniu Komisji Watykanu i Episkopatu Polski powołanej na początku bieżącego roku na temat stosunków dyplomatycznych.

rancji inicjatywie prywatnej, która nie wprowadza istotnych zmian politycznych i nie dopuszcza do głosu społecznej kontroli, może wyprowadzić Polskę z kryzysu? I ta odpowiedź jest najsmutniejsza, nie, nie może.

Reszta, to już tylko spekulacje polityczne. Że nad wynikami referendum jeszcze w tym tygodniu będzie obradować Biuro Polityczne KC PZPR i kto wie, czy nie polecą jakieś głowy. Że przypuszczalnie podwyżki styczeńowe będą jednak mniejsze niż chciał to wprowadzić rząd. Że wynik referendum sprzyja ocenom twardogłowych, którzy w kwestii referendum stworzyli bardzo szczególnie sojusz z rozczarowanymi robotnikami na społecznej mapie Polski.

Opinie Zachodu o tym, co się stało, są jednoznaczne. Londyn wskazuje na drastyczny brak zaufania do władz PRL, czego wyrazem są wyniki referendum. Zauważa się tam też wyraźne zaskoczenie władz, które

ARESZTOWANIE CZŁONKA KRAJOWEJ KOMISJI WYKONAWCZEJ

Polska prasa na Zachodzie doniosła już o aresztowaniu Jana Andrzeja Górniego, działacza śląskiej "Solidarności". Był on pracownikiem Huty Katowice i organizatorem strajków sierpniowych hutników oraz członkiem Komitetu Założycielskiego Wolnych Związków Zawodowych. Po ogłoszeniu stanu wojennego sam wydawał "Przegląd Katowicki" i organizował kolportaż Reprezentował region Śląsko-Dąbrowski w podziemnych strukturach "Solidarności", ostatnio został dookoptowany do jawnej Krajowej Komisji Wykonawczej.

Aresztowano go, jako powód początkowo podając nieposiadanie stałego adresu, czyli za włóczęgostwo. Na niedawnej konferencji prasowej jednak Jerzy Urban, rzecznik rządu, stwierdził, że Górny został aresztowany z inicjatywy swojej małżonki, której nie płaci alimentów na dziecko. Otóż żona Jana Andrzeja Górniego wraz z dzieckiem już od dłuższego czasu przebywa na Zachodzie, najpierw w Niemczech Zachodnich, a ostatnio w USA. Czyżby tam miało jej przysyłać zaległe alimenty?

Nie ma wiadomości, gdzie przetrzymywany jest Jan Andrzej Górny.

BETON W OFENSYWIE

Podczas przygotowań do VI Plenum KC PZPR ujawniła się działająca w Katowicach grupa politycznego "betonu", nazywająca się Grupa Komunistycznych Samorządnych Pracowników. Wydała oni oświadczenie, w którym jest mowa o odradzaniu się kapitalizmu i obdarzaniu zaufaniem inicjatywy prywatnej, do czego dopuścić nie wolno. Jednocześnie podczas Plenum generał Jaruzelski powiedział: "Proces porozumienia nie da się oddzielić od walki z tymi, którzy odrzucają każdą pozytywną inicjatywę. Najgroźniejsza byłaby powtórka anarchii. Określamy jasno linię oddzielającą nasze przemiany od koncepcji osłabienia państwa, domontażu socjalizmu".

jeszcze w czwartek 27 listopada, na dwa dni przed porażką nazywały referendum swoim sukcesem. Francuzi z kolei uważają, że referendum otwiera nową sytuację polityczną w Polsce, którą niektóre gazety nazywają otwarciem politycznym kryzysu. Sekretarz francuskiej Federacji Związków Zawodowych nazwał wyniki referendum policzkiem, jaki społeczeństwo polskie wymierzyło swoim władzom. Stało się więc jasne, że słuszne były przewidywania, według których Polacy nie zgodzą się na reformę gospodarczą, która nie zostanie poprzedzona reformą polityczną.

Jaruzelski ma teraz pretekst, by wycofać się z reform, których podjęcie było w gruncie rzeczy pozorowane. Władza komunistyczna w PRL żadnych istotnych reform gospodarczych wprowadzić zwyczajnie nie może, gdyż odbierze jej to władzę. Z drugiej jednak strony ogromne zadłużenie Polski ogranicza jego pole manewru. Może on, oczywiście nie

VI PLENUM KC PZPR

Długo oczekiwane w nadziei na polityczne zmiany Plenum KC przyniosło same rozczarowania. Tezy, przygotowane we wrześniu, które nieoficjalnie przedostały się na Zachód w październiku zapowiadały wiele rzeczywiście rewolucyjnych zmian - jak legalizacja opozycji, rozwój dyskusyjnych klubów politycznych, dwuizbowy Sejm, które nawet nie znalazły się w referacie programowym na listopadowe Plenum. Z ofensywności też na Plenum pozostało tylko jedno bunczuczne zapowiedzi Jaruzelskiego, że oto na naszych oczach dokonuje się swoista "druga rewolucja". Potwierdza się tym samym opinia, że usunięcie Jelcyna z moskiewskiego komitetu partii i nauczka, jaką dano tym samym sowieckim reformatorom, a także przyjęcie jej do wiadomości przez Gorbaczowa, zostały właściwie odczytane w Warszawie.

Podczas Plenum mówiono ogólnikowo o zmianach w geografii województw i wprowadzeniu pewnych zmian w Konstytucji. Ogólnie wyrażane są nadzieje, że będą to gwarancje dla inicjatywy prywatnej.

Plenum rezygnuje więc z legalizacji opozycji, nie wspomina nawet słowem o proponowanym we wrześniu uchyleniu ustawy o szczególnej odpowiedzialności karnej, uderzającej w przeciwników politycznych systemu, proponuje zakładanie klubów dyskusyjnych, ale już bez przymiotnika "polityczny". O ile tezy wrześniowe zapraszały z powrotem do partii wszystkich, którzy oddali legitymację, referat Plenum zawęża zaprosiny do tych, którzy "nie wystąpili przeciwko socjalizmowi". Zgodnie z referatem nie wolno bagatelizować prób wykorzystania ustępstw politycznych dla celów antystrojowych, co jest wyraźnym ustępstwem na korzyść partyjnego "betonu".

Janusz Onyszkiewicz, rzecznik "Solidarności" orzekł, że Plenum to nie wywoła żadnego odzewu. Jak wiadomo liczone, że po politycznym Plenum społeczeństwo polskie udzieli poparcia linii reformistycznej rządu, spodziewano się politycznych gwarancji przebudowy systemu.

Ocenia się, że największy opór stawiały reformistom partyjnym Komitety Wojewódzkie Warszawy, Gdańska i Katowic.

(Źródła: Radio Wolna Europa, "Tygodnik Mazowski", "Samorządna Rzeczpospolita", "Przegląd Wiadomości Agencyjnych", "Głos Łodzi". Wspomniane nazwa ukazują się poza zasięgiem cenzury)

zastosować się do wyników referendum, zgodnie bowiem z prawem nie jest ono dla rządu zobowiązujące, a jedynie informacyjne. Niemniej kwestia braku zaufania i poparcia dla rządu, czy to wprowadzającego reformy, czy nie, nigdy dotąd nie została postawiona w sposób tak jasny.

Doradca Solidarności, profesor Bronisław Geremek postawił kropkę nad i władze PRL i Solidarność winny obecnie przystąpić do prawdziwego dialogu. Rząd w Warszawie usiłował zastąpić taki dialog niedzielnym referendum, ale okazało się, że rzeczywistego kontaktu społecznego nie da się zastąpić manipulacją polityczną. Jest to propozycja otwarta, z której w normalnych warunkach należałoby po niedzielnej porażce skwapliwie skorzystać, broniąc się tym samym przed nieuchronną dymisją.

Tylko że w tym wszystkim chodzi właściwie o to, że normalnych warunków nie ma w Polsce, a walka się toczy o to, żeby były.

• KRONIKA •

rzeczy samej, gdyby władza traktowała referendum poważnie, po porażce winna podać się do dymisji. • W PARYŻU odbyła się konferencja prasowa przedstawicieli "Solidarności", "Solidarności Walczącej" i Konfederacji Polski Niepodległej. Działacze polskich organizacji zapoznali dziennikarzy z sytuacją w Polsce w przeddzień referendum. Obszerna informacja zawierała analizy i polityczne prognozy. Konferencję prowadził Jacques Mallet, deputowany do Parlamentu Europejskiego. • PO ROKU starań przyjechał z Gliwic do Niemiec Zachodnich Zbigniew Trojanowski, którego czternastoletni syn umiera w zachodniemieckiej klinice na białaczkę. Lekarze uważają przeszczep szpiku kostnego ojca za jedyną szansę uratowania chłopca. Władze polskie odmawiały wyjazdu Trojanowskiemu, dopóki sprawą nie zainteresował się minister spraw zagranicznych RFN Genscher i nie włączyła się aktywnie organizacja "Pomoc Polsce". • W GDANSKIM aresztuje śledczym prowadzą głódówkę trzech aresztowanych członków ruchu Wolność i Pokój. Dwaj z nich, to Waldemar Turek i Sławomir Dudkiewicz. Trzeci, Jarosław Maliszewski, według najnowszych doniesień jest odzwyczajany siłą. Wszyscy trzech odmówili służby wojskowej z bronią w ręku ze względu na swoje przekonania i poprosili o służbę zastępczą.

• 22 LISTOPADA ZAKOŃCZYŁA się na Jasnej Górze Ogólnopolska Pielgrzymka Kolejarzy. Krajowym duszpasterzem kolejarzy jest ksiądz Zarebinski z Lublina, który wziął udział w pielgrzymce. Mszę św. koncelebrował biskup Niziołek. W pielgrzymce wzięło udział 7000 kolejarzy, którzy wysłuchali prelekcji na temat apostołstwa świeckich. Przed rozjechaniem się do domów pielgrzymi wystosowali telegramy do papieża, Jana Pawła II, Prymasa Polski, kardynała Józefa Glempa i Lecha Wałęsy. • W PONIEDZIAŁEK, 23 listopada, radio warszawskie nadało wywiad z przewodniczącym Komisji Charytatywnej Episkopatu, księdzem biskupem Dominem. Przypomniał on, że działalność charytatywna przez wiele lat była zabroniona we wszystkich krajach wschodniej Europy, lub obciążona wysokimi podatkami. Tylko w NRD Kościół mógł prowadzić szpitale i sierocinice. 5 lat temu polski Kościół został zwolniony z podatku obrotowego od prowadzenia działalności charytatywnej. Od tej pory, między innymi, zbudowano dom opieki dla byłych więźniów obozów koncentracyjnych, dom dla niewidomych i dwa domy dla narkomanów. • BRYTYJSKI korespondent gazety "Guardian" opisał wystawę "dywersyjnego i terrorystycznego" sprzętu rzekomo przeznaczonego dla "Solidarności", jaki przechwytyli organy milicji. Wystawa, której strzegą uzbrojeni wartownicy, zawiera broń i wiele urządzeń elektronicznych. Dziennikarze zachodni uczestniczyli w próbie strzelania z karabinów przeznaczonych dla "Solidarności" i otrzymali komputerową ocenę precyzji broni. Odbyła się następnie konferencja prasowa u rzecznika rządu Jerzego Urbana. Jak wiadomo, udział w przemycie środków dla "Solidarności Walczącej" - której Jerzy Urban nie odróżnia od NSZZ "Solidarność" - oskarżany jest Kornel Morawiecki, aresztowany przewodniczący tej organizacji. • W NIEDZIELE, 2 listopada zakończył się w Gdańsku Tydzień Laikatu Katolickiego. Obfitował w wykłady i spotkania. Omawiano kwestię powoływania misji świeckich na świecie. Tydzień zakończyła uroczysta msza święta celebrowana przez księdza kardynała Franciszka Macharskiego. • JEDYNYM towarem w Polsce, którego podaż przekracza popyt jest wódka.

"Nieprzejednani mają rację"

WOJCIECH M. WOJNAROWICZ

Tymi słowami zakończył swoje spotkanie z Polonią w Toronto Romuald Szeremietew, były członek ścisłego kierownictwa Konfederacji Polski Niepodległej, obecnie zaś reprezentujący nowo powstałą krajową partię polityczną - **POLSKĄ PARTIĘ NIEPODLEGŁOŚCIOWĄ (PPN)**. Z niektórymi poglądami Szeremietewa, a także jego bliskiego współpracownika, obecnego na spotkaniu, Tadeusza Jandziszaka, czytelnicy gazet polonijnych w Toronto mieli okazję zapoznać się już wcześniej "ECHO-TYGODNIK POLSKI" i "GŁOS" publikowały oryginalne artykuły Szeremietewa, "ZWIĄZKOWIEC" zaś publikuje mowy obroncze Szeremietewa i Jandziszaka z procesu KPN

Romuald Szeremietew, mimo niewątpliwych zasług, długiego okresu pobytu w więzieniu (cały okres "S") i głośnego procesu (KPN) nie jest postacią pierwszoplanową opozycji, także i jej "prawego" skrzydła. Przewyższa go rozgłosem był szef - Leszek Moczulski, choć wydaje się autorowi, że Szeremietew jest bardziej wyrobiony politycznie, a także lepszy mówca, błyskotliwie i w bardziej wyważony sposób prezentujący swoje idee. Obecna seria wystąpień przed północno-amerykańską Polonią ma więc służyć zarówno zaprezentowaniu samego programu niepodległościowego Szeremietewa, jak też i ustaleniu "marki" samego działacza

Jest bardzo trudną i niewygodną sprawą streszczać poglądy polityczne prezentowane na spotkaniu publicznym. Korci, aby przytoczyć się do jednego czy drugiego sformułowania, skrytykować za problemy nie poruszone lub wspomniane zdawkowo. Co można zrobić na sali, w tekście ma już inną wagę. Dlatego też zamiast prezentować "stenograficzny" zapis spotkania, autor spróbuje zarysować generalne założenia i myśli, leżące u podstaw programu Szeremietewa, tak jak można je odczytać z jego prezentacji

- W wymiarze międzynarodowym Szeremietew uważa, że kluczem do sprawy polskiej jest rozwój sytuacji w Rosji - ZSSR. Jego zdaniem, Polska nie stanowi ani pierwszoplanowego, ani też marginalnego problemu dla Sowietów (jak sądzą niektórzy). W kompleksie problemów międzynarodowych Moskwy i jej wewnętrznych napięć

narodowościowych, panowanie nad Polską zapewnią pełną kontrolę Europy Środkowo-Wschodniej, zabezpiecza więc jeden z głównych teatrów operacyjnych polityki imperialnej Kremla. Ponieważ jednak nie udało się Sowietom ustabilizować swego panowania nad Wisłą poprzez sowietyzację społeczeństwa, pozycja ich zależna jest więc od koniunktury militarnej, w wypadku zaburzeń wewnętrznych lub zewnętrznych upadek ich władzy jest przesadzony

- W ocenie sytuacji wewnętrznej - gospodarczej i społecznej - Związku Sowieckiego, Szeremietew prezentuje tezę o nieuchronnym kryzysie i upadku obecnego systemu, przeciążonego zbrojeniami i strukturalnie niewydolnego ekonomicznie. Skutkiem załamania potęgi państwa musi być eksplozja niezadowolonych nie-rosyjskich narodowości, rasyfikowanych i uciskanych w obecnym systemie, i w konsekwencji rozpad czerwonego imperium

Rozwój sytuacji wewnętrznej w Polsce, przełamanie podziałów społecznych, odrzucenie ideologii komunistycznej przez cały naród i powstanie ruchu oporu ogólnospołecznego Solidarności oznacza śmiertelny cios zadany światowemu systemowi komunistycznemu, kierowanemu z Moskwy w jej imperialnym interesie, ostateczną kompromitację ideologii komunistycznej w oczach opinii światowej

Polska, wolna i niepodległa, z racji swojego potencjału ludnościowego i położenia, "skazana" jest niejako na rolę przywódcy narodów Europy Środkowo-Wschodniej, pragnących żyć w pokoju i bez obcej dominacji. Pomocą w tej roli przywódcy wolnych narodów ma być unikalna pozycja kultury polskiej - pomostu wiodącego z Europy Środkowej i Wschodniej do kultury zachodniej

Przy takiej koniunkturze politycznej zadaniem na dziś, stojącym przed świadomymi Polakami jest odpowiednie przygotowanie społeczeństwa na mającą nadejść Niepodległość. Konieczne jest odrzucenie pseudorealistycznej tezy o konieczności porozumienia się z obecnym reżymem. Odrzucenie jakiegokolwiek kompromisu z komunistami jest punktem centralnym myśli Szeremietewa. Kompromis jest nieosiągalny, gdyż komuniści - gdy dysponują siłą

- na żaden kompromis nie idą. Kiedy zaś reżym jest osłabiony, należy odzyskiwać maksimum z tego, co w ciągu 40 lat komuniści zagrabili społeczeństwu. Odrzuca ostro Szeremietew samą myśl o kompromisie z obecną władzą, jako wręcz osłabiającą myśl niepodległościową. Zajmuje to bowiem aktywną myśl społeczną pozornymi ciałami konsultacyjnymi, porozumiewawczymi itp. W sumie zaś chodzi wciąż o to samo, o doprowadzenie społeczeństwa do wyrażenia zgody na obecny system sprawowania władzy. A władza ta, niezmiennie od roku 1944 jest władzą obcą, okupacyjną, narzuconą w obcym interesie. Naiwne są wszelkie nadzieje na to, że obecny reżym

będzie się kierował jakimś nadrzędnym dobrem narodu czy państwa, że dopuści on do działań "ratowniczych" na jakimś kierunku. Interes narodu polskiego i państwa może być chroniony i realizowany jedynie w wolnej, niepodległej Rzeczypospolitej

Można się z taką wizją rzeczywistości zgadzać, można ją odrzucić. To, co - może niestety - wzmacnia tezę Szeremietewa, to cały ciąg wydarzeń ostatnich 200 lat naszej historii, które potwierdzają, że NIEPRZEJEDNANI MAJĄ RACJĘ

PIGUŁKI PCAG

SPOTKANIE Z ROMUALDEM SZEREMIETIEWEM Zwykle po podobnym spotkaniu ogarnia nas poczucie wstydu, my tu siedzimy jak u Pana Boga za piecem i jeszcze narzekamy, a w Polsce działacze tacy jak Szeremietew, Moczulski, Kuroń i inni są wyrzucani z pracy, prześladowani, aresztowani i bici. Mimo to nie ustają w walce o niepodległość, sprawiedliwość społeczną i demokrację. Talent oratorski, błyskotliwość i dowcip prelegenta sprawiły, że spotkanie z Romualdem Szeremietiewem było prawdziwą uroczą duchową. Przypominamy, że Szeremietew wystąpił z kierowanej przez Leszka Moczulskiego Konfederacji Polski Niepodległej i obecnie podejrzewany jest przez SB o udział w założeniu konspiracyjnej Polskiej Partii Niepodległościowej. Partia ta potrzebuje pomocy, przede wszystkim finansowej. Każdy kto chciałby pomóc proszony jest o skontaktowanie się z mieszkającym w Toronto przedstawicielem PPN, p. Tadeuszem Jandziszakiem, tel. 421-4366, lub z PIGUŁKAMI

ROBERT JERZY PRUSIŃSKI uroczyście wyrzekł się diabła. Najmłodszy członek PCAG przyjął w ostatnią niedzielę chrzest z rąk ks. prałata Franciszka Pluty. Uroczystość kościelna i następująca po niej gastronomiczna zgromadziła chyba z ponad setkę przyjaciół byłego poganina i jego rodziców. Wszyscy jedli i bawili się wesoło, sprawca całego zamieszania - mały Robert, zupełnie nie przejmując się ruchem i hałasem w res-

tauracji uciął sobie dość długą drzemkę. Uniemożliwiło to plany PIGUŁEK przeprowadzenia z nim wywiadu. Ciekawi byliśmy jakie Robert ma zdanie na temat projektowanej ustawy o wolnym handlu. Na pewno zna się na przedmiocie nie gorzej niż wielu "ekspertów", którzy ostatnio na ten temat zabierają głos. Razem z Robertem zauważyliśmy, że wielu z obecnych na chrzcinach nie było członkami PCAG. W imieniu najmłodszego członka gorąco apelujemy o wstępowanie do naszej organizacji

KIERMASZ Jak już wspomnieliśmy, sukces kiermaszu zawdzięczamy ofiarnej pracy przyjaciół i członków PCAG oraz pomocy instytucji. W dzisiejszym numerze chcemy wszystkim gorąco podziękować. W szczególności paniom Marii Gaworeckiej, Iwonie Meszner i Marii Wicinskiej oraz panom Leszkowi Biegalskiemu, Mieczysławowi Gąsiorowi i Alkowi Piecykowi. Nieoceniona Credit Union użyczyła nam sali, a SPK, koło Nr 20 (Beverley Street) wypożyczyło sprzęt.

NOTES PEŁEN ADRESÓW znaleziono podczas kiermaszu. Właściciel może odzyskać zgubę - prosimy o prozumenie się z PIGUŁKAMI (tel. 925-8128)

Redagują z ramienia Polish Canadian Action Group, Anna i Stanisław Dubiscy, tel. 925-8128, P.O. Box 55, Station "V", Toronto M6R 3A4

13 GRUDNIA 1987

W SZÓSTĄ ROCZNICĘ OGŁOSZENIA STANU WOJENNEGO W POLSCE - NARZĘDZIA UTRWALANIA WŁADZY KOMUNISTYCZNEJ, JEJ TERRORU I ZBRODNI
DEMONSTRACJA PRZED KONSULATEM PRL W TORONTO, NIEDZIELA, GODZ. 1:30 po poł.

2603 Lakeshore Blvd W

Protestujemy przeciw aresztowaniom działaczy opozycji demokratycznej w Polsce, drastycznym podwyżkom cen, prowadzącym do dalszego pogorszenia sytuacji gospodarczej i politycznej. Żądamy uwolnienia więźniów politycznych i przeprowadzenia wolnych wyborów

PROSIMY CAŁĄ POLONIĘ O LICZNE PRZYBYCIE

Główny organizator PCAG pod patronatem KPK Okręg Toronto, przy współpracy POMOSTU i Grupy Przyjaciół Solidarności Walczącej

Toronto

**WIECZÓR
POLSKO-UKRAIŃSKIEGO
DIALOGU**

W porozumieniu z KONGRESEM POLONII i KOMITETEM UKRAIŃCÓW Kanady, ZWIĄZEK UKRAIŃSKICH DEMOKRATÓW - Toronto, zaprasza na wieczór dyskusyjny na temat współczesnych stosunków polsko-ukraińskich i naszych możliwości na przyszłość

PRZE BACZAMY I PROSIMY O PRZEBACZENIE

Łączyć nas musi wspólna walka o odzyskanie niepodległości przez nasze narody

Dyskusja odbędzie się dnia 4 GRUDNIA 1987 r. (piątek) w INSTYTUCIE św. WŁODZIMIERZA, 620 Spadina Av., Toronto

Początek dyskusji o godz. 7:30 wieczorem

Referaty, pytania, dyskusja i kawa w przerwie

Serdecznie zapraszamy

ZWIĄZEK UKRAIŃSKICH DEMOKRATÓW

"Dlaczego Pan kłamie, Panie Ministrze?"

Wyobraźmy sobie wywiad jakiego udziela bandyta, opowiadając jak to wspólnie z kolegami pobili przechodnia w ciemnej ulicy. Oczywiście - mówi bandzior - nasz atak był konieczny, gdybyśmy nie uderzyli pierwsi, pewno przechodzień nas by pobił, wiemy dobrze jakich ludzi spotyka się obecnie w ciemnej ulicy. Zresztą zachowywał się wyjątkowo prowokacyjnie, nie przyklepnął na nasz widok. Ostrzegaliśmy go, kolega krzyknął, czy chce w zęby, a ja mu nawet gwoździ przestrogi wymierzyłem policzek. Ale cóż, ten łobuz, bo jak go inaczej nazwać zamiast się opamiętać, zaczął protestować, straszyć milicją, itp. Naprawdę z ciężkim sercem podjęliśmy tę decyzję. Dostał facet, sam się w końcu o to prosił, więc po co te obecne protesty. Chciałbym podkreślić, że zrobiliśmy to wysoce humanitarnie. Mogliśmy go zabić i zmasakrować, a tak po prostu wybilismy mu parę zębów, złamaliśmy tylko dwa czy trzy zęby, no czyli innymi słowy zachowaliśmy umiar, ograniczając się do niezbędnego minimum. Nie jesteśmy sadystami, nie bijemy dla samej przyjemności bicia, ale nie będzie się byle pętał kręcić niepotrzebnie po naszej ulicy. Chcemy zachować ład i porządek. Myśleliśmy, że ten człowiek coś zrozumie, ale to za przeproszeniem zwykła świna. Chodzi, wszem i wobec opowiada o swej "krzywdzie", pluje, tak powiedzmy to sobie otwarcie, pluje na nas. A on niby taki porządny. A co robił w nocy w ciemnej uliczce? Porządny człowiek o tej porze śpi, a ten Zresztą normalny człowiek, gdy raz dostał taką nauczkę, to siedzi do końca życia cicho. A ten dalej aż się doprasza poprawki. Zachowujemy na razie spokój i rozwagę, ale ostrzegamy, nasze nerwy mają swoją granicę, niech nam się tylko łobuz nawinie pod rękę.

Taki sobie, całkowicie fikcyjny wywiad. Skąd mi przyszedł do głowy?

Otóż w piśmie pana Bijaka (lub jak kto woli Rakowskiego) przeczytałem wywiad z ministrem Kiszczakiem. Dotychczas sądziłem, że Pan Minister pozuje na Ministra Pierackiego¹⁾ (podobnie jak Jaruzelski na Rydza-Śmigłego²⁾), z wywiadu jednak powiało tak znajomym zapachem, że sądzić należy, że ten był funkcjonariusz GZIWP³⁾, chce dorównać Berii⁴⁾, prokuratorowi Wyszyńskiemu⁵⁾, czy panu Bermanowi⁶⁾.

Styl wypowiedzi zbyt charakterystyczny, bliżej zainteresowanych swadą i stylistyką generała odsyłam do "Pism sądowych" Andrzeja Wyczyńskiego, czy do typowych publikacji KiW z lat 50-

tych. Polemizować również dość trudno i większość z tematów wypowiedzi to brudne insynuacje, np. o Wałęsie, o pewexowskim życiu opozycji itp. Ograniczmy się więc do kilku faktów, o których dzientelmeni nie dyskutują. Jeśli zaś pan Kiszczak przedstawia je opacznie, widocznie nie jest dzientelmenem.

1 Pod koniec 1981 roku liczba zakładów strajkujących w Polsce była znacznie niższa niż w pierwszym kwartale tegoż roku. Ogółem absencja spowodowana akcjami strajkowymi w 1981 roku stanowiła 1,7% (słownie jeden i siedem dziesiątych procenta) całej absencji pracy. Więcej niż w Polsce było w ostatnich latach strajków w Hiszpanii, Kanadzie, Włoszech, czy Wielkiej Brytanii. Nikt jednak nie twierdził, iż pocztowcy włoscy, czy górnicy angielscy zagrażają panującemu ustrojowi, czy, że dokonali całkowitego rozkładu gospodarki. Nikt też nie osmiesił się zaproponować wprowadzenia stanu wojennego.

2 Skoro zapowiedziane manifestacje pokojowe w dniu 17 XII 1981 r. miały skończyć się rozruchami na skale Budapesztu 56, dlaczego zamieszkani się nie skonczyły obchody rocznicy Odzyskania Niepodległości 11 XI 1981 r. (ponad 50 tys. uczestników w Warszawie), czy manifestacje 1 i 3 V 1982 r. (ok. 70 tys. uczestników).

3 Na niektórych kartach decyzji o interwencji widniała data 30 III 1981 r. Próba wprowadzenia stanu wojennego miała również miejsce wcześniej - 10 XI 1981 r., w dniu rozprawy rejestracyjnej NSZZ "Solidarność".

4 Wzrost napięcia społecznego w kraju często wywoływany był "tajemniczymi akcjami nieznanych sprawców". Dość przypomnieć sprawę pobicia Jana Rulewskiego w Bydgoszczy, czy fiolki z gazem trującym pod kop "Sosnowiec".

5 Blokada informacyjna wprowadzona na początku stanu wojennego oraz fala strajków protestacyjnych doprowadziła do paraliżu całej gospodarki narodowej. Straty produkcyjne od XII do I 1982 r. były nieporównywalnie wyższe niż suma strat spowodowanych akcjami protestacyjnymi od sierpnia 1980 do grudnia 1981.

Tyle faktów gwoździ odświeżenia pamięci. Przytoczyłem je nie z chęci polemiki, lecz z celu przypomnienia tego, co bywa zatarte

krzykliwą propagandą. Z panem Kiszczakiem bowiem, jak już wspominałem, polemika mija się z celem. Skoro minister twierdzi, że rozmawiać będzie z każdym, polecam mu rozmowę z prokuratorem, aby jako podejrzanego o łamanie obowiązującego w tym kraju prawa mógł złożyć wyczerpujące wyjaśnienia, a może nawet wyrazić skruchę (co podobno wpływa na wysokość wyroku). Ciekawsze jest zastanowić się dlaczego pan minister tak beczelnie, publicznie kłamie. Przedstawiam warianty do wyboru.

1 Liczy, że uwierzy w jego słowa opinia publiczna krajów zachodnich, wiedząc, że znaczna jej część słucha tego, co się dzieje w Polsce, jednym uchem i to uchem Urbana.

2 Kompleks winy powoduje pewien rodzaj kompleksu niższości. Możliwe, że minister potrzebuje okazji do publicznego wybielania się, oczekując na tak duszę kojącej uznanie.

3 Chce zaprezentować się jako silny człowiek, który wie kiedy, komu i w jaki sposób dołożyć rąk.

4 A może wierzy, że kto ma siłę, ten ma i rację.

Wybór motywu pozostawiam czytelnikowi. Sam pozostaję zazenowany. Wszak to minister, a taka świna.

Mar

PRZYPISY

1) Pieracki Bronisław (1895-1934) - w pewnym sensie poprzednik Kiszczaka na stanowisku Ministra Spraw Wewnętrznych w latach 1931-34. W odróżnieniu od pana K. usiłował zjednać opozycję do współpracy z rządem.

2) Marszałek Rydz-Śmigły - znakomity żołnierz, dobry dowódca, beznadziejny polityk. Polski przedwojennej. Przez pewien czas piastował stanowisko podobne do tego, które posiada Jaruzelski - Naczelny Wódz na wypadek wojny. Zastąpił przemówieniami pełnymi patetycznych frazesów tysiąć której w odróżnieniu od obecnego Wodza nie skrywał oraz uwielbiał dla parad, wieców i manifestacji porządowych.

3) GZIWP - Główny Zarząd Informacji Wojska Polskiego - sowiecka komórka w polskim wojsku zajmująca się głównie katowaniem, uwięzieniem i fabrykacją fałszywych dowodów przebiegów tym którzy akurat byli nie po linii. Informacja swojego czasu była sławniejsza od UB. Przez jej łapy przeszli oficerowie z tzw. procesu tatarskiego (19 wyroków śmierci) czy nawet komuniści - Spychalski, Korczyński.

4) Beria - Gangster sowiecki po wykonczeniu poprzedników był od 1939 r. szefem NKWD, na nim też skupiły się zarzuty związane z okresem błędów i wypaczeń (czy inaczej okresu Wielkich mordów ideologicznych). Zginął zabity przez współników.

5) Berman Jakub - w latach 50-tych członek Biura Politycznego PZPR "ojciec chrzestny" UB (obecnie SB).

POMNIKI

JOANNA SCHETYNA

Pomniki, podobnie jak rocznice, są znakami przeszłości, symbolem zdarzeń, dążeń, idei.

W kraju, w którym od wielu lat tłumione były wszelkie przejawy niezależnego życia, wszelkie ambicje narodowe i niszczone ślady historii, zajmują miejsce niezwykle budowane przy okazji określonych rocznic. Należą również do czasów, w których powstały.

I tak pomnik poświęcony pamięci zamordowanych w grudniu 70 w Gdańsku stocznio-
wów, odsłonięty w grudniu 1980 r. jako pomnik Porozumienia, jest dziś symbolem Solidarności.

Podobnie stało się z pomnikiem poznania-
skim przypominającym nie tylko tragedię czerwca 1956 r., lecz również dramat lat osiemdziesiątych. Są przedmiotem szczególnej troski i kultu społeczeństwa, a w dniach rocznicowych stają się miejscem demonstracji. Każde nowe zgromadzenie pod pomnikiem tworzy dalszy ciąg historii - kolejne rocznice przydają nowych znaczeń.

Obiektów takich nie jest w Polsce dużo, znacznie mniej niż miejsc czy wydarzeń szczególnie ważnych. Nie zdążyły powstać w czasach bardziej sprzyjających, ich rolę spełniają tablice pamiątkowe systematycznie niszczone przez milicję i na nowo wieszane przez ludzi, groby, krzyże z kwiatów.

Jednym z największych fenomenów ostatnich czasów stał się kult, jakim otacza się grób Otto Shumka, Austriaka, który został rozstrzelany w czasie II wojny dlatego, że nie chciał strzelać do Polaków. Na grób ten

ciągną pielgrzymki ludzi z różnych środowisk, wierzących i niewierzących. O ich uczuciach świadczą liczne wpisy do księgi pamiątkowej, taki jak np. ten, pochodzący od spawacza z Nowej Huty: "W czasach pogardy dla prawdy, wiary i miłości, w czasach gdy człowiek upominający się o swe niepodważalne prawa, dane mu nie z łaski człowieka, lecz przez Boga, jest więziony i mordowany - bądź nam drogi Ottonie przykładem i mocą w czasie próby, bądź nam przykładem, jak wytrwać do końca w wierze, prawdzie i miłości".

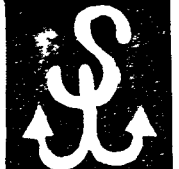
Nadchodzi zima, a wraz z nią rocznice grudniowe. Miniemy je po drodze do Świąt Bożego Narodzenia, Sylwestra i Nowego Roku, mniej czy bardziej obojętnie, mniej wówczas może, kiedy demonstracje w Polsce skupiają na tyle dużą liczbę osób, że będzie o nich słychać nawet tutaj. Polskim pomnikom dodany zostanie jeszcze jeden epizod. Zacierają się w takich momentach rocznice między nimi - daty 1956, 1970 ustępują na rzecz roku osiemdziesiątego i wszystkich kolejnych. Grudni. Pomnik "Przymierza" spod gdańskiej stoczni i pomnik "Memento" z Poznania nabierają tych samych cech. Zbliża się nie tylko moment powstania, lecz i osiągnięcie z czasem nowe funkcje.

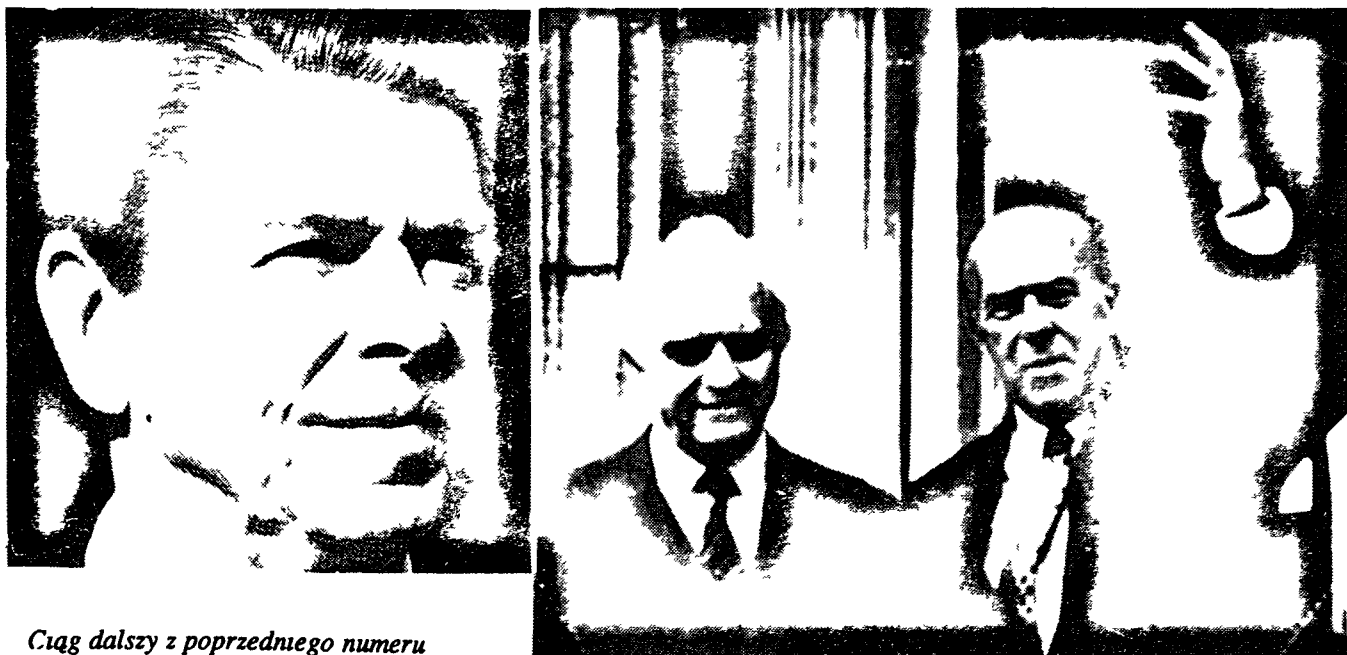
W tym samym czasie składane będą wszędzie kwiaty - pod kościołami, pomnikami, na grobach, pod ciągle niszczone tablicami śląskich kopalń. Łączy je jedna historia pełna krzywd i wiara w możliwości zbudowania nowej, lepszej przyszłości.

13 XII 81 - ZGINEŁA TRAGICZNIE

Kobieta

POLSKA KTÓRA
ZMARTWYCHWSTANIE

Ciąg dalszy z poprzedniego numeru

STANY ZJEDNOCZONE EUROPA WSCHODNIA

Poniższy artykuł ukazał się w bieżącym wydaniu amerykańskiego magazynu "Foreign Affairs". Jego autor William H. LEURS, ambasador w Czechosłowacji w latach 1983-86 i w Wenezueli w latach 1978-82 rozpoczął karierę w służbie dyplomatycznej w roku 1957.

Redakcja nie podziela opinii wyrażonych w tym szeroko znanym i dyskutowanym tekście, zwłaszcza w kwestii założeń.
Tekst tłumaczył W.P.

Praktyka utrzymywania stosunków z grupami opozycji okazała się owocna i ważna w zastosowaniu do ZSRR. Kiedy pracowałem jako młody dyplomata w naszej ambasadzie w Moskwie w latach sześćdziesiątych, poznałem wielu dysydentów i intelektualistów. Dowiedzieliśmy się wiele od nich o radzieckim zamkniętym społeczeństwie, oni z kolei spełniali swoje zadanie o informowaniu Zachodu o sprawach ważnych, dla Zachodu nieznanych. Mój przełożony w ambasadzie próbował zniechęcić mnie do takich kontaktów argumentując, że nie mają one znaczenia dla polityki USA i że prawdopodobnie byli wśród nich tajni agenci. Tak czy inaczej, kontakty moje były rozległe, a wśród nich byli pisarze, którzy są dzisiaj uznani za wybitnych, dysydenci, którzy opuścili ZSRR, zostali uwięzieni lub zmarli w więzieniach.

Musimy być w stałym kontakcie z głównymi ośrodkami oporu, robić to regularnie i otwarcie. Zasada ta musi być stosowana na Filipinach, w Iranie, Ameryce Łacińskiej, jak również w ZSRR i Europie Wschodniej. Fakt, że Gorbaczow uznał za pozytywne uwolnić wielu więźniów politycznych jest świadectwem, że stałe zainteresowanie Zachodu sprawami praw człowieka i opozycją tych społeczeństw przynosi rezultaty.

Praktyka ta była również stosowana w Czechosłowacji. Gdy byłem ambasadorem w Pradze, ambasada USA otwarcie informowała przywódców czeskich, że chcemy lepszych i bardziej konstruktywnych oficjalnych stosunków. Ale jednocześnie regularnie spotykaliśmy i zapraszaliśmy na oficjalne funkcje przedstawicieli opozycji. Rząd czeski sporadycznie protestował przeciwko temu, tak jak my protestowaliśmy przeciw praktykom odnośnie praw człowieka. Tę politykę kontynuowaliśmy przez dwa i pół roku. Przed opuszczeniem Pragi przeze mnie, podpisaliśmy i wprowadziliśmy w życie oficjalną umowę o wymianie między naszymi krajami - pierwszą w historii na-

szych napiętych stosunków z reżimem Husaka. Nasze oficjalne stosunki uległy poprawie.

Taka podwójna polityka nie jest niestety konsekwentnie stosowana przez nasze ambasadę w Europie Wschodniej, zwłaszcza kiedy urzędnik do spraw politycznych jest jednocześnie szefem placówki. Ambasadorzy, którzy nie mają doświadczenia i znajomości regionu koniecznych do prowadzenia takiej polityki konstruktywnie i konsekwentnie, są często zastraszeni przez urzędników komunistycznych lub tak przeciw nim (dysydentom) uprzedzeni, że unikają nawet kontaktów w sprawach oficjalnych.

Zamiast kierowania się osobistymi kaprysami, przedstawiciele rządu USA powinni mieć dyrektywę nawiązywania kontaktów z intelektualistami, technokratami i dysydentami jako jawnej demonstracji naszego poparcia praw człowieka, Aktu Końcowego z Helsinek 1975 roku. Korzyści krótkoterminowe, takie jak potrzeba negocjacji i podpisania porozumień międzynarodowych, nie powinny powstrzymywać nas od prowadzenia podwójnej polityki. Ponadto, te regularne kontakty powinny dążyć do rozszerzenia przepływu informacji z grupami opozycji i co najważniejsze, do propagowania i ulepszania zachodnich audycji radiowych dla tego regionu.

VI

Propozycja. Podstawowym aksjomatem niniejszej analizy jest, że im narody wschodnioeuropejskie staną się silniejsze w sensie ekonomicznym i społecznym, tym bardziej różne one będą od Związku Radzieckiego, tym słabsza będzie kontrola partii komunistycznych. Polityka USA, należy to podkreślić, nie może budować ani zasadniczo wpływać na rozwój w Europie Wschodniej. Europa Zachodnia, zwłaszcza Niemcy lub Francja, mogą z pewnością wywierać większy wpływ niż Stany Zjednoczone. Ale współpraca nasza może zwiększyć skuteczność naszych wysiłków.

Polityka handlowa i ekonomiczna państw Zachodu są niewątpliwie najpozytywniejszym instrumentem dla uzyskania wpływu na decyzje wyboru, podejmowane przez reżymy wschodnioeuropejskie. Jackson - Vanik Amendment do Aktu Handlowego z 1974 roku, jak również Stevenson Amendment, ograniczają naszą możliwość wpływania na proces podejmowania decyzji w Europie Wschodniej. Polityka handlowa

USA nie powinna być funkcją polityki emigracyjnej w tych krajach. Polityka handlowa USA powinna być ściśle związana z polityką handlową i ekonomiczną reżymów wschodnioeuropejskich. Powinniśmy stosować nasz handel i technologie w celu otwarcia tych społeczeństw dla zachodnich firm, joint ventures, oraz eksportu technologii niemiilitarnych.

Administracja Reagana była jak dotąd przeciwna handlowi ze Wschodem, głównie z obawy utraty amerykańskiej technologii militarnej. Jest to uzasadniona obawa. Jak wskazują ostatnie badania nad amerykańską polityką handlową oraz przepływem technologii, wiele restrykcji okazuje się nieskutecznymi, niewłaściwie stosowanymi i szkodliwymi dla amerykańskiego eksportu.

Zilustrujmy na przykładzie, co polityka handlowa może osiągnąć. Bardziej aktywna polityka handlowa USA w Europie Wschodniej przyczyniłaby się do szerokiego wprowadzenia w użycie komputerów osobistych, magnetowidów itp. Szerokie użycie nowoczesnych systemów elektronicznych do przepływu informacji miałoby rujnujący efekt na ograniczenie przez reżym rozprzestrzeniania się informacji w tych zamkniętych społecznościach. Podczas gdy czeski rząd ogranicza ilość kopii do 12 i limituje dostępność fotokopiarek, liczba komputerów osobistych i magnetowidów gwałtownie rośnie, stwarzając tym samym niemożność kontroli przepływu informacji. Wyroby amerykańskie mogłyby się znajdować tam również, obok wyrobów japońskich, niemieckich czy szwajcarskich.

Moim zdaniem, powinniśmy znieść Jackson - Vanik oraz Stevenson Amendments, lub przynajmniej ich zastosowanie do Europy Wschodniej i stworzyć politykę zachęcającą do rozwoju handlu i stosunków gospodarczych ze wszystkimi krajami tego regionu. Program dostępu firm amerykańskich, rozwoju joint ventures, jak również znaczącej roli handlu USA generalnie, byłby konsekwentny z naszymi zobowiązaniami wynikającymi z Helsińskiego Aktu Końcowego, dostarczyłby długoterminowych gwarancji przywódcom wschodnioeuropejskim poszukującym alternatywy dla całkowitej zależności gospodarczej od ZSRR, jak również zbliżyłby naszą politykę do polityki naszych sojuszników z NATO. Program taki nie zawierałby roszczenia transferu technologii militarnych do Europy Wschodniej, ani udziału USA w większej części obecnego zadłużenia Polski lub innych dłużników.

VII

Propozycja. Zagadnienia militarne i sprawa bezpieczeństwa w Europie Centralnej nadal będą określać granicę zmian politycznych i ekonomicznych w regionie. Dla przykładu, narodowe siły bezpieczeństwa i wojsko w Europie Wschodniej staną się niechybnie konkurentami o władzę dla partii komunistycznych. Siły bezpieczeństwa i wojsko wkroczyły aby ratować polską partię komunistyczną od upadku w obliczu wyzwolenia Solidarności. Siły te niekoniecznie będą bardziej lojalne Moskwie niż przywództwo partyjne. Ponadto Gorbaczow, który obserwował wzrost potęgi radzieckiego establishmentu wojskowego za czasów Breżniewa, z pewnością widzi bonapartyzm jako niebezpieczny trend w satelitach. Trend taki znacznie zmienia charakter przymierza Układ Warszawski - RWPG, osłabia autorytet radziecki w regionie i prezentuje inne ryzyka i możliwości dla krajów zachodnich.

Generał Jaruzelski pomógł Związkowi Radzieckiemu uniknąć kosztownej inwazji na Polskę. A wojsko polskie posiada długie tradycje patriotyczne, które nierzadko były przyczyną kłopotów radzieckich.

W Rumunii, jeżeli rodzina Ceausescu nie utrzyma kontroli partii po śmierci lub odejściu obecnego lidera, siły bezpieczeństwa lub wojsko znajdą się w korzystnej sytuacji dla odebrania władzy osłabionej partii.

Powstające na nowo siły militarne w NRD, choć jeszcze nie tak mocne jak partia, mogą być też niepokojącym trendem.

Olbrzymia obecność wojsk radzieckich w Europie Wschodniej jest najlepszą kontrolą nad satelitami. Znaczną redukcją (ponad 50%) regionalnych nuklearnych i konwencjonalnych sił w Centralnej Europie w ciągu następnego dziesięciolecia stworzyłaby więc grunt dla rozwoju nowego typu dynamizmu politycznego w Europie. Redukcje takie z pewnością przyczyniłyby się do procesu zmian. Nizszy poziom militaryzacji Centralnej Europy mógłby wpłynąć na wzrost napięcia między Stanami Zjednoczonymi a Związkiem Radzieckim, czyniąc region czasowo bardziej niestabilnym i zachęcając do rozwoju nowych rodzajów specjalnych europejskich stosunków. Jednym zagadnieniem takich zmieniających się układów byłaby sprawa niemiecka. Gdyby sprawa niemiecka pojawiła się ponownie w stosunkach Wschód-Zachód, w interesie USA jest utrzymywać mocne więzy z Zachodnimi Niemcami, ale również polepszać stosunki z Niemiecką Republiką Demokratyczną.

Ryzyko niestabilności i napięcia nakazują podchodzić ostrożnie do redukcji sił, jednakże powinna być ona realizowana ze względu na znaczne ostateczne korzyści.

Ewolucja zróżnicowania i tożsamości narodowych w Europie Wschodniej byłaby w dużym stopniu stymulowana decyzjami politycznymi na przestrzeni ponad 10 lat odnośnie stopniowej redukcji radzieckich i amerykańskich sił w sercu Europy. Stany Zjednoczone powinny współpracować z członkami NATO nad stworzeniem formuły dla negocjacji redukcji lub eliminacji broni nuklearnej średniego zasięgu (już w toku), jak również znacznej redukcji sił konwencjonalnych przez przeformowanie dziesięcioletniego zastoju w rozmowach wiedeńskich (Vienna Mutual and Balanced Force Reduction) lub przez określenie nowego forum dla takich rozmów.

Ciąg dalszy w następnym numerze

SPOTKANIE TRZECH POKOLEŃ

C o s i ę d z i e j e ?

KATARZYNA BANACHOWSKA

Najpierw po kronikarsku W piątek, 27 listopada odbyło się drugie i zapewne ostatnie Spotkanie Trzech Pokoleń. Ostatnie nie dlatego, że było tak nieudane. Wprost przeciwnie. Powołano na nim jednak Klub Polski i odtąd zbierać się będzie Klub zamiast Trzech Pokoleń. Było to więc spotkanie historyczne i kiedyś zostanie zapisane w annałach polskiej emigracji w Kanadzie, jako punkt zwrotny.

Historyczne nie tylko dlatego, że powstał Klub Polski. Również dlatego, że szczególnym zrządzeniem losu, bez specjalnego namawiania rodacy zrezygnowali z obrony okopów Zbaraza i generacje przestały pokazywać na siebie palcami, wytykając to i owo. Za to wymyślono, co konkretnego można byłoby zrobić.

Generalnie było to po myśli inicjatora Spotkań, prezesa torontońskiego Zarządu Kongresu Polonii Kanadyjskiej, Stanisława Sadowskiego.

I zaraz refleksyjnie: ile mieliśmy ostatnio takich punktów zwrotnych? Powołanie Polsko-Kanadyjskiego Towarzystwa Muzycznego, które zmieniło stosunek Polonii do etniczności w muzyce. Pierwsza dyskusja Trzech Pokoleń, w czasie której jak wyraził się ktoś z młodszej szaty emigracji dopuszczono wreszcie młodych do głosu. Pamiętna wypowiedź, a następnie artykuł Marka Kusiby w "Głosie Polskim" - "Mała śmierć, czy wielkie zmartwychwstanie", najlepszy emigracyjny tekst prasowy w Kanadzie ostatnich lat, a może i w całej historii kanadyjsko-polskiej emigracji.

Brakuje mi wśród wymienionych znaków nowego takiej książki jak wydana ostatnio powieść Josefa Skvoreckiego, decyzji, że narodowa, etniczna uroczystość obchodzona jest w Roy Thomson Hall z udziałem wybitnych muzyków wykonujących dzieła wybitnego etnicznego kompozytora, jak uczyniła nie tak dawno grupa łotyska. Co stwierdzam nie tytułem zazdrości, czy tym bardziej, żalów lub pretensji, a jedynie w poczuciu radosnej świadomości, że w dziedzinie punktów zwrotnych nie jesteśmy osamotnieni, a jest to poczucie krzepiące. Nie daj Boże bowiem być samemu na przedpolu.

Ponadto, w Wielkiej Brytanii, powstał, na przykład, serial telewizyjny "Zmagania o Polskę", nakręcony przez polskiego realizatora, który polemizuje bezlitośnie z wieloma zaskakującymi przyzwyczajeniami, dotyczącymi naszej narodowej historii. Nad filmem dyskutowano, bo akceptacja odmiennego punktu widzenia nie przychodzi nam łatwo. Dyskusja jest jednak rzeczą dobrą, a najważniejsze, że film istnieje, że ktoś nie przestraszył się konsekwencji zamieszania kłębem w polskim mrowisku.

Będziemy różnić się
zawsze

Te słowa, skądinąd jak najbardziej słuszne, Stanisławowi Sadowskiemu podyktowało zniecierpliwienie. Wynikało ono zaś z

rozgoryczenia, iż sala, która, jak był pewien, miała nie pomieścić wszystkich uczestników drugiego Spotkania Trzech Pokoleń, była zaledwie pełna. Oskarżył więc prezesa Polaków o brak zainteresowania własnymi sprawami. W domyśle było to oskarżenie o małość serca. To prawda. Demonstrujemy dobitnie posiadanie i takiej cechy. Bierze się ona jednak głównie z nieufności i niewiary (A może niewiara jest dowodem na małość serca?). Podejrzewam bowiem, że Polacy nie przyszli nie tylko dlatego, że "Echo-Tygodnik Polski" nie zająknęło się o poprzednim zebraniu, co uważam osobiście za duży błąd, choć znam kulisy zamawiania tekstu i niedotrzymania terminów przez autora. Polacy nie przyszli, bo nie zauważyli nadchodzącej zmiany, ani swojej w niej szansy, nie dostrzegli w czym to spotkanie było inne od tylu innych, poprzednich spotkań i co z tego dla nas wszystkich wynika.

A co do różnienia się różnić się rzeczywiście będziemy zawsze, co jest nie tylko prawdziwe i dobre, ale i banalne. Wszyscy się różnią. Banalne jest i to, że byśmy - różniąc się i jednocząc, integrując i kłócąc - nie zapominali o tym, co nas łączy. Najważniejsze bowiem jest co innego: że jeżeli spróbujemy zagłaskać nasze różnice, jeśli zgodzimy się, że nie będziemy mówić o tym, co nas dzieli, a jedynie o tym, co nas łączy - to ZGINĘLIŚMY!

Prywatnie i publicznie, w prasie, radiu i telewizji, w wystąpieniach bardziej i mniej oficjalnych musimy bowiem mówić o sprawach spornych otwarcie. Jest to apel, który powtarzam za Edwardem Zymanem i oświadczam, że nigdy nie będzie dość tego powtarzania. INTEGRUJMY SIĘ, ALE NAZYWAJĄC SPRAWY SPORNE PO IMIENIU.

Nie ma na dziś sprawy istotniejszej Polonia plotkuje, bo o wielu sprawach się nie mówi, nawet nie zadaje się pytan. Głośno Polonia tonie w tej plotce i tonie w zwalchach spraw nie wyjaśnionych do końca. Ktoś pyta, dlaczego młodzi nie wstępują do pewnej, określonej organizacji, wszyscy wiedzą dlaczego, ale nikt nie mówi. Otacza nas cisza. Polonia musi odkryć karty i wyprać swoje brudy - ku zaskoczeniu paru osób nie okazały się one aż tak wybrudzone, jak niektórzy myślą. Po to, by niektórych pytan nie zadawać sobie tylko do ucha i tylko szeptem.

Fundusz
Klubu Polskiego

Podczas Spotkania Trzech Pokoleń zawiązał się Klub Polski i powołano Fundusz Polskiej Kultury. Stało się to zupełnie nagle, choć nie powiem, że przypadkowo i wszyscy obecni patrzyli z zapartym tchem na zjawisko, w którym brali w końcu czynny udział. Najcudowniejsze musiało być to, co się stało, dla nowo przybyłych z Polski, gdzie właśnie odmówiono rejestracji Towarzystwa Gospodarczego, jednej z najwspólniejszych inicjatyw ostatnich lat.

Najpierw ktoś wspominał o Funduszu Emigracyjnym i pan Sadowski bronił się ze swadą, że problem emigracji pojawił się w Toronto w 1983 roku, gdy tymczasem Żydzi, (wiele głosów wzywało, byśmy umieli tak się organizować jak Żydzi) organizują się od chwili przejścia przez Morze Czerwone. I wreszcie padł ten głos, którego, chyba instynktownie, wszyscy oczekiwali.

Emigrant z trzyletnim stażem w Kanadzie, Raczynski, powiedział: "A właściwie dlaczego nie ma instytucjonalnych form popierania kultury polskiej, dlaczego nie ma funduszu polskiej kultury? Bo przecież - powiedział Raczynski - JAK NAS JEST TUTAJ 100 TYSIĘCY, TO JEŚLI ZŁOŻYMY SIĘ PO 50 DOLARÓW ROCZNIE, TO WTEDY

Daję Państwu chwilę czasu, by przeliczyć i zrozumieć wagę tego, co zostało powiedziane. Jeśli 100 tysięcy Polaków opodatkuje się na 50 dolarów rocznie, to wtedy Ale dobrze, nie myślimy aż o 5 milionach rocznie. Pomyślimy o dolarze miesięcznie - 12 dolarach rocznie. Jeśli 100 tysięcy Polaków opodatkuje się na 12 dolarów rocznie, to wtedy

Został więc powołany fundusz Klubu Polskiego, fundusz na polską kulturę. Podczas spotkania zapisano 27 osób i zebrano 310 dolarów. Pani Elżbieta Wolska zaproponowała, by fundusz byłego Studia kalejdoskop, 500 dolarów, włączyć do funduszu Klubu Polskiego. Jak najśluszej Wybrano tymczasowy zarząd Klubu, do którego weszli prezes Iwona Majewska (trzy miesiące w Kanadzie, z pewnością najmłodszy prezes w historii Polonii), Halina Baranowska, skarbnik i Edward Zyman, sekretarz.

Tylko, że

Fundusz Klubu Polskiego nie może ograniczyć się do polskiej kultury i nie może ograniczyć się do członków Klubu. Nie powinien w ogóle w żaden sposób się ograniczać. Fundusz ten winien ogłaszać się w prasie polskiej i angielskojęzycznej z apelem o podatek. Płacenie podatków jest obowiązkiem w Kanadzie. Podatek za polskość w wysokości 12 dolarów rocznie winien płynąć do kas Funduszu niepowstrzymanym strumieniem. Należy dzwonić, upominać się, przypominać, pisać listy do wszystkich, których nazwisko choćby przypomina z Mazankowskim włącznie, a także Przypominać ludzi do tego upominania się i przypominania. Puszka Funduszu Klubu Polskiego powinna towarzyszyć nam wszędzie. Kto nie uścił do tej pory nich ma zawsze możliwość. Na życzenie powinno się wydawać zaświadczenia. Gdyby ktoś chciał przekroczyć magiczną sumę 12 dolarów rocznie - zwolnienia od podatku.

No i jeszcze jedno. Musi powstać Zarząd Fundacji złożony z młodszej i starszej Polonii. Z fachowców! Czy mamy sobie jeszcze raz uznawać, że do tej pory nie umieliśmy rządzić własnymi pieniędzmi? Że uważaliśmy trzymanie w banku za najlepszą metodę pomnażania dóbr, choć nawet dziecko kanadyjskie wie, że mało jest metod gorszych? A fachowcy są.

Posiadać kapitał oznacza bowiem wykorzystywać kapitał i pomnażać kapitał. Pierwsze oznacza mądre zarządzanie. Drugie oznacza mądre inwestowanie. I tego się nie uniknie. Na spotkaniu Trzech Pokoleń mecenas Goertler wypominał Kusibie, że w artykule nazwał Polonię bogatą, gdy tymczasem Polonia jest biedna. Całego majątku ma najwyżej 2 500 dolarów na głowę. To faktycznie niewiele, ale jak to się stało, że jest tak niewiele? Wynikło to z niewłaściwego zarządzania majątkiem, a przede wszystkim z braku umiejętnej inwestycji. Polonia nie wiedziała, jak to się robi, co nie jest grzechem, ale i nie chciała się uczyć, co już grzechem jest. Grzechem jest upierać się, że niewiedza jest cnotą.

Dobre imię
Polaków

Temat ten poruszony został dlatego, że, jak parę osób podejrzewało, list z protestem w sprawie filmu "Be my guest", kręconego przez CBC z jakichś przyczyn nie opuścił murów Kongresu Słusznie, że nie dopytano się, dlaczego nie opuścił, nie o rozliczenia bowiem idzie, słusznie jednak domagano się, by protest wysłać natychmiast. Wierzę głęboko, że tym razem dotarł on już do adresatów, którymi są nie tylko panowie z CBC, ale i rząd federalny. Sprawa jest o tyle poważna, że film o Polakach, w całości bardzo negatywny, odbiega rażąco od pozostałych części tego serialu o etnikach, które są generalnie pozytywne. Chętnie posłuchałabym powodu, dla którego taki, a nie inny scenariusz wysmażyła Polka z pochodzenia, urodzona w Kanadzie, pani Nika Ryłska. To bowiem, że historia jest udokumentowana, nie przekonuje mnie. Kiedy w jedenastce filmów o etnikach pojawia się jeden jedyny film o wymowie negatywnej - o Polakach, to w tym miejscu kończy się prawda dokumentu, proszę pani. A swoją drogą, kim trzeba być, żeby do tego stopnia nie widzieć ani zakulisowych powodów, dla których taki film powstaje, ani interesów własnej grupy etnicznej, ani tego, że idzie się na pasku antypolskich nastrojów.

Co pisząc, muszę natychmiast dodać: nie mam na myśli rozrostu i tak pokaźnej naszej megalomanii narodowej. Nie to nam jest potrzebne. Brakuje nam uregulowanego, emocjonalnego stosunku do niektórych grup narodowościowych i czas już byłby najwyższy jakoś sobie, po dorosłemu, te sprawy poukładać. Polak, widzący wszędzie Żyda jest równie ohydny, jak dowiec o Polaczkach. Niemniej czas już i nam podnieść głowę. Czas powiedzieć "NIE", kiedy ktoś kłamie, lub nas obraża.

Znakomity publicysta polski, Ryszard Kapuściński nazwał był kiedyś okres Sierpnia 1980 roku czasem Podniesionych Główn. Wyprostowanych Ramion. Oby to wspaniałe dziedzictwo Sierpnia zakiełkowało u nas, w Kanadzie i wydało piękne owoce. Dojrzały, godny stosunek do innych nacji i obrona przed antypolską napaścią idą bowiem w parze.

A trzeba przyznać, że obrady drugiego Spotkania Trzech Pokoleń toczyły się przy szczególnym akompaniamencie. Tego wieczoru bowiem kolejna stacja telewizyjna - tym razem kanadyjska, nadawała film zatytułowany "Lena - my hundred children", o którym powiedzieć można tylko jedno: jest polakozerczy. Formy, jakie przyjął ma protest wobec tego wybryku środków masowego przekazu aby stały się zaczątkiem nowego w trudnej dziedzinie, jaką jest obrona własnego imienia.

Działać jawnie

To nie znaczy, że ktokolwiek do tej pory działał tajnie. Ale znaczy to, że działalność Polonii tak naprawdę znana jest tylko tajemniczonemu Tymczasem powinna być tak jawna, że czy ktoś chce, czy nie chce, nie powinien mieć wymówki, że o czymś nie wiedział. Należy pisać o inicjatywach Polonii i dogrzebywać się ich rezultatów. Było powiedziane na spotkaniu Trzech Pokoleń, że mamy nawiązane dobre kontakty z rządem. Młodzi pytają: jakie? I słusznie. Nie zastanawiamy się, że zakulisowe działanie jest najskuteczniejsze, bo to nieprawda. Większość z tych kulis można spokojnie i bez szkody dla sprawy odsłonić, w wielu wypadkach utrzymywanie takiej czy innej tajemnicy, to czysta dzieciada. Zwłaszcza powinny zostać odsłonięte kulisy uzyskiwania i wykorzystywania rządowych grantów, bo nie jest to działalność nielegalna. Młodzi - młodzi stażem - muszą się na czymś uczyć.

Dokończenie na str. 18

KALENDARZ ECHA

3 grudnia - czwartek

Wschód Słońca. 07 09 Zachód Słońca. 16.51
Wschód Księżycy. 15 33 Zachód Księżycy. 05 36
Imieniny obchodzą: Franciszek i Ksawery

1857 - Urodził się Józef Konrad Korzeniowski
1823 - Urodziła się Maria Callas
1930 - Urodził się Jean-Luc Godard

4 grudnia - piątek

Wschód Słońca. 07 10 Zachód Słońca. 16.51
Wschód Księżycy. 16 13 Zachód Księżycy. 06 43

Imieniny obchodzą: Barbara i Krystian
5 grudnia - sobota

Wschód Słońca. 07 11 Zachód Słońca. 16.50
Wschód Księżycy. 16 59 Zachód Księżycy. 07 46
Imieniny obchodzą: Saba, Sabina i Kryspin

1870 - Zmarł Aleksander Dumas (ojciec), pisarz francuski, autor dramatów oraz barwnych powieści historyczno-awanturnych (ur. w 1802 r.)
1901 - Urodził się Walt Disney
1925 - Zmarł Władysław Reymont, powieściopisarz i nowelista, laureat Nagrody Nobla w 1924 r. (ur. w 1867 r.)

6 grudnia - niedziela

Wschód Słońca. 07 12 Zachód Słońca. 16.50
Wschód Księżycy. 17 52 Zachód Księżycy. 08 48

Imieniny obchodzą: Emilian i Mikołaj

7 grudnia - poniedziałek

Wschód Słońca. 07 13 Zachód Słońca. 16.50
Wschód Księżycy. 18 50 Zachód Księżycy. 09 34

Imieniny obchodzą: Ambroży, Marcin i Teodor

8 grudnia - wtorek

Wschód Słońca. 07 17 Zachód Słońca. 16 50
Wschód Księżycy. 19 51 Zachód Księżycy. 10 18

Imieniny obchodzą: Maria

65 pnie - Urodził się Horacy
1941 - Stany Zjednoczone wypowiedziały wojnę Japonii
1980 - Zamordowany został John Lennon.

9 grudnia - środa

Wschód Słońca. 07 15 Zachód Słońca. 16.50
Wschód Księżycy. 20 20 Zachód Księżycy. 10.51

Imieniny obchodzą: Leokadia i Wiesław

1941 - Chiny wypowiedziały wojnę Japonii, Niemcom i Włochom.

KOMUNIKAT

Kongres Polonii Kanadyjskiej - Okręg Toronto i Stowarzyszenie Polskich Kombatan-tów Koło Nr 20, zapraszają samotne rodziny i pojedyncze osoby na KOLACJĘ WIGILIJNĄ, która odbędzie się 24 GRUDNIA o godz. 7 wieczorem, w budynku SPK, 206 Beverley Str. w Toronto
Koszt kolacji \$ 10,00 od osoby. Prosimy zgłaszać się do biura Kongresu, tel. 979 - 9634 lub 979 - 9639 w godz. od 10 00 do 4 00 po południu do dnia 21 grudnia włącznie

KPK - Okręg Toronto
SPK - Koło Nr 20

Polish Canadian
Community Services
(Toronto)

**"O CZYM KAŻDY POLAK
ZAMIESZKAŁY
W KANADZIE WIEDZIEĆ
POWINIEN"**

Spotkania będą miały miejsce w sali parafialnej Kościoła św. Kazimierza, 156 Roncesvalles Ave. w CZWARTKI - 7 00 wieczorem

10 GRUDNIA - prowadzi Anna Dubiska.
PODATEK DOCHODOWY (INCOME TAX)

Daty i tematy kolejnych spotkań będą podawane w Biuletynach kościelnych i prasie polonijnej

Pragniemy przekazać informacje "nowej" i "starej" Polonii

Czekamy na Państwa propozycje odnośnie tematów

NASZ TELEFON 533 - 9471

ELŻBIETA WOLSKA
KRYSZYNA MULARCZYK

TANIO I Z GWARANCJĄ

OFICJALNY PRZEDSTAWICIEL

KONTA WALUTOWE - BONY
PACZKI Z OWOCAMI LEKARSTWA
SAMOCHODY

**PACZKI
DO
POLSKI**

Juz od 5 lat

zapewniamy swoim Klientom pewny i odpowiedzialny serwis wysyłkowy na paczki morskie i lotnicze do Polski i innych państw świata

BIURO PODRÓŻY

Tel (416) 532-3042

SAVE-O-WAY

OVERSEAS SERVICES
331 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ont. M6R 2M8

Przeloty czarterowe i indywidualne do Polski, Europy i innych krajów świata. Tanie ubezpieczenia i zaproszenia dla wizytorów z Polski

BONUS!

Przy każdym zakupie biletu lotniczego w naszym biurze można wysłać bezpłatnie paczkę morską o wadze do 10 kg

100% Merino-Wool
Exclusive
The world's finest Quality

WOOL ★ STAR
CANADA

**FANTASTYCZNA
OKAZJA!**

Rewelacyjnie obniżone ceny
wełnianej pościeli

TYLKO DLA POLONII!

Jeśli troszczysz się o swoje zdrowie, przyjdź koniecznie na specjalny pokaz - kiemasz, który odbędzie się **TYLKO RAZ**

W NIEDZIELĘ, 6 GRUDNIA 1987 r. o godz. 4 pm
w domu ZPWK przy 28 Heintzman St.
(w pobliżu Dundas i Keele, parking przy Canadian Tire)

**WEŁNIANA POŚCIEL ZAPEWNI CI
LUKSUSOWE SPANIE**

BLIŻEJ NATURY

Jak uważny czytelnik zapewne zauważył Echo-Tygodnik Polski na swych łamach często podejmuje tematykę zdrowia. Nie chodzi tu jednak o rozstrzygnięcie kwestii ściśle medycznych. Echo pomaga nam odkryć powtórnie stare prawdy o naszym zdrowiu, które rodzaj ludzki znał przez tysiąclecia, lecz które w dzisiejszej dobie gwałtownego rozwoju farmacji i chirurgii zostały zepchnięte "do jaskini". Lecz jak się okazuje przedwcześnie i na pewno niesłusznie.

W pełni uznając zdobycze nowoczesnej medycyny coraz częściej jednak stwierdzamy że nie rozwiązuje ona wszystkich naszych zdrowotnych problemów. Powraca się więc do źródeł, które pomagały rodzajowi ludzkiemu przez tysiąclecia, odkrywa się bioenergię i wpływ promieniowania żył wodnych na organizm ludzki, zbliża się do natury - o tyle, o ile to jeszcze możliwe.

Po szale, na przykład, który zapanował z chwilą wynalezienia nylonu i umundurowania mieszkańców kuli ziemskiej w sztuczne tworzywa i ubrania z fabryk chemicznych, odkryto, że jednak włókna naturalne są zdrowsze. Dziś chcę powiedzieć słów kilka o jednym z nich, a mianowicie o wełnie.

Około 8000 lat ludzie ubierają się w wełniane rzeczy - często sięgając po nie, nie zdając sobie sprawy z ich rzeczywistych właściwości. Po prostu jest nam w wełnie ciepło i przyjemnie. Jedynie dzieci protestują - bo je wełna gryzie. Ale wełniane swetry to nie tylko góralskie grube, gryzące, to wspaniałe, miękkie, jedne z najdroższych, które można zakupić np. w eleganckich szkockich sklepach.

Dlaczego wełna jest zdrowa? Niejeden lekarz reumatolog ludziom chorym, cierpiącym na reumatyczne dolegliwości zaleca noszenie wełnianej bielizny. Kiedy akurat na dworze jest zimno, mokro i nieprzyjemnie, bez odruchu niechęci przyjmujemy zalecenie lekarza, ale jeśli jest akurat ciepło, wilgotne lato - myśl o wełnianej bluzce wywołuje krople potu na czole. Ale niesłusznie.

Wełna nie przewodzi ciepła. Niezależnie od temperatury otoczenia w wełnie (pod warunkiem,

że pod spodem nie mamy bielizny, koszuli lub bluzki ze sztucznego włókna) nie jest nam gorąco. Czy chodziliście Państwo kiedyś w góry, latem? Jakże skarpety mieliście na nogach. Prawdziwi piechurzy na pewno wełniane.

A pracownicy na budowie - chociażby nasi górale, chodzący w wełnianych spodniach przez okrągły rok. W Południowej Ameryce wspaniałe chusty tzw. poncha są wełniane. Beduii chodzą w długich wełnianych galabijach, zarówno w ciągu dnia, gdy temperatura sięga kilkudziesięciu stopni, jak i nocą przy niskich temperaturach. Ludzie stepów, niemal nie rozstają się z czapkami z czystej wełny.

Coż za fenomen natury powoduje to, iż wełna jest dla człowieka najzdrowszym produktem? Otóż okazało się, że temperatura ciała owcy zbliżona jest do temperatury człowieka. Owca wełna utrzymuje więc temperaturę ciała ludzkiego nie reagując na czynniki zewnętrzne. Ponadto, budowa wełnianych włókien jest taka jak włosów, a więc cieniućka rurczka powodująca to, iż wełna wyparowuje wilgoć nie zatrzymując jej na powierzchni ciała.

W wełnie, nawet mokrej, nigdy nie jest zimno - przykład rybacy (znane swetry szetlandzkie, w które odziewają się mieszkańcy wysp, głównie trudniący się pracą na morzu), czy ubrania marynarzy. Wełny mamy sporo wokół nas, chociaż często z racji ceny zastępowana jest sztucznymi włóknami, notabene atrakcyjnymi pod wieloma względami, chociażby pod względem ceny.

Niestety wełna musi rosnąć na żywym organizmie, a na to potrzeba czasu - i to właśnie kosztuje.

Ale czy zdrowie nie jest najważniejsze? Proszę Państwa od lat stykamy się z wełną, wspaniałą wełną, szkockie plety są w niej - naszym domem.

W Zachodnich Niemczech wełniane koce poduszki są używane od lat. W Toronto od paru miesięcy dużym powodzeniem cieszy się wełniana pościel. Firma Wool Star urządza pokaz takiej pościeli połączony ze sprzedażą, tylko dla Polaków, po bardzo obniżonych cenach.

Z DALEKIEGO KRAJU

Artyści, artyści...

BRONISŁAW ŚLESIŃSKI

Przez całe lata było tak, że aktor był to człowiek do wynajęcia. Nie brał żadnej odpowiedzialności za to, w czym gra. Tylko jak gra. A z tym "w czym" bardzo różnie bywało. Szczególnie w filmie opluwaliśmy siebie, kraj, ludzi i wydarzenia. Wyśmiewaliśmy się z Kampanii Wrześniowej ("Doon Gabriel", "Lotna"). Prymitywnie ukazywaliśmy problemy emigracji, Powstania, walki z okupantem. Ba, przedstawialiśmy siebie jako zapiekłych antysemitów, rzetelnych relacji o czasie przeszłym było mało. W pokaznej liczbie filmów o problematyce wojennej swoją szlachetną prawdomównością wyróżniają się dwa: "Westerplatte" i "Wolne miasto" - obydwa scenariusze pióra Jana Szczepańskiego - prezesa rozwiązanego Związku Literatów Polskich, obydwa w reżyserii Stanisława Różewicza.

Grywali więc artyści w różnych takich opowiadaniach o "odwiecznej" przyjaźni polsko-radzieckiej "ukształtowanej" we wspólnej walce.

Histerię na pancernych rozpętał serial "Cztery pancerni i pies" - zgrabnie zrealizowana opowieść o niezwyklej szlachetności żołnierzy radzieckich. Rzecz pióra pośła Przymanowskiego (to ten właśnie, co w sejmie o prezydencie Reaganie wyrażał się "ten facet" i że też to międzywojenne mury gmachu na Wiejskiej nie pękły) oraz komunikował zdumionej Polsce, że Solidarność zamierzała wyróżnić wszystkich partyjnych i dzieci też).

A obsada w tym filmie była doborowa! Aktorzy o najwyższych kwalifikacjach: F. Pieczka, niezjący już wielki aktor Stanisław Jasiukiewicz, Roman Wilhelm, Tadeusz Fijewski - też już nie żyjący, Pola Raksa, Wiesław Gołas, Włodzimierz Press, Hanna Skarżanka i wielu, wielu innych. Od tego serialu zaczęła się również wielka kariera aktorska Janusza Gajosa, wówczas na blond ufarbowanego Janka Kosa.

Mało kto wówczas zdawał sobie sprawę ze szkodliwości takich filmów. Z ich fatalnego wpływu na dzieci i młodzież. Pamiętam, jak w roku 1968 nasze polskie czołgi jechały na Czechosłowację szosami na południe, to wówczas na drogi wychodziły całe grupy dzieci z termosami, kawą, wodą - z czym kto miał. Pewnie i nie wiedzieli, gdzie to nasi dzielni woje się udają. Dla nich to byli pancerni, koledzy Janka Kosa.

Artyści, jak całe polskie społeczeństwo przeżyli swój lipcowo-sierpniowy wstrząs.

Stało się coś, czego nikt nie przewidział. Odmówili udziału w manipulacjach, zapragnęli być wolni. Jak stoczniovcy, hutnicy, górnicy, literaci.

Ruszyli gdańscy artyści do strajkujących stoczniovców. Nieśli im słowo wolne - niezależne. Stofy Mickiewicza, Norwida, Słowackiego. Zdumiało ich, że są słuchani, że ci co siedzą w zwartych szeregach dobrze ich rozumieją.

Bo i chwila była tak specjalna. Przyszedł czas do słuchania wieszczów przeznaczony. Wyrosły artystom skrzydła! Poderwali się do lotu. Dawne "chałturszczyki", "ludzie do wynajęcia", a również pupilki reżymowych przywódców przeszły na stronę tych, którzy walczą o godność człowieka. Oni także podjęli swoją walkę o godność sztuki.

Nie wszyscy wprawdzie. O nie wszyscy, ale nie wymagamy zbyt wiele. A poza tym, po tej przeciwnej stronie znalazł się ten gorszy sort. No i spotkał ich los nie do pozazdroszczenia. Spotkał ich bojkot widowni. Wojciechowi Żukrowskiemu i Januszowi Przymanowskiemu odnoszono książki i kładziono im na progu domów.

Aktorów wyklaskiwano. Tak? Po prostu aktor - rzecznik stanu wojennego, wchodzący na scenę, był wyklaskiwany. Nie oklaskiwany, a wyklaskiwany. Nie mógł wypowiedzieć żadnej kwestii. Musiał milczeć i stać, lub zejść ze sceny. Osobiście byłem świadkiem dwu takich zdarzeń. Kiedy wyklaskiwano Janusza Kłosińskiego i Stanisława Mikulskiego, czyli "niezapomnianego" Hansa Kłosa.

Były trudności ze znalezieniem kandydatów do występów na jakiegokolwiek fasadowe uroczystości.

Yves Montand i Simone Signoret, dziś już nie żyjący, powiedzieli, iż w Polsce udało się coś, co nie udało się nigdzie na świecie, od zarania dziejów. Policjant i komediant byli do kupienia. Świat wówczas miał oczy zwrócone na Polskę.

A w kraju przychodzili ludziska do teatrów, przynosili kwiaty swoim aktorom. Wyrażali swoją wdzięczność za ich nieugiętą postawę, za solidarność. Po zakończeniu spektaklu trwały długie owacje. Kurtyna szła w górę nieskończoną liczbę razy. Artyści nie mogli zejść ze sceny. Brawa, brawa, brawa.

To był ten czas wielkiego wznoszenia. Skończył się, bo żadna euforia nie trwa wiecznie. Życie ma swoje prawa. A przecież ocalało z niego to najważniejsze.

Dziś w Polsce nikt za żadne pieniądze nie

Z JERZYM STUHREM

rozmawia: JANUSZ PIETRUS

Monodram, to dla każdego aktora niezwykle trudne przedsięwzięcie. Wyobraźmy sobie 1,5 godzinny monolog z nie zawsze prostymi frazami, z nie zawsze płynną narracją. Niewiele aktorów stać na podjęcie tego zadania. Jednym z "odważnych" okazał się Jerzy Stuhrem. Ba, położył na tę szalę nawet więcej - wystąpił we wtorkowy wieczór, w samym sercu downtown, za wcale nie małe pieniądze. A jednak "Kontrabasista" Patricka Suskinda przyszło podziwiać mnóstwo ludzi. I nie zawiedli się Jerzy Stuhrem, znakomity aktor polskiego filmu i teatru, sprowadzony do Toronto przez Barbarę Horny i jej Varsovię, dał tego wieczoru prawdziwy popis gry.

Natychmiast po spektaklu, przepraszając, wadziłem z nim tę rozmowę.

Janusz Pietrus: Twój rodówód aktorski jest dość nietypowy - najpierw był uniwersytet i polonistyka, później zaś szkoła aktorska.

Jerzy Stuhrem: Ja zawsze chciałem zostać aktorem, już bodaj od szkoły średniej, tylko rodzice mi nie pozwolili. Pochodzę z typowo mieszczańskiej rodziny, choć słowo "mieszczański" nie miało tutaj tego charakteru, do którego nas przyzwyczajono ostatnimi laty. W moim pojęciu - mieszczaństwo raczej nobilituje, w końcu chroni ono u nas w kraju pewne wartości, które inni chcą zniszczyć. I dlatego dzisiaj wdzięczny jestem rodzicom, że wtedy zbyt "pochopnie" przekonali mnie - jako młodego człowieka - że bym najpierw poznał świat, że bym był - jeśli chcę pracować w zawodzie artystycznym - do tego przygotowany. Poszedłem więc na polonistykę, w dobrym okresie Uniwersytetu Jagiellońskiego, kiedy jeszcze miałem możliwość zetknięcia się z Wyką, Markiewiczem, a także z Marią Dulską, której jestem wychowankiem. Skończyłem te studia i dopiero potem trafiłem do szkoły teatralnej. W sumie były to niezwykle cenne doświadczenia, a ich realną wartość mogę ocenić szczególnie teraz, gdy prowadzę zajęcia ze studentami. Dla mnie bowiem, szkoła teatralna, choć ma status wyższej uczelni, jest przede wszystkim szkołą zawodową, szkołą rzemiosła i wymaga nie tylko talentu, ale i pewnej wiedzy o życiu.

J.P. Jeśli uczysz innych, to musisz to robić według pewnych założeń, według pewnej metody. Pamiętam, że dawno temu fascynowała Cię tzw. szkoła Stanisławskiego, o której tak często mówi się tutaj w Ameryce. Czy dalej hołdujesz tym wzorom?

J.S. Jak powiedział kiedyś Jan Kreczmar, dopóki publiczność w teatrze będzie chciała oglądać żywą osobę na scenie, dopóty system Stanisławskiego będzie aktualny. To jest ciągle jedyny podręcznik, który jakby motywuje działania człowieka na scenie. W praktyce kończy się to na szczegółach zachowania, szczegółach przedmiotu, które mi są potrzebne, na szczegółach każdej reakcji, którą przeprowadzam na scenie. Zadanie aktorskie, według Stanisławskiego, zawsze rozbija się na podtematy, podzadania, i dalej na jeszcze mniejsze cząsteczki, aż do najdrobniejszego szczegółu. Ostateczny efekt jest mniej więcej taki, że widz podziwia naturalność aktora, jego warsztat, jego zaangażowanie w rolę i w rezultacie - przede wszystkim na nim skupia swą uwagę.

J.P. Stanisławski żył dawno temu, dzisiaj

kupi aktorów do działań nikczemnych. Przeto w antysolidarnościowych filmach Romana Wionczka grywają aktorzy mierni, o mało znaczących nazwiskach. Przeto w filmach Bohdana Poręby manipulujących historią na użytek władz, nie pojawi się żaden aktor ceniący swój zawód. To samo dotyczy wszystkich innych twórców zaprzędanych systemowi.

Pewna, mało zresztą znana aktorka, dla której rola w filmie Ignacego Gogolewskiego znaczyłaby naprawdę wiele, propozycję odrzuciła, "bo u Gogolewskiego się nie grywa".

Sytuacja ta dotyczy również teatrów. Są teatry, do których się chodzi (Dotyczy to Warszawy, na prowincji, gdzie jest jeden teatr - rzecz ma się inaczej).

Np. Polski, Ateneum, Powszechny, Współczesny - przede wszystkim. Do Narodowego nie, ale się spalił, więc sprawa jak gdyby sama się załatwiła. Szkoda tego pięknego gmachu z piękną historią, ale w sytuacji na dziś nic nie wskazuje jego szybkiej odbudowy. A jest to przecież również budynek, w którym w 1968 roku rozegrała się słynna marcową historią, związana z premierą "Dziadów" Adama Mickiewicza, w reżyserii Kazimierza Dejmki, z Gustawem Holoubkiem w roli Konrada - Gustawa.

Na przestrzeni owych prawie już 20 lat wiele się zmieniło w kraju, na świecie. Ale najbardziej zmienili się ludzie. Polacy.

Nikt by już dzisiaj nie wynosił terminów jadącym na Czechosłowację czołgistom. Ci ówczesni chłopcy to przecież pokolenie Solidarności. Wąsate, w trampkach z plecakami i niezależną w niej.

Dokonał się przewrót w sztuce i w artystach. Jedynie nieliczni nie skorzystali z tej szansy jaką im życie przyniosło w darze. Nie sięgnęli po wolność. Pozostali w strefie drobnych interesów, czyli tam, gdzie nie zagości nigdy sztuka przez duże "S". Nie przeżywają nigdy takich choćby chwil, jak widok Andrzeja Wajdy stojącego wśród hutników obok sztandaru Solidarności, którego jest w Hucie Warszawa ojcem chrzestnym. Nie zaznają tego wielkiego wznoszenia, jaki przeżywają ci aktorzy, którzy recytują wiersze w kościele św. Stanisława Kostki na Żoliborzu.

Zgromadzeni na zewnątrz nie widzą nawet wykonawców i tylko rozpoznają ich głosy, mówiąc szeptem Skarżanka, Duriasz, Łaniewska, Racuwalska, Kunicka (spiewa), Maja Komorowska, Olbrychski, Kopiczynski.

Być aktorem, znaczy dziś w Polsce wiele. Ten zawód, jak wiele innych, wywalczył sobie pozycję jakiejś nie zajmował nigdy, jakiejś, spójrzmy prawdzie w oczy, nie zajmuje w innych krajach. Również na Zachodzie. Ale Polska to kraj dziwnych ludzi i równie dziwnych zdarzeń. Nie można jej porównywać z żadnym innym krajem. Wiedzą to najlepiej ci, którzy się tu urodzili, żyją i umierają.

Mój model życia

czasy są nieco inne. Czyżby więc aktor ciągle pojmował tę Metodę tak samo?

J.S. No, niezupełnie. Stanisławski dzisiaj dla mnie to przede wszystkim etyka teatralna. Etyka, której brakuje, i na całym świecie, i u nas w Polsce - tej etyki zaczyna brakować.

J.P. Mówisz o aktorach filmowych, czy teatralnych?

J.S. Mówię o byciu aktorem w ogóle w życiu, choć oczywiście jest to już moje uogólnienie, bo przecież Stanisławski nie znał filmu.

Natomiast używając pojęcia Etyka, mam na myśli podejście aktora do wykonywanego zadania. W założeniu powinno być tak, iż aktor w trakcie każdego występu musi maksymalnie angażować się w swoją rolę, musi poświęcić się jej bez reszty. Jako aktor nie mogę kłamać, muszę zawsze iść aż do samego końca. Jeśli zatem Stanisławski wspomina o prawdzie psychologicznej, to nie znaczy to, że ja zewnętrznymi środkami mam odegrać tę prawdę. Nie, ja to rozumiem tak, że muszę wydobyć z siebie taką intymność i prawdę, która tych ludzi weźmie, przekona.

J.P. Czy nie przeraża Cię ten ekshibicjonizm?

J.S. Tak, przeraża mnie. Przeraża i kosztuje mnie bardzo dużo, ale jest to jedyne wyjście by być w zgodzie z kodeksem moralnym, artystycznym, a więc z tym czego nauczał Stanisławski.

Istotną sprawą jest także dla mnie to, żeby umieć powtórzyć swoje aktorskie zadanie i żeby było ono zawsze tak samo świeże, czyli, cała baza techniki.

J.P. Czyżbyś nie był entuzjastą improwizowania na scenie?

J.S. Stanisławski nie jest od improwizowania. Owszem, mnożą się teorie teatrów, które są nastawione na kreację. Bardzo pięknie jeśli aktor w nich kreuje. Tylko, że aktor, to dla mnie taki profesjonalista, który tę kreację potrafi jutro dokładnie powtórzyć.

Jutro, za tydzień, za miesiąc, czy za rok. Ja moje spektakle gram po 200 razy, i mimo tego nie mogę pokazać publiczności swojego znudzenia, tej totalnej nudy, którą mam w sobie powtarzając dwieście razy to samo. Umiejętność odnajdywania w sobie nowej świeżości - to także Metoda Stanisławskiego.

J.P. Gros Twoich spostrzeżeń pasuje chyba bardziej do teatru. Czy na planie filmowym te wszystkie reguły wyglądają podobnie?

J.S. Mówiąc dogłębnie - nie różnią się wcale, bo skoro twierdzi się, że naszym podstawowym zadaniem jest przekazywanie prawdy, to nie ma większego znaczenia, gdzie się to odbywa. W teatrze, w telewizji, czy na filmowym planie. Różnice są tylko techniczne, że ja w teatrze przeżywam ten wieczór od początku do końca, podczas gdy w innych środkach przekazu mam go podzielony na części. W teatrze jestem z widzami niejako sam na sam i tylko ode mnie zależy jak on przeżyje ten wieczór; natomiast w filmie, oprócz mojej siły przekonywania, jest jeszcze wiele innych czynników, które oddziałują na widza. Jest typ fotografowania, muzyka, dźwięk, no i są nożyce, które ze sceny mogącej się wydać w teatrze nudną, potrafią uczynić wspaniałą scenę filmową.

J.P. Pracowałeś z wieloma reżyserami. Którego z nich wspominasz najcieplej?

J.S. W filmie, niewątpliwie Kieślowskiego. Zrobiliśmy razem parę filmów (m.in. "Bliznę", "Amatora", "Spokój" - przyp. J.P.), doskonale rozumiemy się, jesteśmy bliskimi przyjaciółmi. Równie dobrze współpracowało mi się z Felkiem Falkiem ("Wodzirej", "Bohater roku" - przyp. J.P.), który zawsze daje mi ogromną swobodę, kreatywność, traktuje mnie nie jak aktora, lecz jak partnera przez którego chcę pokazać interesujący go problem.

W zasadzie, uogólniłbym to z każdym reżyserem traktującym mnie partnersko, pracuje mi się znakomicie.

J.P. A w teatrze?

J.S. Z teatrem jest nieco większy kłopot, bo pracuję tam z wielkimi mistrzami. Myślę przede wszystkim o Wajdzie, u którego zagrałem najwięcej ról. Andrzej jest dla mnie zawsze wzorem, jest mistrzem. To właśnie on nauczył mnie tego, że jeśli na przykład siedzę tutaj z Tobą i rozmawiam, to

na dół pracuję. Przed chwilą skończyłem spektakl, jestem w Kanadzie, jutro będę w Chicago, potem wrócę do Polski i znów zacznę coś robić. Innymi słowy życie jest jakby nieustanną pracą. Andrzej pokazał mi to jakby swoim przykładem, bo przecież on tak właśnie postępuje. Może o tym się nie mówi, traktuje się go jako człowieka sukcesu, dziecko szczęścia, olbrzymi talent, tymczasem nie - Andrzej jest człowiekiem wielkiej pracy i ja to zobaczyłem przebywając z nim przez tyle lat w teatrze. Wtedy też pojąłem, że aktorstwo znaczy coś więcej niż zawód, to po prostu model życia. Tego nauczył mnie Andrzej. I Konrad Swiniarski. A z kolei Jarocki wpoił mi to, że jak występuję w spektaklu przed ludźmi, to wszystko musi być warsztatowo dopięte, że tam nie ma miejsca na eksperymenty.

J.P. Przyjechałeś do Toronto z monodramem Suskinda. Dlaczego właśnie z tym monodramem? Czyżbyś nie widział równie interesującej rzeczy w polskim dorobku?

J.S. Nie widziałem. Powiem ci szczerze, że ja w ogóle nie lubię monodramów. Jak oglądałem moich kolegów - a przecież moi koledzy często robią monodramy - to zawsze drażniło mnie jedno - iż aktor występujący przed publicznością udaje, że tej publiczności nie ma. Albo wadzi się on z Bogiem, albo coś recytuje w przestrzeń i udaje, że jest zupełnie sam. Mnie to okropnie denerwowało, bo przecież znałem ten teatr gdzie są trzy osoby dwie na scenie i ta trzecia, która ich ogląda i która się z nimi utożsamia, albo i nie. Natomiast tenże Niemiec - Patrick Suskind wymyślił rzecz wspaniałą (też go chyba musiało to drażnić), żeby pominąć to wszystko i zwrócić się bezpośrednio do publiczności.

J.P. Po koncercie zapalasz światło i mówisz widzom "zaraz się zacznie", taki jest początek.

J.S. Tak, bo ja ich witam jak gości w swoim domu. Dostrzegam ich natychmiast i od tej pory razem z nimi tworzę to widowisko. I pewnie dlatego każdy następny spektakl różni się od poprzedniego, w końcu nie ma dwóch jednakowych widowisk.

J.P. Ludzie reagują bardzo spontanicznie, śmieją się z najprzeróżniejszych aluzji. Czy te reakcje, tutaj w Toronto, są inne niż na przykład w Krakowie?

J.S. Domyślam się o jakie reakcje ci chodzi. Otóż moim zdaniem, sztuce teatralnej na ogół przeszkadza wszelkie uaktualizowanie polityczne. "Kontrabasista" gram na Zachodzie już po raz drugi (poprzednio w Londynie - przyp. J.P.) i muszę powiedzieć, że tutaj udaje się tego uniknąć. Przynajmniej ja takich reakcji po prostu nie czuję, to jest tylko oglądanie człowieka. I nawet w trakcie dzisiejszego spektaklu w momencie gdy mówię o tym dlaczego ja kontrabasista mam być lepszy od innych, wszyscy pracują swoimi rękami, całe życie poświęcają dla pracy - pomyślałem sobie. Jezus, przecież oglądają mnie ludzie, moi rodacy, którzy też ciężko tutaj pracują. I wydawało mi się, że oni mnie doskonale rozumieją w tym właśnie momencie, i że to im jakoś na chwilę pomaga. A to, że ja im choćby na chwilę pomogę, to jest dla mnie spełnienie.

J.P. I powiadasz, że publiczność w kraju nie dała Ci tego typu doświadczeń?

J.S. Nie, bo jak wspominałem, dzielę się z Tobą myślą, która nasunęła mi się do głowy dopiero dzisiejszego wieczoru. W Polsce akurat ta sekwencja jest przyjmowana - no ze śmiechem, ale raczej tak właśnie odwrotnie, tam jest takie trochę odudzenie się od pracy. Ludzie niby pracują, ale i nie pracują. A przecież mój Kontrabasista widać, że poświęcił tej pracy całe życie. Tutaj w Toronto, całej tej sekwencji towarzyszyła cisza i sądzę, że była to cisza znacząca. Być może spełniał się wtedy jakiś katharsis, który przecież leży u podstaw każdej sztuki teatralnej. Jeśli tak było, to ten katharsis miał niezwykłą postać, bowiem tym razem nie polegał on na dawaniu komuś gotowej recepty, a jedynie na pokazywaniu pewnego problemu. Wystarczyło, że tam na sali ktoś inny miał podobny problem i nagle zaczynał czuć i prawdziwie rozumieć dramat mojego bohatera.

J.P. Na koniec pytanie dotyczące Twoich torontońskich, ale pozaartystycznych wrażeń.

J.S. Odnalazłem tutaj paru znajomych z Krakowa. Spotkałem mianowicie Tadeusza Lisę, z którym kiedyś pracowaliśmy w telewizji i w teatrze, on tam reżyserował dobre sztuki, no a ja w nich grałem. Słyszałem, że również w Kanadzie nieźle sobie radzi, a znając jego talent i pracowitość nie wątpię, że wkrótce osiągnie sukcesy.

J.P. W imieniu własnym i Czytelników "Echa-Tygodnika Polskiego" serdecznie Ci dziękuję za rozmowę.

UWAGA!

W najbliższy piątek, 4 grudnia, w kinie Carlton (Carlton & Yonge) odbędzie się premiera filmu Andrzeja Markiewicza

"Dreams Beyond Memory"

Film jest produkcji kanadyjskiej, niemniej opowiada o losach polskich emigrantów, ma ogromnie polski charakter. Obszerniejszą recenzję z tego filmu zamieścimy w następnym numerze.

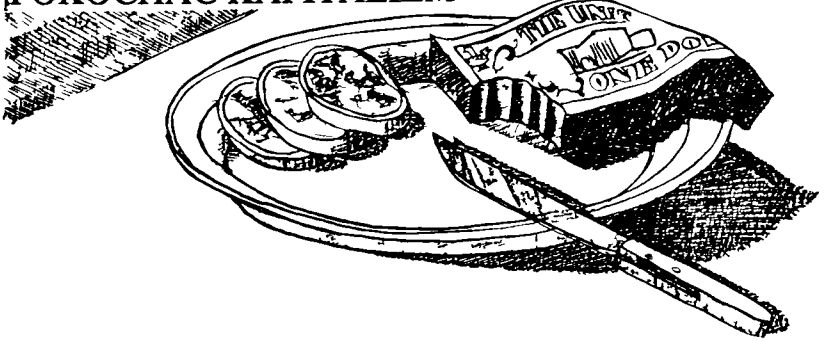
KIERMASZ KSIĄŻKI POLSKIEJ

W niedzielę, 6 grudnia 1987 r. Polski Fundusz Wydawniczy w Kanadzie urządza Kiermasz Książki Polskiej w dołnej sali budynku Credit Union przy ulicy Roncesvalles. Początek o godz. 12.00 w południe. Wielki wybór książek autorów krajowych i emigracyjnych, tomiki młodych poetów. Zapraszamy całą Polonę.

Polski Fundusz Wydawniczy w Kanadzie

POKOCHAĆ KAPITALIZM

KRZYSZTOF OSTASZEWSKI

Na kapitalizm nawróciła mnie pewna firma filozoficzna z Newady. Jak na dobrych proroków kapitalizmu przystało, zaproponowali mi swoje książki za słońną opłatą, ale za to z gwarancją zwrotu pieniędzy, gdybym nie był z ich wyrobów zadowolony.

Oczywiście opłata dokonana była w walucie mającej wartość w dolarach amerykańskich. Od momentu bliższego zapoznania się z filozofią kapitalizmu (po zapoznaniu się i flircie uczucie rozwinęło się w głęboką miłość, bez jakiegokolwiek domagania się wzajemności - choć kapitalizm ma niezwykłą skłonność do odwzajemniania szczerych uczuć, w odróżnieniu od socjalizmu, który pozera swoich kochanków) mam manię prześladowczą. Sprawdzam ceny. Kapitalizm oparty jest na wymianie dóbr. Nie można domagać się poświęceń od innych ludzi - trzeba im w jakiś sposób płacić. Kapitalizm oparty jest na dobrowolnej umowie społecznej. Wolnym wyborze. Każdy człowiek jest odpowiedzialny za swoje szczęście i odpowiedzialność ta jest jego jedynie udziałem.

Wróćmy do tego dolara amerykańskiego, którym za filozofię kapitalizmu zapłaciłem. Piszę te słowa w samolocie lecącym z Louisville, Kentucky do Dallas, Texas. Czytam komentarz I.C.E. "Czarny Poniedziałek" w "Echu" z 29 października, dotyczy krachu na giełdzie. Ponieważ się nie zgadzam, częściowo chciałbym z Państwem o tym porozmawiać.

Według przekonani ekonomistów (ekonomiści to, jak powiedział John Paul Getty, ludzie z megafonami zamiast ust i sosem jabłkowym zamiast mózgu) rozwój gospodarki w kapitalizmie ma charakter cykliczny. Przedstawię Państwu moją na ten temat tezę.

Socjalizm jest permanentnym kryzysem. Można by nawet tak zdefiniować socjalizm - formacja społeczna, w której kryzys ekonomiczny jest stanem permanentnym. W krajach w zasadzie wolnych jak Stany Zjednoczone, Kanada, Hongkong, Japonia, nie ma kapitalizmu, lecz system mieszany, kapitalizm połączony ze sporą dozą socjalizmu.

A socjalizm to kryzys.

Według mnie kryzysy w gospodarce mieszanej wywołane są przez składnik - socjalistyczny w mieszance.

Moje doświadczenie życiowe nauczyło mnie, że można mieć sporo zaufania do sposobu widzenia świata, który jest udziałem przeciętnych ludzi żyjących w koszarze socjalizmu, w Polsce czy w Rosji. Nie mam na myśli filozofii przez tych ludzi reprezentowanej, jako że są oni bardzo zagubieni, lecz ich odruchów moralnych i ogólną perspektywę. Otóż ludzie za "zelazną kurtyną" widzą Zachód, a szczególnie Amerykę, jako kraje bez kryzysów, ze stałym wzrostem gospodarczym i podnoszącym się poziomem życia. Zachodni intelektualści (czyli jajogłowi) określają to jako naiwność i brak znajomości problemów świata kapitalistycznego.

Ale z perspektywy długoterminowej Zachód, a szczególnie Stany Zjednoczone, tak właśnie wygląda. Ciągła zmiana, ciągły postęp i wzrost gospodarczy niemal wykładniczy. Bo składnik kapitalistyczny, uwalniający twórczą aktywność umysłu ludzkiego, jest dominujący. Zaś socjalizm to obszar kryzysu i stagnacji.

Kryzysy ekonomii mieszanych to w istocie kryzysy socjalistyczne.

Krach na giełdzie to po prostu panika wśród spekulantów. W odróżnieniu od rządu polskiego, ja nie mam najmniejszej ochoty wsadzać spekulantów do więzienia, ale nie zgadzam się z nimi filozoficznie.

Inwestor staje się współwłaścicielem firmy, w którą inwestuje, zapewnia jej kapitał, w zamian za udział w jej dochodach. Jest to typowa kapitalistyczna wolna wymiana wartości. Spekulant ma ochotę szybko uzyskać coś za nic. Tak jak ludzie grający na loterii lub pobierający wsparcie finansowe od rządu. Filozofia spekulanta jest socjalistyczna, filozofia inwestora jest kapitalistyczna.

NIE FLIRTOWAĆ Z WILKIEM co komputerowi idzie na nerwy

Podstawowy element komputerowych sieci nerwowych opisywanych w poprzednim artykule przedstawiony jest na rys 1. Impulsy z połączonych do wejść neuronów, sumowane są przez funkcję dodawania i przetwarzane przez funkcję progową. Funkcja progowa decyduje czy dany impuls pojawi się na wyjściu. Wartość progu może się zmieniać w zależności od czynników zewnętrznych. U człowieka wartości progowe dziedziczone są od jego przodków, oraz modyfikowane w czasie jego rozwoju. Regulować je też można chemikaliami, które osłabiają, lub wzmacniają impulsy nerwowe. Programista komputera sieci nerwowych przekazać musi niejako "informacje genowe" i "nabyte doświadczenie" wpisując odpowiednie funkcje progowe do odpowiednich neuronów.

Reakcje człowieka uzależnione są od jego funkcji progowych. Dotknięcie do gorącego przedmiotu, powoduje przesłanie impulsu bólu do mózgu. Niektórzy jednak, potrafią kontrolować swoje ciało. Przykładowo fakin nie odczuwa bólu klucia szpilkami. Obniża on świadomie wartość funkcji progowych. Ból głowy (migrena) usunąć można za pomocą Tytanolu, lub też siłą swojej własnej woli.

W jaki jednak sposób można za pomocą tak prymitywnych elementów jak neuron z rys 1 "myśleć" w inteligentny sposób? Przeanalizujemy to na przykładzie Rys 2 przedstawia prosty wykrywacz wilka. Funkcja progowa ma wartość 0,5 co oznacza, że wystarczy odebrać tylko jeden z sygnałów wejściowych (każdy z nich ma wartość 1, co przekracza 0,5) jakimi są duże uszy, duże oczy i duże zęby.

No dobrze, ale gdyby bajkowy Czerwony Kapturek posiadał tak prymitywną inteligencję, uciekłby na widok babci, która miała również duże oczy, lub też myśliwego, któ-

Krach w 1929 roku nie doprowadził do kryzysu bankowego w roku 1931, jak twierdzi I.C.E. Nie było takiego związku przyczynowo-skutkowego. Jest to interpretacja objawów choroby jako przyczyny. Zarówno gwałtowny wzrost lat dwudziestych, jak i kryzys lat trzydziestych był wynikiem polityki rządu amerykańskiego Bank Rezerwy Federalnej założony w roku 1914 ma monopol na wypuszczanie pieniędzy w Stanach Zjednoczonych (konceptja całkowicie antykapitalistyczna). Pieniądze te nie mają pokrycia w niczym, w żadnej realnej wartości. Gwarantem ich ważności jest rząd, a jeśli komuś to się nie podoba, to rząd go może w każdej chwili siłą przekonać.

Bank Rezerwy Federalnej zalał gospodarkę swoimi papierkami w latach dwudziestych, po czym gwałtownie zacisnął pasa, gdy Niemcy i Francja odmówiły spłaty długów pod koniec lat dwudziestych. Nastąpił krach, a Rezerwa jeszcze ostrzej zacisnęła pasa. Podwyższono stopę procentową, rząd Roosevelta wprowadził programy socjalne finansowane z gwałtownie zwiększonych podatków i z wysokoprocentowych pożyczek rządowych. Spójrzmy na to z perspektywy

kapitalisty - przywalono mu duże podatki i odcięto dopływ kapitału, bo kapitał przenosił się na rynek pożyczek rządowych. To wszystko w atmosferze nagonki na kapitalizm, produkcję i zysk. A potem jeszcze ktoś narzeka, że kryzys.

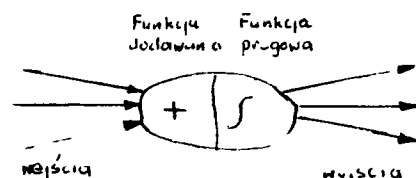
Dlatego pisałem Państwu, że sprawdzam ceny. Ceną za ciągłe wtrącanie się rządu do gospodarki są kryzysy. Nie ma najmniejszego pożytku z interwencji rządowej w gospodarce. Kryzysy nie są nieuniknione, ani też konieczne cykliczne. Ich cykliczny charakter wynika jedynie z powracania fali utuczonych lewicowych polityków gładzących by im dać coś za darmo. Kongres Stanów Zjednoczonych jest ich pełen.

Ale sytuacja się zmienia. Szefem Banku Rezerwy Federalnej jest Alan Greenspan, współautor książki Ayn Rand "Capitalism, the unknown ideal", którą Państwu gorąco polecam. Kompanie takie jak IBM, Apple, Motorola, AT&T, Siemens, Texas Instruments, na naszych oczach budują nową cywilizację. Za dziesięć, może nawet pięć lat, komputer będzie dla nas tym, czym teraz jest telefon. Zbudujemy globalną sieć telekomunikacyjną. Jedyną skuteczną metodą osiągnięcia kryzysu byłoby wprowadzenie socjalizmu.

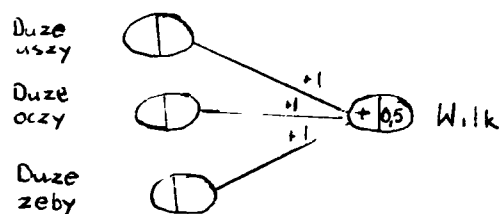
1,5 Podobnie z neuronami karmienia i flirtowania. Wynik ten pokrywa się z naszą intuicją, że mamy do czynienia prawdopodobnie z czymś, co nie zostało zdefiniowane w naszej sieci nerwowej. No, bo co może mieć duże uszy, duże zęby, i być miłe? Może lis, ale nie jest on zdefiniowany w naszej sieci nerwowej.

Juz na tak prostym przykładzie widac, że wyznaczanie wartości funkcji progowych może być nie lada zadaniem, szczególnie w

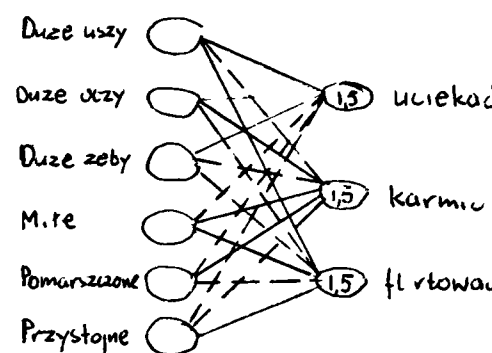
Ciąg dalszy na str 18

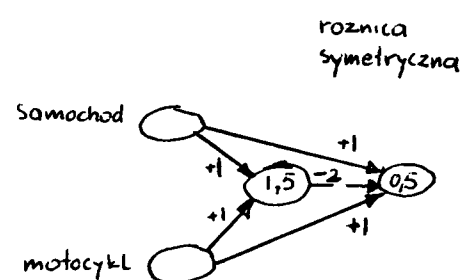
Rys 1 Neuron

Rys 2 Wykrywacz wilka

Rys 3 Czerwony kapturek

Rys 4 Poziomy pośrednie

Redaguje

Andrzej KLIMASZEWSKI

NEW HORIZONS FOR POLONIA

ENGLISH WITH POLISH SUBTITLES -
angielski z polskimi podtekstami -

INTERIOR DESIGNS FOR HOSPITALS AND MEDICAL OFFICES

I have decided to open up an interior designing business for hospitals and medical centres. I will specialize in wall paper and furniture, not an ordinary wall paper, but a symbolic one.

Let me give you an example. Imagine yourself in a cardiology department of a hospital. Would it not be nice to be reminded about it just by looking at the walls and seeing a

beautiful cardiac arrest ECG pattern inscribed on the wall paper? It would be called a "Heart Beat Unit". For the city morgue I would design a continuous line heart beat recording Comma pattern (przecinek lub koma) could also symbolically express patient's condition.

As for medical offices, I would specialize in a state of mind furniture. Imagine, for instance, a psychiatrist's office with minichairs for people with inferiority complex in the corner; a couple of thrones with scepters on the side for megalomaniacs (placed right in the centre on a podium). Would it not be easier for a psychiatrist to be able to determine the nature of sickness at the first

glance, e.g. "Her Majesty, it is your turn now!" Of course, the use of these pieces of furniture would be covered by OHIP, with exception of most severe and sophisticated mental deviations that would require the use of space crafts, for instance.

I could go on for ever, but I must finish this idea at this point, because my nurse is coming, and she does not like me to take off the straight jacket and she does not approve of using sharp objects like ball pens.

VOCABULARY

to decide - postanowić
to open up - otworzyć
interior design - architektura wnętrz, dekoracje wnętrz
wall paper - tapeta
to remind - przypominać
cardiac arrest - stan zawałowy
ECG - EKG
Heart beat - akcja serca & bicie serca
city morgue - kostnica miejska
to express - wyrazić
state of mind - stan psychiczny

inferiority complex - kompleks niższości
megalomania - kompleks wyższości
to determine - rozpoznać, oszacować
sickness - choroba
at the first glance - na pierwszy rzut oka
exception - wyjątek
severe - groźny
mental deviations - zaburzenia psychiczne
to require - wymagać
space craft - statek kosmiczny
straight jacket - kaftan bezpieczeństwa
scepter - berło
Medical Office - gabinet lekarski

ROZWIĄZANIE Z POPRZEDNIEGO NUMERU

POZIOMO: Ciemnota, świtanie, mores, samolub, trafika, laska, kasetka, wiatrak, krasa, czarka, sygnał, awers, kapitan, kanarek, teina, bunkier, nirwana, aloes, fantasta, zniewaga.
PIONOWO: czas eksmisja, nielot, temblak, wystawa, tarapaty, namiar, Etna, troska, kacyk, kułak, kotlinka, narracja, antrakt, epilog, skansen, ponton, naroże, blef, ana.

ALEKSANDER PIEKARSKI NA NOWEJ ZIEMI

W wieku przedszkolnym chciało nam się bezustannie bawić od rannego przebudzenia, aż do wieczornego zadreczania mamy i taty płaczem ze słowami "ja jeszcze nie chcę iść spać, bo ja się wolę bawić". Prawdę mówiąc w takich okolicznościach często mamusia z tatusem też chcą się bawić, ale w dorosły sposób, więc nie przy dziecku. Oj samo życie, prawda? Chęć bezustannej zabawy trwa u dziecka nadal w szkole przez dobrych kilka lat, nieraz i dłużej.

Lubiło się pogodnych i wesołych nauczycieli skorych do żartów i zabaw z klasą. Jeśli miły pan potrafił nudną wiedzę matematyczną przekazywać w formie wesołej zabawy liczbami to lubiło się matematykę. Jak szczęście dopisało aż do matury, wysoki procent absolwentów trafiał na politechnikę. Bywało odwrotnie, na przekór utartym schematom Sport i gimnastykę, czyli wychowanie fizyczne mógł w szkole prowadzić nauczycielski nieudacznik. Wiecznie nachmurzony i zrzedliwy nauczyciel rozrywkowego jakby przedmiotu potrafił każdemu dożywno obrzydzić rzucanie, czy kopanie zabawki zwanej piłką. Ludziska bywają bardzo zdolne, prawda?

Na terenie szkoły działały zawsze jakieś kółka zainteresowań a to Kółko Młodych Modelarzy Lotniczych dla chłopaków, to znów jakiś dziecięcy balecik dla dziewczyn, czy chór dla wszystkich. Powodzenie tych kółek zależało od sprytu i kultury osobistej agituujących instruktorów. Jeśli do klasy wszedł instruktor proponujący chłopcom budowanie latawców, i latających modeli samolotów, miał murowane powodzenie, jego pracownia dosłownie pękała w szwach. Jeśli instruktor pracowni modelarskiej był nieudacznikiem organizacyjnym, mógł za przepaścić szansę zapełnienia swojej pracowni młodymi modelarzami. Skuteczną receptę na wywołanie gigantycznej klęski organizacyjnej stanowiłoby wygłaszanie wzniosłych przemówień do chłopców na taki temat jak na przykład "Rola modelarstwa lotniczego w umacnianiu i rozwoju sił obronnych kraju".

Kto z nauczycieli i instruktorów zaczynał w szkole od zaspokojenia zabawowych potrzeb dzieci, ten uzyskiwał powodzenie w pracy. Nieudacznicy zapatrzeni byli raczej nie w dzieci, lecz w czubek własnego nosa, we własny pepek. No i co z tego wynikało? Wiemy wszyscy z osobistych doświadczeń szkolnych.

Obecni działacze organizacji polonijnych mogą być szczerzy wobec samych siebie w zaciszu domowym. Jeśli zasiadają

Z DOŚWIADCZEŃ DZIECIĘCYCH

wygodnie w fotelu i sięgną do skarbicy doświadczeń dziecięcych lat czy mogą siebie skojarzyć z takim lub owakim nauczycielem zachowanym w pamięci?

Nas nowo przybyłych traktuje się jak bryłę mokrej, lecz martwej gliny. Wielu pośpiesznie wyciąga łapska by nas ugniatać, miętolić słowami spod znaku "Co każdy nowo przybyły winien wiedzieć". Konia z rzędem temu, kto ze świecą w dzień znajdzie działacza gotowego do wysłuchiwania skarg i żalów nowo przybyłych. Lekarz nigdy nie pominie względem pacjenta obowiązkowego pytania "co panu (pani) dolega?". Działacze polonijni w większości nie zwracają sobie głowy takim pytaniem pod adresem nowo przybyłych. Uważając się za lekarzy dusz są tylko znachorami. Znachor nie pyta z reguły pacjenta co mu dolega, bo on wie z fotografii, z oglądania moczu pod światło czy z czegoś tam innego jak na przykład z daty i godziny urodzenia!

Obiecałem opublikowanie konkretnego planu fachowca dotyczącego sposobu ożywienia konających organizacji polonijnych stojących u progu bankructwa finansowego. Odkładam ów tekst na następny numer, ponieważ sprawa wymagała wprowadzenia, przygotowania Czytelników do odbioru, co uczyniono tutaj.

NIEZALEŻNA GRUPA SOLIDARNI

serdecznie zaprasza

na program pt.:

*'TA NADZIEJA**DZIŚ ŻYJEMY'*

* POEZJA * PIOSENKI *

* WSPOMNIENIA *

* KOMENTARZE * TAŃCE *

6 GRUDNIA 1987**o godz. 4:00 po południu****w Hali Związkowca****644 Barton Str. E. HAMILTON**

KONTAKT Z GRUPĄ

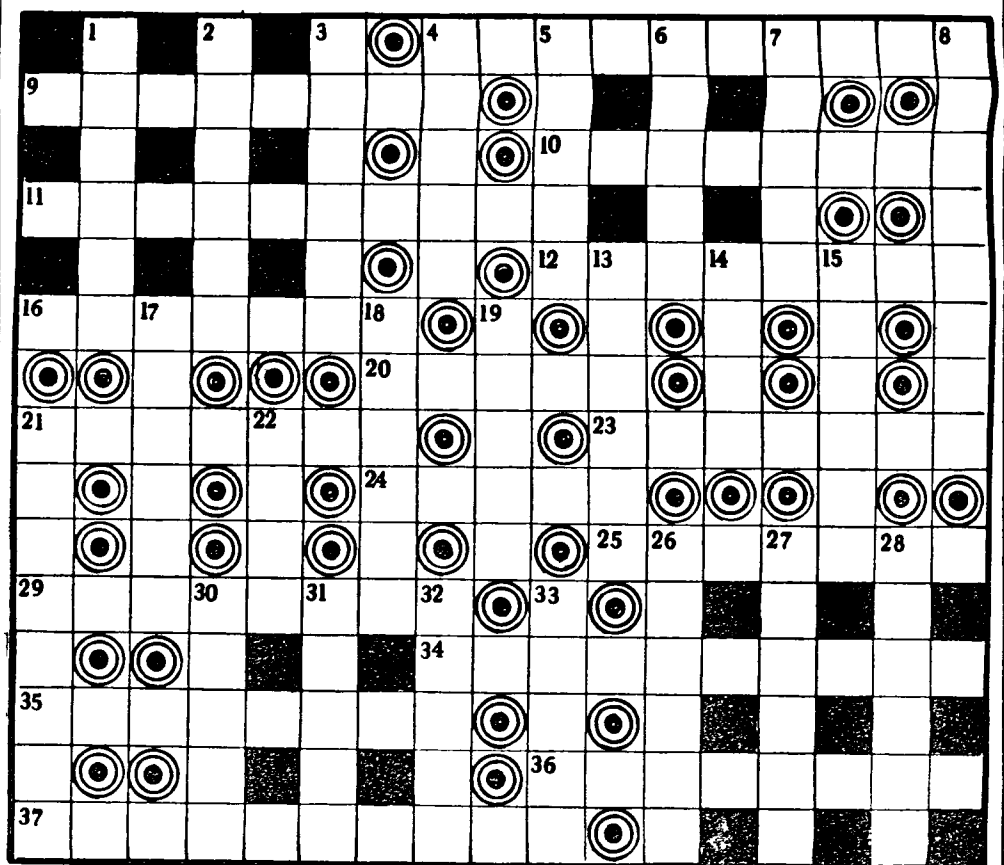
St Catharines 934 - 7568

Grimsby 945 - 9930

Hamilton 526 - 0932

Polonia Review TV requests assistance from the POLISH COMMUNITY. Our program is in need of artists, on and off air personnel, and research personnel on a volunteer basis.

CONTACT ALDERMAN KORWIN-KUCZYNSKI AT 392 - 7919 to volunteer or get further information.

POZIOMO

- 4 Przyjście na świat
- 9 Ogień artyleryjski
- 10 Wielonawowy kościół
- 12 Fortyfikacja obronna
- 16 Ciemny krzew o cierpkich owocach
- 20 Wrzask
- 21 Dodatek do należnej sumy
- 23 Kontrola urzędowa
- 24 Łódź indyjska
- 25 Średnowieczny hełm
- 29 Chorągiew z godłem
- 34 Stan podniecenia uczuciowego
- 35 Przewód do przesyłania cieczy lub gazu na znaczne odległości
- 36 Odzież spodnia
- 37 Niebieskozielony kamień jubilerski

PIONOWO

- 1 Element budowlany w murach obronnych
- 2 Szpal utworzony w celu otoczenia niebezpiecznego miejsca

3 Opiekun, protektor

- 4 Sportowy sprzęt zumowy
- 5 Automat imitujący człowieka
- 6 W wejściu
- 7 Ciastko z kremem lub zamek błyskawiczny
- 8 Promieniowanie wydzielane się
- 13 Rysunkowe przedstawienie przebiegu jakiegoś zjawiska
- 14 Uczeń szkoły wojskowej
- 15 Opad atmosferyczny
- 17 Relacja, meldunek
- 18 Miododajne drzewo, zwane grochodrzewem
- 19 Część toru kolejowego lub tramwajowego
- 21 Partnerka w tańcu
- 22 Zakorzenie modlitwy
- 26 Łan rosnących roślin
- 27 Nasiona roślin oleistych
- 28 Sojusz między państwami
- 30 Elektroda dodatnia
- 31 Dawna broń drzewcowa
- 32 Gra sportowa owalną piłką
- 33 Sosna wysokogórska

apteka natury

Redaguje
Dr JADWIGA
GORNICKA

Książki z serii *Apteka Natury* do nabycia pod telefonem 532 - 9054.

T Y M I A N E K

Tymianek występuje w naszym wykazie środków leczniczych natury w rozdziale piątym pt. "Aromaterapia". W tym rozdziale omawiam środki lecznicze natury pochodzenia roślinnego i służące do leczenia bardzo wielu chorób człowieka. Środki te stosuję osobiście od 1944 roku, kiedy to w lipcu wstąpiłam do radzieckiego przyfrontowego szpitala w Mińsku Mazowieckim, będąc wówczas studentką czwartego roku medycyny. Trafiłam wtedy do działu chirurga kostnej. Przeprowadziłam głównie operacje wojskowych rannych na froncie w głowę. A rannych było bardzo dużo, tak że ja i moje trzy koleżanki, również studentki medycyny, miałyśmy wiele pracy w przywróceniu rannych do zdrowia. Jako środek antyseptyczny, odkazający i bakterioobójczy dostawaliśmy Rivanolum, ale o wiele za mało, niż trzeba nam było stosować. Radziecki wojskowy major - lekarz, który kierował tym szpitalem, pozwolił nam stosować środki dezynfekujące z medycyny ludowej. I w ten sposób nabyłam dużo doświadczenia w stosowaniu lotnych olejków eterycznych, występujących w czosnku, w cebuli i w tymianku. W celu naukowego rozpracowania właściwości leczniczych olejków eterycznych np. francuska farmacja zbadała 46 roślin do 1978 roku. Z 1 kg ziela tymianku otrzymywali oni 2

O CERZE BEZ TAJEMNIC

Często słyszymy skargi lub sami się skarżymy. Stosowałam już przeróżne środki, ale zaden mi nie pomógł. Czy to środki były złe? Nie, bez wątpienia były dobre, ale na pewno nieodpowiednie dla danego typu i rodzaju cery. Taki sam wniosek można wysnuć nieomylnie również z pełnych rozbrajającej szczerości wypowiedzi stosowałałam taki sam krem jak koleżanka, jej zrobił świetnie, a mnie? "Pożyczyłam sobie trochę tej znakomitej emulsji od kuzynki - jej wyleczyła cerę, a ja wyglądam teraz jeszcze gorzej". Postawienie prawidłowej diagnozy dla cery, czyli - mówiąc po prostu - odpowiedź na pytanie, jaki jest jej rodzaj, wcale nie jest łatwą sprawą. Aby jednak umieć o nią dbać i racjonalnie ją pielęgnować trzeba koniecznie cerę "rozszyfrować". Pielęgnowanie skóry musi być jednak zróżnicowane, w zależności od typu cery i wieku osoby. Rozpoznanie rodzaju cery, jest sprawą pozornie łatwą i lepiej polegać na ocenie dobrej kosmetyczki. Nie można przy tym opierać się na diagnozie sprzed kilku lat, gdyż z wiekiem cera ulega fizjologicznym zmianom z tłustej w młodości przechodzi w mieszaną, lub z prawidłowej - w suchą. W gabinetach stosuje się aparat (dermaskop), który dzięki wielokrotnemu powiększeniu pozwala dostrzec wszelkie cechy i defekty skóry. Istnieje też domowy sposób określający, lecz tylko w przybliżeniu - rodzaj cery. Należy dokładnie umyć twarz wodą i mleczkiem kosmetycznym (mydła precz) i odczekać około 2 - 3 godzin. Następnie cienką bibułką serwetkę starannie przyciskamy do twarzy. Jeżeli serwetka będzie cała pokryta drobnymi, tłustymi plamkami, oznacza to cerę tłustą. Plamy występujące tylko w określonych miejscach, np. na czole, nosie i brodzie świadczą o cerze mieszanej. Gdy serwetka zostanie zupełnie sucha, cera jest prawidłowa lub sucha.

Jeszcze raz podkreślam, iż ten domowy test nie wykazuje wszystkich ewentualnych defektów cery.

W następnym numerze wszystko o cerze normalnej

ZAKŁAD KOSMETYCZNY

la Mirage

2345 F Dundas Str /West
Toronto, Ont M6P 1W7
588 1618

BASIA

gramy tymolu i karwakuolu, to jest głównych olejków eterycznych pochodzących z tymianku. Francuska farmacja zrobiła doświadczenie następujące: Zakazono 1 litr bulionu mięsnego zarazkami bakterii, wirusów i gronkowców. Następnie odkazono ten 1 litr przez wprowadzenie do zakazonego bulionu mięsnego olejków eterycznych z roślin aromatycznych. Dla tymianku wystarczyło 0,7 cm³ olejku eterycznego, aby ten 1 litr stał się sterylizy.

RATUJMY ŻYCIE!

Nie po raz pierwszy zwracamy się do Polonii z taką sprawą na tych łamach. Parokrotnie prosiliśmy już o pomoc dla Polaków, którzy znaleźli się w wielkiej potrzebie i zawsze spotykaliśmy się z gorącym odzewem.

Tego odzewu potrzebujemy i dzisiaj. W Toronto General Hospital, na oddziale chorych na raka, leży Polak, który zaledwie przekroczył trzydziestkę. Lekarze polscy nie dają mu szansy życia i nie podejmują się przeprowadzenia operacji. Lekarze kanadyjscy orzekli, że szansa istnieje i o ile Maciek przetrzyma operację, będzie żył. Maciek bowiem choruje na najniebezpieczniejszą postać raka. Guz jest usytuowany między płacami płuc, są przerzuty do szyi. W Polsce czeka na Maćka żona i jego dwie córeczki, dwuletnia i sześciomiesięczna. Chorując już ciężko, zdał on, przed samym wyjazdem do Kanady, egzamin adwokacki. Nie poddaje się. Między jednym uciążliwym badaniem a drugim, tu w Kanadzie, próbował podejmować pracę, układał kafelki, pracował na budowie, byle tylko nikomu nie być ciężarem.

Dzisiaj jednak, w jego imieniu, zwracamy się o pomoc do Polonii. Koszt operacji, która czeka Maćka, jest gigantyczny. Lekarze kanadyjscy nie będą brać za nią pieniędzy, ale szpital, to instytucja. Operacja trwać będzie kilkanaście godzin, w uzyciu będzie skomplikowana aparatura. Po wszystkich możliwych obniżkach jej koszt oblicza się na \$20 000.

Otóż Maciek nie ma takiej sumy. Szpital otworzył dla Maćka specjalny fundusz, na który wpłaty są zwolnione od podatku. Podajemy nazwę tego konta z gorącą prośbą o dotację. Operacja odbędzie się w najbliższy poniedziałek, szpital zgodził się poczekać na pieniądze, ale skądś one muszą się wziąć. Niedawno, prosząc o składkę na

operację Maćka, lekarz anestezjolog, Polak, pracujący w jednym ze szpitali torontonskich, rozplakał się. Nawet doświadczonemu lekarzowi trudno utrzymać spokój, gdy widzi, jak walka o życie rozbija się o pieniądze.

A oto nazwa i adres funduszu Maćka Zajacza

The Toronto General Hospital
Fund - ZAJAC FUND
200 Elizabeth Street
Toronto, Ontario, M5G 2C4

Oto kolejna jesienią Pani, JOANNA, 22-letnia tancerka zespołu ludowego "Białe Orzeł". Joanna mówi po polsku, uwielbia podróże. Ostatnie wakacje spędziła w Europie. Jest naszą ostatnią kandydatką na jesień. W przyszłym numerze wybieramy kolejną Miss

**PIĘKNA
POLKA**

kolekcje przygotowały:
AVI BOUTIQUE, 1556 Bloor St. W.
J.R. FASHION, 1544 Bloor St. W.
DANYA FASHION, 2378 Bloor St. W.
CAMEL IMPORT LTD.,
480 Roncesvalles Ave.
JOLANTA INTERIORS

Bilety do nabycia
PHOTO STUDIO BARBARA
TEL 279-5144
AVI BOUTIQUE, TEL 534-6723
TEN AUTO BODY, TEL 259-2391
J R FASHION, TEL 533-8881
VILLAGE DELI, TEL 767-3755,
259-8550
PARIS STUDIO, TEL 766-0660
Bal odbędzie się 15.1 88 r godz. 19 00
**NA ZAMKU
przy OLD MILL**

Barbara
zaprośza na:
bal karnawałowy na zamku
pokaz mody - z udziałem Miss Polonia
wyбір Miss Obiektynu
Wybory Miss Plebiscytu Echa-Tygodnika
Polskiego 1987
Wyбір Miss Fashion Show
Wystawa fotograficzna "Kobieta w moim obiektywie"

Halina Baranowska,
M.A., A.I.C.
Analiza potrzeb finansowych, ubezpieczenia na życie, zdrowie, plany emerytalne RRSPP, dotychczasowe renty ubezpieczenia grupowe
The Prudential Assurance
COMPANY LIMITED
suite 503, 295 The West Mall
ETOBICOKE, Ont. M9C 4Z4
TEL. bus 622-1115

HIGH TOP PHOTO LAB

Profesjonalne wywoływanie filmów,
obróbka laboratoryjna zdjęć
TEL 252 - 9934

3043 Lakeshore Blvd West, Etobicoke
MÓWIMY PO POLSKU

polscript™

polskie czcionki

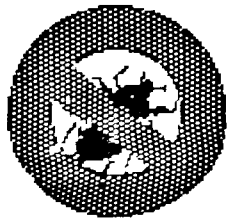
qAĆCęĘłŃŃóóśśZzZz

do „Desktop Publishing” na
Macintosh i IBM

Informacji udzielą

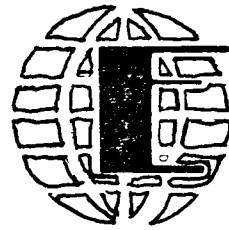
Mirek & Associates

797 Don Mills Rd. Suite 902, Mony Life Tower
Don Mills, Ontario, Canada M3C 1V2
Tel. (416) 425 8590

ROACH BUSTERS

rewelacyjna, bezwonna
i nietoksyczna metoda
wyteplenia plag karaluchów
mówimy po polsku
tel 588-3007
lub 259-8309

EMPRESS
TRAVEL AGENCY Ltd

185 RONGESVALLES AVE. TORONTO, ONT. M6R 2S5 TEL. (416) 536 3554/6991

(naprzeciwko Credit Union) pod fachowym i doświadczonym kierownictwem
RENATY OKOŁO-KULAK

- **PRZELOTY DO POLSKI**
Pełne informacje
- **BILETY LOTNICZE**, przeloty czarterowe, wycieczkowe i indywidualne do Polski i wszystkich krajów świata
- **PASZPORTY, WIZY, ZAPROSZENIA**
Atrakcyjne **WAKACJE** i ciekawe **WYCIECZKI** po przystępnych cenach (Hawaje, Floryda, Meksyk, Wyspy Karaibskie)
- Wysyłamy **PACZKI ŻYWNOŚCIOWE** i artykuły pierwszej potrzeby do Polski
- **UBEZPIECZENIE** dla przybywających z wizytą do Kanady od \$110 za 3 miesiące (wykupione nie później niż w ciągu 5 dni po przylocie)
- Załatwiamy wszystkie formalności wizowo-paszportowe
- Tłumaczenia, akta notarialne, legalizacje
- Upowazniony Dealer PEKAO - pieniądze na konto A, C, bony, gotówka

PRZYJMUJEMY ZGŁOSZENIA

TELEFONICZNIE, LISTOWNIE I OSOBISCIE

ZAPRASZAMY

Akceptujemy American Express na wszystkie usługi

TEL.: (416) 536-3554/6991

HUMBERVIEW INSURANCE BROKERS LTD.

337 Rongesvalles Ave., Toronto, Ont.
TEL. 531 - 4647

INSURANCE NA:

**DOMY
SAMOCHODY
KOMERCYJNE
SKLEPY**

WYCIECZKI
ZAPROSZENIA
WIZY
WYMIANA PASZPORTÓW
UBEZPIECZENIA SZPITALNE
DLA ODWIEDZAJĄCYCH
BILETY SAMOLOTOWE DO POLSKI

HUMBERVIEW TRAVEL

TEL: 531 - 4648

UWAGA!
ŚWIĘTA JUŻ BLISKO
PACZKI DO POLSKI
WYŚLIJ JUŻ DZIŚ PRZEZ

POLIMEX

215 Rongesvalles Ave., Toronto, Ont. Tel.: 537-7914
1575 Sismet Rd. Unit 7, Mississauga, Ont. Tel.: 624-1965

PACZKI MORSKIE • PACZKI LOTNICZE

Odbieramy paczki z domu

- ☐ OWOCE CYTRUSOWE ☐ PRZEKAZY NA KONTO
- ☐ SAMOCHODY ☐ GOTÓWKA ☐ LEKI
- ☐ WĘGIEL ☐ PACZKI ŻYWNOŚCIOWE
- ☐ SPRZĘT GOSPODARSTWA DOMOWEGO

OFERUJEMY RÓWNIEŻ SZEROKI WYBÓR
POLSKICH KSIĄŻEK, KASET I PŁYT

Uwaga Hamilton

i okolice!

Lokalnymi przedstawicielami są

oraz

ACROPOLIS & BALTIC TRAVEL BEACH ROAD MEAT PRODUCTS

1125 King St.

TEL. 545-5365

117 Beach Rd.

TEL. 544-9111

ARNOLD PENK

**Przedstawiciel firmy
sprzedającej samochody
General Motors
SALES AND LEASING**

Nowe samochody 87 i 88
posiadają 6-letnią gwarancję lub 100
tysięcy km (power train)
oraz gwarancję antykorozyjną
na 6 lat lub 160 tys. km

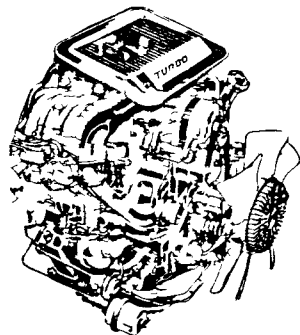
Wielka wyprzedaż samochodów przy wyjątkowo niskim oprocentowaniu. Szeroki wybór nowych i używanych samochodów. Używane samochody mają do nabycia roczną gwarancję. ARNOLD PENK gwarantuje najlepsze warunki sprzedaży samochodu, załatwia w poczekaniu sprzedaż i pożyczkę. Polecam także ubezpieczenie, uwzględniające zagraniczne prawa jazdy, ubezpieczenie a także opiekę ARNOLDA PENKA w ciągu całego okresu posiadania auta. ARNOLD PENK posiada długoletnią praktykę w sprzedaży samochodów w udzielaniu pożyczek. Cieszy się wielkim uznaniem i zaufaniem wśród Polaków a także jest jako społecznik. Kupno samochodu jest poważnym wydatkiem finansowym, trzeba wiedzieć - kim nasłuchując poważną transakcję. ARNOLD PENK jest wyróżniony przez GM jako Senior Salesman. Czy jest ktoś, kto może to załatwić? Zanim podpiszesz jakiegokolwiek transakcję zakupu, sprawdźcie u ARNOLDA PENK. Po wszelkie informacje uprzedz się dzwoniąc 964-3211 lub do domu w niedzielę przez 731-9757 podając nazwisko i numer telefonu.

832 Bay St., Toronto, Ont.
(przy College St.)

CRANKSHAFT SERVICE & SUPPLIES LTD

483 Dupont St.

kompletne naprawy,
przegląd układu
• zapłonowego (tuneup)
• kierownicy
• przedniego i tylnego
zawieszenia
• hamulcowego
oraz wszelkie inne
naprawy
POSIADAMY NA WYMIANĘ
WAŁY KORBOWE
rok gwarancji na części i
robociznę

537-2529
537-5857

Stan Ignakiewicz
Moe Jabouri

5-16

TOYOTA

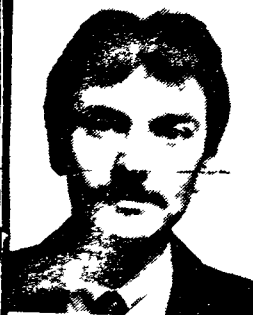
TERCEL • COROLLA • CAMRY • CRESSIDA
• CELICA • SUPRA • VANS • TRUCKS

Przyjdź zobaczyć

nowe modele 88

w tym całkowicie zmienioną Corollę
DO ZOBACZENIA!

YONGE - LAWRENCE TOYOTA

3020 YONGE ST.
481 - 5216
(tuż obok przystanku metra)

**JACK
KLIMCZAK**

Tel. domowy
762 - 9421

QUEEN ELECTRONICS SERVICE

inż. Zbigniew Tarasiuk

zawładnia
o otwarciu nowego zakładu
radiowo-telewizyjnego
naprawiamy TV VCR Stereo
komputery
naprawy u klienta
kupno-sprzedaż sprzętu
elektronicznego
NAJNIŻSZE CENY • PEŁNA
GWARANCJA
TEL (416) 531-5765

CARCARE

GASOLINE SERVICE STATION

fachową pomoc we wszelkich
sprawach związanych z proble-
mami samochodowymi
580 Spans Ave
(rejon 427 i Browns Line)
TEL. 255-3245

SAFETY

Auto Repairs

WIESŁAW SOKOŁOWSKI

3005 Bloor St. W.

Etoicoke

TEL. 231-6996

Szadzimy usługi w zakresie mechaniki
samochodowej, wszystkich marek oraz
wydajemy zaświadczenia potrzebne do
rejestracji samochodów
SZYBKO I SOLIDNIE

Zespół muzyczny POSEJDON

w powiększonym składzie
oferuje Państwu
przyjemną dla wszystkich
muzykę na uroczystości
weselne, kamawalowe,
przyjęcia i zabawy
Możliwość zatrudnienia
na ZABAWĘ
SYLWESTROWĄ
KITCHENER,
tel 578-9235
TORONTO, tel 661-0215

Kupujesz dzisiaj,
płacisz od lutego
SAMOCHODY
NOWE I UŻYWANE

Wielka wyprzedaż
samochodów
DUŻE OBNIŻKI
OLD MILL
PONTIAC • BUICK

DAREK ZIELIŃSKI - nasz polski
przedstawiciel pomoże Wam
kupić nowy lub używany samochód.
Pomogę załatwić tanie ubezpieczenie
TEL. 766 - 2443
2500 Bloor St. W. - Bloor/Jane

AUTO DRIVING SCHOOL "THE HELPFUL PROFESSIONALS" WOJTEK ANTCHAK

Licencjonowany instruktor jazdy udziela lekcji
oraz przygotowuje do egzaminów państwowych
(Kat "G")

TEL (416) 259 - 9965 res.; 536 - 5454 b. 3
1651 Bloor Str W., Toronto, Ont M6P 1A6

DOUBLER TRUCK DRIVER TRAINING

NAUKA JAZDY NA SAMOCHODACH CIĘŻAROWYCH
kategorii A i D

ocena umiejętności i doświadczenia dla kierowców
nauczanie od podstaw wraz z możliwością
dogodnych spłat
Registered and approved as a Private
Vocational School

2095 Weston Rd (na pld. od 401)

244-2725

ELŻBIETA (ELIZABETH) KORZYCKA PRZEDSTAWICIEL COOKSVILLE DODGE CHRYSLER

290 DUNDAS ST E Miss
(pomiedzy Cawthra i # 10)
TFL bus (416) 279-3031
Res 625 - 1961

ZNIZKA PIENIĘŻNA do \$ 3000

na wybrane modele. Odbierzmy wybrany

PICKUP TRUCKS i VANOW

Model 1987 rodzinny samochód Shadow

• Nowe samochody mają gwarancję na 7 lat,
lub 15 tys km

Ciąg dalszy ze str 10

gospodarowania społecznym majątkiem w
Kanadzie

Ponadto niewiedza obrasta plotką. W polskim środowisku jest to plotka stu - mało tysiącębna. Każda polska inicjatywa obrasta tą plotką jak mchem. Plotka unieruchamia ją, paraliżuje. I już nie ma inicjatywy. Musimy mówić, spierać się, dyskutować otwarcie, bez mrugania oczkami i poszeptowania na ucho.

Niech jako ostrzeżenie posłuży fakt, że w momencie, gdy zawiązywał się Klub Polski, gdy ludzie składali pieniądze na dobro polskiej kultury, już słyszałam jadowity szept, który sęczył mi się do ucha. "To się i tak nie uda, to się i tak rozleci".

Wiele głów małych, średnich i wybitnych zastanawia się głośno, dlaczego Polacy nie czytają polskich gazet. Ależ to, kochani, jest odpowiedź! Nie czytają, bo nie znajdują w nich omówienia plotki, nie znajdują w nich tych tematów, o których się z wypiekami plotkuje. Każdy z nas potrafi przypomnieć sobie przynajmniej trzy takie tematy tabu. Na który z nich ukazał się w gazecie wywiad, artykuł, komentarz, felieton? Czysta. Coś tam sobie na tych szpaltach bełtamy, ale kogo to obchodzi? O tym, co by ludzi obchodziło, się nie mówi. Nie wypada. Ktoś się obrazi. Coś się stanie.

KOMPUTERY

Dokończenie ze str 14

większych komputerowych sieciach nerwowych. Problem ten rozwiązuje się komputerowo, ucząc niejako neurony jak powinny reagować na dane impulsy. Wychodząc z podstawowych kombinacji pojęć (w naszym przykładzie 1,1,1,0,0 dla wilka, 0,1,0,1,1,0 dla babci i 1,0,0,1,0 dla myśliwego) próbuje się różne wartości funkcji progowych. Nie wchodząc w matematyczne zmierzanie stopnia błędnych reakcji sieci dla poszczególnych wartości funkcji progowych (na przykład, kiedy Czerwony Kapurek zaczyna flirtować z wilkiem).

"Reguła delta" ma jednak pewną wadę. Nie pozwala ona na przedstawienie sieci z pośrednimi poziomami, które konieczne są dla reprezentacji niektórych funkcji logicznych jak na przykład różnicy symetrycznej. Przykładem tu może być stwierdzenie, że kupię samochód, lub motocykl (bo nie starczy mi pieniędzy na oba). Logikę tego przedstawia poniższa tabela.

symetryczna		
samochód	motocykl	różnica
0	0	0
0	1	1
1	0	1
1	1	0

"1" oznacza prawdę, a "0" fałsz. Drugi i trzeci wiersz tabeli daje w wyniku prawdę, a wiersz pierwszy (0,0 - nie kupię ani samochodu ani motocykla) i czwarty (1,1 - kupię i samochód i motocykl) fałsz.

Przykład sieci z pośrednimi poziomami przedstawia rys 4. Pośredni neuron z progiem 1,5 pozwala na wierne odwzorowanie powyższej tabeli. Bez neuronu pośredniego nie udało by się nigdy tak dobrać wartości progu neuronu różnicy symetrycznej, aby można było odwzorować wszystkie wiersze tabeli. Wartość progu mniejsza, lub równa 1 pozwoliłaby na odwzorowanie tylko trzech pierwszych wierszy tabeli. Wartość progu większa od 1 pozwoliłaby na odwzorowanie tylko czwartego wiersza tabeli. Sieci z poziomami pośrednimi zaprojektować można za pomocą tzw. reguły propagacji wstecznej. Jest to bardziej skomplikowana matematycznie wersja "reguły delta". I znowu nie wdając się w szczegóły,

powiedzieć można, że uczy się neurony ich funkcji progowych w sposób podobny, w jaki faktycznie uczy swoje ciało odporność na ból. Błąd w propagacji wstecznej jest niejako miernikiem bólu dla naszego komputera. Nie unika wątpliwości, że komputerowe sieci neuronów, znajdując się na najwcześniejszym etapie ich ewolucji. Dostępny sprzęt komputerowy znajduje się jeszcze w eksperymentalnych laboratoriach, a i "genów" z podstawowymi strukturami inteligencji nie mają jak na razie te komputery po kim odziedziczyć. Uderzające jest jednak, niezwykle podobieństwo do systemu nerwowego człowieka, co rokuje nadzieje na duży postęp w tej dziedzinie. Mnie osobiście przeraża nieco świadomość, że artykuł ten napisałem używając neuronów podobnych do neuronów z prymitywnego przykładu Czerwonego Kapturka.

Independent Computer Experts
Tel 742-1387

Horoskopy

BARAN

Kłopoty kłopoty Chyba zburzy się cały misternie skonstruowany plan (na bliższą i dalszą przyszłość) Trzeba koniecznie podjąć akcję interwencyjną. Naprawdę potrafisz sobie poradzić bez pomocy osób trzecich W pracy również sporo problemów wymaga natychmiastowych decyzji. Najcenniejszy sojusznik spod znaku Wagi. Nie lekceważ Lwa. Dzień miły - środa, liczba szczęśliwa - 4

BYK

Miłość odegra w tym tygodniu dużą rolę, zdecydowanie wysuwając się na pierwszy plan. Nie staraj się za wszelką cenę stawiać na zdrowy rozsądek W pracy poprawa, ale wydaje się, że czasami ambicje przesłaniają Twoje możliwości. Bierz pod uwagę rady Wodnika. Ale stroni od Wagi. Dzień ważny - poniedziałek, liczba szczęśliwa - 9

BLIŹNIĘTA

Intrygujący rozwój wątku sercowego. Niestety jednego Bliźniaka nie potrafi, podjąć rozstrzygających decyzji, więc czeka w zawieszaniu. Wyboru nikt za Ciebie nie dokona! Nieprzewidywane okoliczności zmuszą Cię do znacznie większego wysiłku w pracy. Przychylny znak Wodnik uważa na Raka. Dzień przyjemny - niedziela, liczba szczęśliwa - 6

RAK

Zupełnie nowy punkt odniesienia. Wiele Raków zauważy, że popełniało wprost kardynalne błędy. Pod koniec tygodnia irytująca sytuacja w pracy. Zwątpisz we własne kompetencje, a robota posuwać się będzie w zółwym tempie. Serdeczna jest Panna, irytujący znak - Bliźnięta. Dzień ważny - piątek, liczba szczęśliwa - 3

LEW

Nowy impuls. Niejeden Lew właśnie w tym tygodniu rozegra wszystkie sprawy brawuro. A więc przede wszystkim w życiu osobistym duże sukcesy i wręcz sensacyjne plany na bliższą i dalszą przyszłość. W pracy spory wysiłek, ale efekty nie będą zachwycające. Nie zawiedziesz się na Raku, ale bądź ostrożny ze Lwem. Dzień miły - sobota, liczba szczęśliwa - 5

PANNA

Tajemniczość. Nawet najbliżsi nie mogą rozszyfrować Twoich prawdziwych intencji. Jesteś krytyczny i niezadowolony. Chętnie wszystkich pouczasz i sam poszukujesz pełniejszych aktywniejszych form życia. Niektórzy poniosą fiasko finansowe. Docenij rady Barana, ale unikaj Ryb. Dzień ważny - czwartek, liczba szczęśliwa - 8

STRZELEC

Sprawdzian operatywności i skuteczności działania. Nie jesteś bez szans, pora uwierzyć we własne możliwości. Również w życiu prywatnym nie zaznasz nudy. Rewelacyjne niespodzianki! Osoba, na której Ci zależy od dawna, spojrz na Ciebie z niekłamnym podziwem. Najważniejsze są Ryby, unikaj Wagi. Dzień miły - niedziela, liczba szczęśliwa - 7

KOZIOROŻEC

Wiele spraw wymyka się spod kontroli. Chociaż dwoisz się i troisz, choć wszędzie Cię pełno, nie potrafisz wywrzeć istotniejszego wpływu na rozwój wydarzeń. Nie wiesz w końcu na kogo stawiać, kto dobrze Ci zyczy, a kto wręcz przeciwnie. Wszyscy mają do Ciebie pretensje, niekiedy umotywowane. Nie zawiediesz się na Koziorożcu, unikaj Skorpiona. Dzień ważny - piątek, liczba szczęśliwa - 6

WODNIK

Teraz Wodniki są dziećmi szczęścia! Przede wszystkim pomyślny obrót przybiorą sprawy serca, ale pod warunkiem, że nawet w temperaturze wrzenia poskromisz swoje emocje. Prawdopodobnie nie obejdzie się bez definitywnych wyjaśnień i stawiania kropki nad "i". W domu spokojny sympatyczny klimat. Najlepiej Ci zyczy Byk, unikaj Panny. Dzień miły - środa, liczba szczęśliwa - 9

RYBY

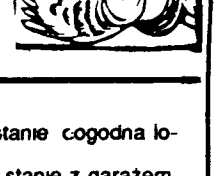
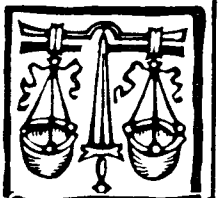
Bardzo ważny tydzień, układ planet wpływa na diametralną zmianę sytuacji uczuciowej. Trzeba się zdobyć na opanowanie i na konsekwencję poczynan. W rodzinnym domu przelotne spiętrzenie kłopotów, które potrafisz zażegnać niewielkim wysiłkiem. W pracy znakomite błyskotliwe pomysły. Znak przychylny - Bliźnięta, unikaj Skorpiona. Dzień ważny - sobota, liczba szczęśliwa - 8

WAGA

Różnie się będzie wiodło Wagom w tym tygodniu. Niepokój. Mniejsza odporność nerwowa. Wiele spraw rozpoczynasz z entuzjazmem, a potem utkwisz w poł drogi. Niekonwencyjne kroki, a nawet zamysł burzenia dotychczasowego układu. Niezawodny znak Skorpion, unikaj Raka. Dzień miły - wtorek, liczba szczęśliwa - 2

SKORPION

Długo oczekiwane spotkanie z intrygującą osobą. Interesujące, ambitne plany. W pracy wielki ruch, ale może się pojawić przeszkoda, która na jakiś czas przyhamuje Twoje fincjatywy. Bierz pod uwagę zdanie Wodnika, ale z Baranem uważaj. Dzień ważny - poniedziałek, liczba szczęśliwa - 5

Ringley - Parklawn - Jednorodzinny 2-piętrowy dom na dużej działce, pojedynczy garaż, wykończona piwnica i wiele innych dodatków. Piotr EJSMONT 532-4441

High Park - Duży 11-pokojowy dom, 3 samodzielne apartamenty, roczny dochód około \$26 000. \$40 000 wpłaty. Piotr EJSMONT 532-4441

Annette - Jane - 3-apartamentowy budynek "commercial/residential" zoning, może być 2 apartamenty plus duże pomieszczenie na biuro. Sklep. Piotr EJSMONT 532-4441

High Park - Dixie - 3-sypialniowy townhouse z centralną klimatyzacją, wykończona piwnica. \$25 000 wpłaty. Piotr EJSMONT 532-4441

Motel - 20 pokoi wraz z małą restauracją przy bardzo ruchliwej autostradzie. Henry KACPRZAK 532-4441 lub 278-6280

Stacja benzynowa - wraz z restauracją w bardzo ruchliwym miejscu. Wspiera interes dla dwóch rodzin. H. KACPRZAK 532-4441 278-6280

44 apartamenty w okolicy High Park oraz 40 apartamentów w dzielnicy York. Henry KACPRZAK 532-4441 lub 278-6280

"Commercial" budynek w centrum miasta. Bardzo dobry dochód. Henry KACPRZAK 532-4441 lub 278-6280

15 apartamentów - do szybkiego sprzedania. Henry KACPRZAK 532-4441 lub 278-6280

Zadzwoń do Henry KACPRZAK, który pomoże ci w załatwieniu finansowania przy kupnie domu

Peterborough - Nowe domy bardzo solidnie wykończone z 5-letnią gwarancją, do zamieszkania lub na inwestycję. Ceny od \$110 000. Steven KOSALKA 532-4441 622-2859

Peterborough - Nowy 3-sypialniowy dom z garażem na dużej działce. Cena \$115 000. Steven KOSALKA 532-4441 622-2858

Południowe Etobicoke - 3-sypialniowy bungalow z 2-sypialniowym apartamentem w piwnicy. Po informacji proszę dzwonić. Steven KOSALKA tel. 532-4441 622-2859

High Park - Wolno stojący murowany dom z garażem dający ponad \$37 000 dochodu. 5 apartamentów w bardzo dobrym stanie. Cena zniżona o 35 tys. Steven KOSALKA 532-4441 622-2859

Pickering - 12 działek pod budowę z gotowymi planami. Przystępna cena. Jan GRABOWSKI 532-4441 265-1706

Caledon - 35-akrowa działka pod budowę domów. Dzwonić. Jan GRABOWSKI 532-4441 265-1706

Etobicoke - Evans Ave - 3-sypialniowy bungalow z 2-sypialniowym apartamentem w piwnicy. Garaż, duża parcela. Niska cena. Jan GRABOWSKI 532-4441 265-1706

Berry Rd - Bardzo ładne bungalow z garażem. Apartament w piwnicy. Cena obniżona. Jan GRABOWSKI 532-4441 265-1706

Etobicoke - Ulica - Legalny 5-plex. Przystępna cena. 16-letni budynek, ładne apartamenty. Jan GRABOWSKI 532-4441 265-1706

W pobliżu Berry Rd - 2-sypialniowy apartament w bardzo czystym budynku. Cena wywoławcza \$138 000. Jan GRABOWSKI 532-4441 265-1706

Restauracja - Centralne położenie (downtown). Obrót \$180 000 rocznie. Pełna licencja na alkohol. Cena tylko \$65 000. Roman KOLDER 532-4441 767-1213

Etobicoke - 4-sypialniowa połówka, 2 łazienki. Piwnica nadaje się na apartament. \$235 000. Roman KOLDER 532-4441 767-1213

Jane - Bloor - Osobny dom na dużej działce. \$450 000. Ekskluzywna działka. Roman KOLDER 532-4441 767-1213

Mississauga - 3-sypialniowe bungalow z prywatnym zajazdem na dużej działce. Kompletnie wykończona piwnica z oddzielnym wejściem, wynajęta za \$650 mies. Doskonale kupno, niska cena właścicieli, weźmie hipotekę. Jan GOSINIAK 532-4441 274-4620

High Park - Swansea - Condominium 6-pokojowe, narożnik z dużym balkonem, Suana, basen, whirl pool, security itp. Cena \$159 000. Jan BARANOWSKI 532-4441

High Park - Annette - Tak jak triplex - 14-letni, osobno stojący dom z ładnej cegły, ładny ogród, garaż. Niska podatki. Wpłaty \$55 000. Janusz BARANOWSKI 532-4441

Motel Yonge St. Północ Toronto - 40 units plus 14 pokoi dla właściciela. Zbudowany przed rokiem, 1 akr ziemi. Musi być sprzedany. Janusz BARANOWSKI 532-4441

Roncesvalles - Grenadier - 10-pokojowy dom. Janusz BARANOWSKI 532-4441

Roncesvalles - Westminster - Osobno stojący dom z podwójnym garażem, plac 20' x 120'. Pełna cena \$149 000. Stan HAJDUKIEWICZ lub Steve KOSALKA 532-4441

Nowy dom w Mississauga - Niska wpłata i cena poniżej ceny budowniczego. Stan HAJDUKIEWICZ lub Steve KOSALKA 532-4441

Royal York - Lakeshore - Piętrowy murowany dom z garażem, 3 sypialnie plus apartament w piwnicy z osobnym wejściem. Dom w idealnym stanie. Przystępna cena. Magda URBANOWICZ 532-4441 636-5355

Południowe Etobicoke - 3-sypialniowy bungalow z garażem na dużej

Realtor
TEL. 532 - 4444
 • 24 HOUR
ACTION CENTRE !!!

**TAK !!!
 SUKCES
 FIRMY
 TO FAKT...**

**Blisko 1500 sprzedanych
 nieruchomości!!!
 Chcąc korzystnie i szybko
 sprzedać lub kupić
 nieruchomość
 powierzcie
 Państwo to naszej firmie.
 Komputerowe połączenia.
 40 agentów do usług
 Państwa.**

**Podajemy do wiadomości:
 Firma założyła szybki i łatwy
 do zapamiętania numer
 telefonu
 532 - 4444.
 Poprzedni numer
 532 - 4441
 jest teraz drugą linią.**

**217 RONCESVALLES
 Avenue
 TORONTO, M6R-2L6**

działce. Apartament w piwnicy. Dom w bardzo dobrym stanie, zgodna lokalizacja. Magda URBANOWICZ 532-4441 636-5355

Royal York - Islington - 12 letni dom w doskonałym stanie z garażem, 4 duże sypialnie, profesjonalnie wykończona piwnica. Idealny dla dwóch rodzin. Magda URBANOWICZ 532-4441 636-5355

Mississauga - Duży nowocześnie wykończony dom przynoszący dobry dochód plus mieszkanie dla właściciela, 3 osobne apartamenty, nowe kuchnie i łazienki. Po informacji proszę dzwonić do Magdy URBANOWICZ 532-4441 636-5355

High Park - 17-pokojowy murowany, wolno stojący dom w bardzo dobrym stanie. Oddzielne wejście. Halina FIRGAN 532-4441 lub 234-1027

Motel na Yonge St. - 40 pokoi + 2 mieszkania. \$650 000 wpłaty. Zenon RUDZKI 532-4441 897-1162

High Park - Duży dochodowy dom potrzebuje remontu \$365 000. Potencjalny dochód \$40 000. Zenon RUDZKI 532-4441 897-1162

Murowany - 3-sypialniowy dom z garażem, położony na dużej działce, blisko Mississauga. \$185 000. Zenon RUDZKI 532-4441 897-1162

Mississauga - Blisko kościoła św. Maksymiliana Kolbe, piętrowy dom, 3 sypialnie, family room z kominkiem, wykończona piwnica, centralna klimatyzacja, podwójny garaż, duży ogrodzony plac. Cena wywoławcza \$204 900. Po informacji proszę dzwonić. Tony PACIOREK 532-4441 lub 277-8231, wiecz.

High Park - Murowany, wolno stojący 17-pokojowy dom w doskonałym stanie, nadający się na gabinety lekarskie lub biura. Trzy oddzielne wejścia, pięknie wykończone wnętrza, przystępna cena. Halina FIRGAN 532-4441 lub 234-1027

High Park - 2-rodzinny murowany dom z garażem, 2 kuchnie, 2 łazienki, możliwość wykończenia piwnicy. Halina FIRGAN 532-4441 lub 234-1027

Etobicoke - 3-sypialniowe murowane bungalow z garażem, prywatnym zajazdem i kompletnie wykończoną piwnicą z oddzielnym wejściem, 2 kuchnie, 2 łazienki. Halina FIRGAN 532-4441 lub 234-1027

Mississauga - 3-sypialniowy townhouse w doskonałym stanie. Duże jasne pokoje, garaż z prywatnym zajazdem. Halina FIRGAN 532-4441 234-1027

Mississauga - Duży dochodowy dom na dużej działce, 3 kuchnie, 4 łazienki, oddzielne wejścia, bardzo dobra cena. Halina FIRGAN 532-4441 lub 234-1027

Mississauga - Działka budowlana 54 x 121. Cena \$84 000. Halina FIRGAN 532-4441 lub 234-1027

Peterborough - Nowe 3-sypialniowe bungalow. Cena \$110 000. Halina FIRGAN 532-4441 lub 234-1027

Nowy dom - Etobicoke i Mississauga. Cena wywoławcza \$185 000, wpłaty tylko \$10 000, 3 sypialnie, 3 łazienki, duży prywatny ogród, podwójny garaż, prywatny zajazd. S. HAJDUKIEWICZ lub Stefan KOSALKA 532-4441

Budynek - Cztery 2-sypialniowe mieszkania plus możliwość czterech apartamentów w piwnicy. Pełna cena \$339 000. Wpłaty \$35 000. S. HAJDUKIEWICZ lub Stefan KOSALKA 532-4441

3-sypialniowy bungalow - 2 kuchnie, 2 łazienki. Działka 66 x 110, 1 1/2 garażu. Dobra cena. Sławek BARANOWSKI 532-4441 lub 274-0284

Wschodnia Mississauga - Nowe domy 1650 sq ft, podwójny garaż, dobra komunikacja. Sławek BARANOWSKI 532-4441 lub 274-0284

Cawthra - Lakeshore - 3-sypialniowy bungalow, przepiękna działka, dochodząca do małej rzeczki, 2 kuchnie, 2 łazienki, podwójny garaż. Sławek BARANOWSKI 532-4441 lub 274-0284

Triplex - 3 - 2 sypialniowe. Bardzo ładnie wykończony. Cena przystępna. Warto zobaczyć. Sławek BARANOWSKI 532-4441 lub 274-0284

High Park - 3-piętrowy murowany, 2-rodzinny dom do szybkiego sprzedania. Małgorzata CELUCH 532-4441 271-4533

High Park - Wolno stojący 3-piętrowy murowany dom z podwójnym garażem, 5 osobnych apartamentów. Idealny dochód. Małgorzata CELUCH 532-4441 271-4533

Etobicoke - 3-sypialniowe murowane bungalow z garażem i wykończoną piwnicą. Blisko komunikacji. Małgorzata CELUCH 532-4441 271-4533

Royal York - Portland - Legalny triplex - trzy 2-sypialniowe apartamenty. Budynek w idealnym stanie. Dochód około \$30 000. Małgorzata CELUCH 532-4441 271-4533

Mississauga - Townhouses - 3-sypialniowe z dwiema łazienkami o dużej powierzchni. Super nowoczesne kompleksy z basenami. Bardzo ładna dekoracja wnętrza. Ceny od \$110 000, wszyscy. Małgorzata CELUCH 532-4441 271-4533

Roncesvalles - Queen St. - "Medical building" murowany 2-piętrowy budynek 10 000 sq ft. Dochód \$101 000 + 7 gabinetów lekarskich. Blizszych informacji udzieli Małgorzata CELUCH 271-4533 532-4441

Mississauga - 3-sypialniowe murowane bungalow, garaż i apartament w piwnicy. Działka 50' x 150'. Małgorzata CELUCH 532-4441 271-4533

UWAGA! Zainteresowani kupnem nieruchomości i otrzymaniem dobrego finansowania proszę dzwonić do Małgorzaty Celuch (532-4441 lub 271-4533), która udzieli Państwu dobrej i fachowej pomocy w załatwieniu wszelkich formalności

JOHN CZECHOWSKI DELICATESSEN

650 The Queensway

Najwyższy czas by zamówić szynkę do
marynaty!

SKORZYSTAJ ZE SPECJALNEJ CENY!

WYTNIJ TO OGŁOSZENIE A DOSTANIESZ

MINI SZYNKĘ "BLACK FOREST"

W CENIE \$ 7.20 ZA KG

Ilość towaru ograniczona

PRZYGOTOWALIŚMY WIELE ATRAKCYJNYCH
DELIKATESOWYCH, ŚWIĄTECZNYCH WYROBÓW
ZA PRASZAMY

ROCKWOOD DELICATESSEN

4141 Dixie Rd. MISSISSAUGA

TEL. 624-1244

SKLEP DELIKATESOWY w kompleksie handlowym
Rockwood Mall w Mississauga
pomiędzy Lumber i Burger King

Posiadamy wysmienite polskie i niemieckie
wędliny oraz europejskie wyroby delikatesowe
PRZEDŚWIĄTECZNA ZNIŻKA 10%
DLA ZAKUPU POWYŻEJ \$20
PO PRZEDSTAWIENIU KUPONU

Kupon Rockwood Delicatessen
upoważnia do zniżki cen 10%

W sprzedaży polskie gazety

ONTARIO BREAD CO. LTD.

178 Ossington Ave., Toronto

TEL. 532-4929

najpopularniejszy, pyszny, świeży chleb
do nabycia w najlepszych sklepach w Toronto i w Ontario

nowy punkt sprzedaży Rockwood Delicatessen
4141 Dixie Rd., Mississauga

Copernicus

MEAT PRODUCTS

79 Roncesvalles Ave

TEL 536-4054

Posiadamy świeże mięso
wykrojone na życzenie. Szynki,
boczki, balerony, kiełbasy
na sposób polski oraz wiele innych
wędlin i delikatesów ogólnie
kiszzone kapustę z beczki,
śledzie pierogi
T & PAKULSKI

RENEWAL

Construction and
Renovation

Instalacje elektryczne,
renowacje łazienek, kuchni,
wykładziny kafelki,
wykarczanie piwnic.
Bezpłatna wycena.
TEL 249-5212 lub 742-1302

UBEZPIECZENIA, KSIĘGOWOŚĆ

HUMBERVIEW INSURANCE

337 Roncesvalles Ave., Toronto

TEL 531-4647

Ubezpieczenia chorobowe dla odwiedzających Kanadę

LEVIN & GIAMMATTOLO CHARTERED ACCOUNTANTS

YURY LEVIN, B.B.A., C.A.

Prowadzenie ksiąg według najnowszych przepisów

620 Wilson Ave. suite 335

Downsview, Ont M3K 1Z3

TEL (416) 635-7063

268 Main Street North

Brampton, Ontario

TEL (416) 459-7111

Licencjonowany księgowy

Chester's Income Tax Service

Czesław Kępa

TEL. 238-0447

Income Tax Consultant, Członek Kanadyjskiej
Federacji Konsultantów d/s Podatkowych

JANOSIK

POLECA SVOJE USŁUGI W ZAKRESIE PRZEWOZU OSÓB
NA TRASIE

TORONTO - MIRABEL - TORONTO

Jak również na "Stefana Batorego"

Telefon w Toronto

247-0817

UMIARKOWANE CENY

SPECJALNA ZNIŻKA DLA RODZIN

NEW YORK LIFE INSURANCE COMPANY

FINANCIAL PLANNING UBEZPIECZENIA

Life insurance (na życie) • Disability (chorobowe)
• Mortgage (hipoteczne) Business (handlowe) • RRSP •
Annuity (emerytury)

SOLIDNIE • TANIO • SZYBKO

ANDRZEJ KRYSIAK

Po bliższe informacje proszę dzwonić

biuro 226 6515, dom 858-0129

Montreal ALEXANDER

transport

przeprowadzki

(także z Toronto i do Toronto)

TANIO • SPRAWNIE

TEL (514) 932-1075

lub

(514) 931-2240

MARGOR ELECTRIC

RESIDENTIAL
COMMERCIAL

Zakładanie nowych instalacji
elektrycznych, renowacja
Montaż i naprawa urządzeń elektronicznych
oraz elektrycznych

MAREK

TEL 239-0868

METRO LICENCE E-1843

FIRMA ITPOL CONSTRUCTION

• kompleksowe remonty i
renowacje domy, biura, sklepy
• fachowe porady oraz wyceny
gratis

• ściany, sufity, prace
wykończeniowe
• stolarka, malowanie, instalacje
TEL (416) 271-7029

EURO-AMERICAN ELECTRICIAN INC

RESIDENTIAL

COMMERCIAL

INDUSTRIAL

TEL (514) 334-2966

NETTOYEUR PURE WHITE CLEANERS

2372 Jolicoeur St

MONTREAL, P.Q.

H4E1X8

TEL (514) 768-3325

Usługi prolinicze, czyszczenie chemi-
czne, odbiór z domu klienta
transport przeprowadzki paczki
klienta na zamówienie do Polski i nie
tylko oraz sprzedaż, dostawa i
wysyłka upominków na różne okazje

VOYTEK

MECHANICAL
CONTRACTING
Specialists in the
SALES INSTALLATION

REPAIRS

AIR CONDITIONING

HEATING

VENTILATION

HUMIDIFIERS

WRITTEN GUARANTEE

ASK US ABOUT OUR SPECIAL

OFF-SEASON INSTALLATION

RATES

756-3494

ZESTY'S GOURMET DELI

polskie delikatesy w Mississauga (Clarkson)
wyszukane smaczne i najwyższej jakości potrawy
urządzamy chrzciny komunie przyjęcia weselne itp
zapewniamy sprawną szybką obsługę
wykwalifikowanego personelu

Właściciele Jadwiga i Gabriel Mencfeld

TEL 823-1167

1900 Lakeshore Rd W Mississauga

na wchód od Southdown Rd. na Inverhouse Plaza
pon. środa 9-18" czwartek piątek do 19" sobota 9-18"

L.B. Construction

construction • renovation
roofing

• carpenters • painting • parquet
• aluminum siding

LES BARWINSKI

Ceny konkurencyjne!

COMPUTERIZED ACCOUNTING BOOKKEEPING

INCOME TAX SERVICES

TEL (416) 762-5891

Fachowo i solidnie

• księgowość i rachunkowość
dla małych przedsiębiorstw
• wypełnianie formularzy

Zespół muzyczny TRANSFER z Hamiltonu

na wszystkie okazje

Repertuar znanych
i lubianych zespołów polskich
dla wszystkich generacji

TELEFON

Toronto 661 0215 i 766-5894

Kitchener 578 9235

Hamilton 561-6955

ENGINEERING & INDUSTRIAL MAINTENANCE

Instalacje elektryczne
Podłączenia, naprawy urządzeń
elektrycznych i elektronicznych
RESIDENTIAL COMMERCIAL
AND INDUSTRIAL
CAŁY TYDZIEŃ

TEL 225-7226

Solidnie, tanio, sprawnie

Solidnie, tanio, sprawnie

Solidnie, tanio, sprawnie

Solidnie, tanio, sprawnie

Solidnie, tanio, sprawnie

Solidnie, tanio, sprawnie

Solidnie, tanio, sprawnie

Solidnie, tanio, sprawnie

Solidnie, tanio, sprawnie

Solidnie, tanio, sprawnie

Solidnie, tanio, sprawnie

Solidnie, tanio, sprawnie

Solidnie, tanio, sprawnie

Solidnie, tanio, sprawnie

Solidnie, tanio, sprawnie

Solidnie, tanio, sprawnie

Solidnie, tanio, sprawnie

Solidnie, tanio, sprawnie

Solidnie, tanio, sprawnie

Solidnie, tanio, sprawnie

Solidnie, tanio, sprawnie

Solidnie, tanio, sprawnie

Solidnie, tanio, sprawnie

Solidnie, tanio, sprawnie

Solidnie, tanio, sprawnie

Solidnie, tanio, sprawnie

Solidnie, tanio, sprawnie

Solidnie, tanio, sprawnie

Solidnie, tanio, sprawnie

Solidnie, tanio, sprawnie

Solidnie, tanio, sprawnie

INDEPENDENT COMPUTER EXPERTS

• Oprogramowanie

• konsultacje

• szkolenie

• przygotowanie resume

TEL. 742-1387

HOMETARIO REAL ESTATE LTD ASSURANCE BROKERS LTD

• Kupno i sprzedaż nieruchomości

własnego rodzaju

• Ubezpieczenia na samochody—

od ognia—kradzieży i inne

171 Roncesvalles Ave

Toronto

TEL. 531-3506

UNIVERSAL HARDWOOD FLOORING

cyklinowanie nowych i starych
podłóg drewnianych jak również
malowanie oraz instalowanie
woskiego rodzaju podłóg

NAJLEPSZE CENY
i OBSŁUGA

285 Scarlett Rd. Toronto M6N 4L1

TEL. 763-2270

ANDRZEJ ZAREMBA

ELECTRICAL CONTROL ENGINEERING

RESIDENTIAL COMMERCIAL

INDUSTRIAL

Zakładanie nowych, renowacja instalacji
elektrycznych

Montaż oraz naprawa urządzeń
elektrycznych

oraz elektro-przełączających

MAREK

TEL 239-0868

THE FUTURE BAKERY

NAJLEPSZY W MIEŚCIE ŚWIEŻY CHLEB

dostarczamy do sklepów i do domu

739 Queen St. W

Toronto, Ont.

TEL 368-4235

NOWO OTWARTE DELIKATESY

WARMIA

zapraszają całą Polonię

na smaczne wędliny i mięsa wyrabiane na miejscu

specjalność kiełbasa warmińska

od 9 do 20-ej 6 dni w tygodniu

323 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont.

TEL 521-4861

LEKARZE, DENTYŚCI, APTEKI

**BIO-
ENERGO-
TERAPIA**
uspokaja, łagodzi bóle,
uzdrowia
indywidualne 30-minutowe zabiegi
w London i innych miastach
przeprowadza
WŁADYSŁAW KREOWSKI
TEL (519) 438-1085
członek polskich, brytyjskich
i kanadyjskich towarzystw
terapii uczuciowych

**DENTURE THERAPY
CLINIC**
JAN M. WIŚNIEWSKI, D.T.
Pierwsza polska protezownia
dentystyczna

**2337 Dundas St. W. Toronto
M6R 1X6
(Bloor Dundas Square Building)
TEL. (416) 533-8811**

doktor
Matthew Kuszewski
FAMILY PHYSICIAN

uprzejmie zawiadamia o otwarciu
praktyki lekarskiej w Toronto
przy 22 Roncesvalles Ave
Proszę dzwonić pod
531-8887
Wszelkie porady medyczne, powypadkowe,
rodzinne, stress-relaxing,
psychoterapia, wizyty domowe

nowo otwarty sklep

FINE PIANOS

oferuje sprzedaż nowych pianin i fortepianów znanych firm europejskich
oraz słynnej firmy amerykańskiej Wurlitzer
NAJNIŻSZE CENY • PEŁNA GWARANCJA
• MOŻLIWOŚĆ ZAKUPU NA SPŁATY

wprowadzimy również wszelkie naprawy i strojenia pianin i fortepianów oraz
udzielamy lekcji gry na pianinie

TEL. 896-9782

35 Kings St. E. unit 16, Mississauga
od godz. 10 do 19-tej

**DIFFER IMAGE
TRANSLATIONS**
Jan Wellinsberg
TEL. (513) 233-0570

Lekcje gry
na pianinie i organach
oraz nauka teorii muzyki
Bran wyższe wykształcenie
muzyczne oraz wieloletnie
doświadczenie pedagogiczne
Halina
PANASIEWICZ
TEL. 251-6268

**DENTYSTYCZNE
PROTEZY**
JRSZULA L. BAUMAN, D.D.
4 Wall Ave., Toronto
(Hwy 401 i Weston Rd.)
Przyjmuje codziennie i w soboty
MÓWIMY PO POLSKU
TEL (416) 245-7168

**PAIN/ ACUPUNCTURE
CLINIC**

Wojciech Filipowicz, P Ac
Member of Acup. Foundation of
Canada
Consultations Treatment
2299 Dundas St. W., Toronto Ont.
TEL (416) 537-7223

**Dr Anna R.
JAKUBOWSKA**
lekarz rodzinny
z długoletnim doświadczeniem
w chorobach skóry
uprzejmie zawiadamia o otwarciu
gabinetu lekarskiego przy
5353 Dundas W pokój 218
(tuż obok stacji metra Kipling)
TEL 234 0700
w dni powszednie (z wyj. wtorków) 18-21
soboty 10 15 249-262

MARIA DAGNIEWSKA
LECZY ZIOŁAMI
lekarka z Polski z długoletnią europejską
afrykańską praktyką leczenia ziołami
przyjmuje
poniedziałki, wtorki i czwartki
2299 Dundas W. poster
TORONTO M6R 1X7
TEL 537 7223 247 258

Dr. J. Wójcik
MEDYCYNĄ OGÓLNA
6000 COTÉ DES NEIGES 190
Montreal
(w pobliżu szpitala St. Mary's i Jewish
General)
TEL. (514) 342-4522,
342-4525

dr Bogdan Pietraszek
rozpoczął praktykę lekarską
w Toronto jako lekarz ogólny
t.j. 'Family Doctor'
w gabinecie przy
190 Fern Ave
naprzeciwko Credit Union
TEL 532-4317
przyjmuje od pon. do piątku 10 18
w soboty 10 13
ODBYWA TEŻ WIZYTY DOMOWE

**Apteka
Wysyłkowa®**

- szybka i tania wysyłka leków z Europy, Japonii i Ameryki
- przyjmujemy i realizujemy zamówienia z całego świata
- wycena recept jest bezpłatna

EuroPak International®
1339 Baseline Rd., Unit 5554
Ottawa, Ontario, K2C 3M1
CANADA tel 613/728-4446

LEKARSTWA do POLSKI

dr Jerzy Ochociński
z długoletnim doświadczeniem
w schorzeniach stawów i kręgosłupa
oraz komplikacjach pourazowych
&
dr Paweł Ochociński
uprzejmie zawiadamiają
o otwarciu gabinetów lekarskich
w Toronto
2199 Bloor West
TEL. 762-4136

SYRENA TRAVEL LIMITED
 1684 Queen Street West
 TORONTO ONTARIO, CANADA M6R 1B3
 tel 1-416-533-9486

• SYRYJA w służbie Polsce od 1957 roku
Oferujemy
 1987 - loty do Polski, szybko, tanio
 Chcesz odwiedzić rodzinę - korzystaj z naszych usług
 Polecamy ubezpieczenia dla odwiedzających Kanadę
 Załatwiamy deklaracje dla osób potrzebujących wizę

TOWARY DO POLSKI

- * Można dowolnie zestawiać skład paczki
- * Dostawa do domu odbiorcy + 14 DNI
- * Odbiorca nie ponosi żadnych opłat
- * Nadawca otrzymuje potwierdzenie
- * Dostawa z Europy Zachodniej
- * Zamówienie minimum 4 kg, maximum 10 kg

<i>Ilość</i>	<i>Nazwa towaru</i>	<i>Cena C\$Razem</i>
x1 kg	pomarańcze	2 90=
x1 kg	cytryny	2 90=
x1 kg	grejpfruty	2 90=
x1 kg	mandarynki	2 90=
x1 kg	banany	3 40=
x1 szt	ananas świeży	3 90=
x1 szt	kiwi (jumbo)	0 90=
x1 szt	kokos (jumbo)	2 90=
x100g	czekolada mleczna	1 30=
x100g	czekolada orzech	1 30=
x100g	czekolada deser.	1 30=
x750g	chałwa	7 50=
x250g	kawa ziarnista	3 40=
x250g	herbata sypka	2 60=
x800g	kakao	6 80=
x450g	szynka w puszcze	5 80=
x1 kg	szynka wędzona	13.80=
x500g	rodzynki	3 40=
x250g	figi	2 00=
x250g	migdały	4 60=
x200g	daktyle	3 00=
x200g	wórki kokosowe	2 40=
Transport, dostawa, ubezpieczenie		5.50

Załączam Cheque Money Order Total C\$
NADAWCA _____

ODBIORCA

Zamówienia EUROPAK INTERNATIONAL
1339 Baseline Road, Box 5554, Ottawa
Ontario K2C 3M1, Canada, tel 613/728-4446

[illegible]

dr Janina Dutkiewicz
FAMILY PHYSICIAN
zawiadamia o otwarciu
gabinetu lekarskiego przy
3095 Glen Enn Dr ste 7
MISSISSAUGA
TEL 828-0038

**COMPUTER
DISTRIBUTING**

Amix - mix of all the American Computer

121 Roncesvalles Ave. Toronto Ont M6R 2K9
TEL (416) 531-8786

IBM PC/XT compatible
Kompletny system juz od \$ 614

VANCOUVER, B C
 1 okolice
 • sprzedaz i kupno
 nieruchomości
 • porady hipoteczne
 prosimy telefonować lub pisać
 int. Maciej Rola Roszkowski
 Grata Roszkowski
 dom (604) 437-3649
 biuro (604) 872-0321
 CENTURY 21 TRADEWIND REALTY
 2710 Commercial Drive
 Vancouver B.C. V6N 5P4
 Cooperation & Referrals
 across Canada

**LESLAW
SOSNOWSKI**
magister praw (Uniwersytet Warszawski)
Bachelor of Law (University of Ottawa)
ADWOKAT-NOTARIUSZ
1419 Carling Ave. ste 2
Hampton Park Plaza
Ottawa, Ont. K1Z7L6
TEL (613) 722-0159

**dr Iwona
Jaeschke**
lekarz rodzinny

**Polska Księgarnia
Wyszykowska
"OD NOWA"**
oferuje najtańsze polskie książki
w Kanadzie KATALOGI wysyłamy
na życzenie
**950 Lawrence Ave E
Apt 506
TEL. (416) 431 - 9882**
a mieszkańców wschodniej części

**Porady astrologiczne
Horoskopy urodzinowe
Prognozowanie przyszłości
Dobór partnera
Karty znów astro-
logicznych (humanistycznych)**

TEL. 299-8337

Julia Korpata, L.L.M.
Adwokat z Polski
z długoletnią praktyką
Udziału porad i pomocy we wszelkich
sprawach na terenie Polski, m.m.
związanych przez pełnomocnika, rozwody w Polsce
z wszelkimi naturalnymi pełnomocnictwami do Polski notary-
nie sprzedaje: kupna i darowizny domów, gruntów
i udziałów, inne sprawy majątkowe w Polsce oraz pisma d-
skich sądów i urzędów

3290 Lakeshore Blvd. W
TORONTO M8V 1M4
TEL. 255-5954
po telefonicznym uzgodnieniu

 **Lech W.
Prusiński**
Immigration Consultant
Porady w sprawach emigracyjnych
(osobistnie tylko we wtorek)
godz. 12-19
PROSIMY O TELEFONICZNE
UZGADNIANIE WZYT
BIURO
192 Garden Ave., Toronto
192 GARDEN AVE TORONTO
TEL. 588-1659

**uprzejmie zawiadamia
o otwarciu
gabinetu lekarskiego w
HAMILTON
przy 252 James St. South
pokój 103
TEL. 528-8398**

KSIĘGARNIE
POLSKA KSIĘGARNIA
WYSYŁKOWA
posiada: słowniki francuskie, angielskie,
techniczne i inne; książki do nauki języków
kuchenne, młodzieżowe z bajkami, religijne,
karty wiatraczono
Montreal, P.Q. Box 647
NDG H4A 3R1
TEL. (514) 489-0396

DOŚWIADCZONA
KOSMETYCZKA Z POLSKI
zaprasza miłe Klientki
do nowo otwartego salonu
Le Visage
(wejście przez Paris Studio)
2007 Bloor St. W.
TEL. 766-0660

dermaton

**ZAKŁAD
KOSMETYCZNY**

● Pielęgnacja twarzy, rąk i stóp
● Usuwanie zbędnego owłosienia
● Specjalistyczna aparatura
● Jakosciowe kosmetyki
● Wizyty prosimy zamawiać telefonicznie

TEL 766 - 1867
2198 Bloor St W Toronto

JUREK PHOTOGRAPHY
PORTREIT • ŚLIUB • REPORTAŻ

TEL. (416) 244-8903

Wzmacniam również polskie karty z "tyczkami"
na różne okazje do nabywców z
Walpole West-End, Kitchener
Farmington Pharmacy 313 Roncesvalles Ave.
Solaris Pharmacy 149 Roncesvalles Ave.
Winnipeg Graciosa Trading Company
Montreal "Polka" tel. (514) 486-0386

JERZY PAWLAK

INTERNATIONAL VIDEO SERVICE

Oferuje obsługę video w systemie amerykańskim na terenie Polski i zagranicę wszelkiego rodzaju spotkan i uroczystości itp. od \$ 49
dzwonisz w Kanał video i wskazanych miejscach w kraju od \$ 49
Świąteczne video-listy i życzenia jedynowzrostne oraz wszelkie inne zlecenia
Informacje (416) 769-4366 całą dobę

OBSŁUGUJEMY CAŁĄ KANADĘ I USA

Visa • Master Charge

**Jeżeli 30-40 tys. rocznie zarobione
na part-time rozwiąże Twoje problemy
dołącz do nas!**
**Zapewniamy szkolenie oraz
całe niezbędne wyposażenie.
Mała inwestycja wymagana
(pewny, szybki zwrot)
Dzwoń pod 896-3078 lub 823-3362**

STUDIO FOTOGRAFICZNE
BANK
ARTYSTYCZNE
74 Bloor W.
Toronto, Ont.
TEL 766-4466

NIEUCHOMOŚCI • KUPNO • SPRZEDAŻ

Ponad 15 lat doświadczenia w sprzedaży

RE/MAX
REALITY PROPERTIES INC

WYNAJEM • OSZACOWANIE •
KUPNO • SPRZEDAŻ

JACEK GOGOLA

TEL.: biuro: 890-7474 (24-godzinny serwis)
dom: 826-0747

Pomoc w załatwianiu
spraw finansowych i prawnych

JOHN WOLWOWICZ
BIURO 236-2666
DOM 251-8161

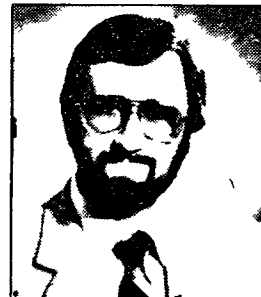
JAN WOLWOWICZ

15 LAT DOŚWIADCZENIA W "REAL ESTATE"

KUPNO • SPRZEDAŻ • OSZACOWANIE

FINANSOWANIE NIERUCHOMOŚCI W TORONTO I OKOLICY
ORAZ INFORMACJA ODNOŚNIE NABYCIA NIERUCHOMOŚCI
PRZEZ CUDZOZIEMCA W POLSCE

- Waterfront building lots - Kaszuby - from \$ 12000
- South Etobicoke \$ 199,900, odnowiony, 6 pokoi (dom do szybkiej sprzedaży)
- West Mississauga \$ 239000 - 4 sypialnie, backsplint, duża działka, podwójny garaż, wykończony "basement"

Century 21

PIOTR POBOJEWSKI

TEL biuro 743-7722 dom 890-2145

Macdonnell/Fern - wolno stojący dochodowy dom, z miesięcznym dochodem ok. \$ 2 100
wszystko nowe. Cena wyw. \$ 234 900
Business (sklep delikatesowy) do sprzedania w Scarborough. Cena \$ 79,900
Dundas/Mavis - przepiękny 3-sypialniowy townhouse - wykończony basement, garaż,
prywatna parcela, 2 łazienki. Cena wyw. \$ 128,500
Przepiękny duplex z możliwością zrobienia apartamentu w basemencie. 2 oddzielne
wejścia z basementu z łazienką. Cena wyw. \$ 259 000
Bliźko kolejki Bloor/Dundas - 3-piętrowy dochodowy dom, 12 pokoi, 3 kuchnie, 3 łazienki,
wszystko nowe - dochód roczny \$ 31 200. Cena wyw. \$ 229 900
Scarlett/Eglinton - 1 sypialniowy co-op apartament, nie zamieszkały. Cena \$ 85 000
Dundas/Credit Woodlands - 5 sypialniowy townhouse - condo pokój gościnny, jadalnia,
balcon, garaż, 2 łazienki, 2 łodówki, "mece wally" suszark. Wszystko w cenie \$ 139,900.
Pol udniowe Elobicok - 4 apartamentowy budynek \$ 40 000 dochodu roczne - duża parcela
z parkingami. Cena wyw. \$ 359 000

ANNA KRYSIAK

FUTURE IRE Ltd
130 Kennedy Ave
Bloor West Village
zapewnia

solidną i zyciową obsługę przy
sprzedaży i kupnie nieruchomości
możliwość załatwienia hipotek na
dogodnych warunkach oraz
formalności prawnych
• 24 godzinny serwis
• najaktualniejsze informacje
poprzez komputerowe połączenie
z Toronto Real Estate Board
WEST TORONTO • MISSISSAUGA •
• BRAMPTON

Mississauga - nowy wolno stojący dom, 2200 stóp kw., "family room" z kominkiem,
skylight, podwójny garaż. Cena \$199 900
Etobicoke - piękny dwupiętrowy samodzielnie stojący dom z garażem, 3 sypialnie,
parkiety, ładna działka z drzewami owocowymi. Cena wyw. \$ 207 000
Steeles/Brimley - 3-sypialniowy wolno stojący piękny wnętrze, podwójny
garaż, wygodna lokalizacja. Cena \$ 217 000
TEL. biuro : 769-3300; dom: 858-0129

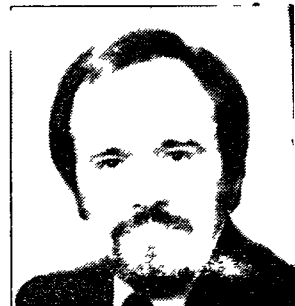
EAGLE
REAL ESTATE LTD

Aleksander Około-Kulak

biuro 259-9231
dom 621-3457

SPRZEDAŻ • KUPNO • WYCENA
NIERUCHOMOŚCI

Lakeshore/Dixie - 3 sypialniowe condominium z dużym balkonem
blisko komunikacji. cena \$ 149 900
Mississauga 2 3 sypialniowe townhouse po przystępnych cenach
Mississauga - nowy dwupiętrowy wolno stojący dom z garażem. cena
\$ 174 900
West Mall - 3-sypialniowy apartament, luksusowo wykończony

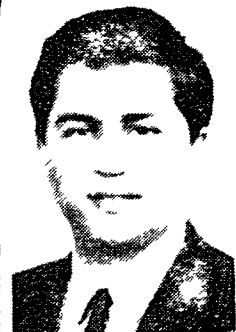

METRO TORONTO
Sprzedaz-kupno, wynajem
domów, interesów
i apartamentów
Solidna i fachowa pomoc w
załatwianiu formalności
prawnych i finansowych

Kamil KOWALCZYK

Tel. biuro 536-5000

dom: 690-4182
24 godzinny-serwis

Lakeshore Blvd. - wolno stojący dom - prywatny zajazd - apartament w piwnicy
cena okazjna
High Park - 3-sypialniowy wolno stojący dom - \$2,200 dochód z wynajmu - plus
mieszkanie dla właściciela
Mississauga - Condo Apart - w budynku mającym wiele udogodnień
Georgian Bay - super rezydencja do zamieszkania przez cały rok - blisko jeziora

Irena Koper
Representative

265 Rimrock Rd. Ste 205
Downsview Ontario M3J 3C6
Bus 631-6523 Res 267 8815

**UBEZPIECZENIA
WSZELKIEGO RODZAJU**

Mutual of Omaha Insurance Company

- 1250 dol. miesięcznie wolny od podatku dochód w razie choroby
- choroby lub wypadku dla osób zatrudnionych na własny rachunek
- plany finansowe zabezpieczające dzieci
- plany emerytalne RRSP
- ubezpieczenia na życie

JERZY MAJEWSKI M Sc

TEL bus 631-6523, home 452-7239

Julia

Korpala, L.L.M.

tel. biuro: 259-9231 dom: 255-5954

Bloor/Cawthra - murowany dom, backsplint, 4 sypialnie, garaż. Doskonale zaprojektowane i stylowe wnętrza z kominkiem. Piękna duża parcela. Cena \$ 212,500
Dundas/Dixie (Mississauga) - townhouse, 3 sypialnie. cena \$99 500

BARBARA SAWALA

udzieli wszelkiej pomocy i informacji
w zakresie sprzedaży, kupna i wynajmu
posiadłości w Burlington, Hamilton
i okolicach
Prosimy dzwonić

Alec Murray Real Estate Co Ltd
(416) 639 - 8004 - czynny całą dobę

TEL domowy (416) 332 - 8119

M Sc Mech Eng Sales representative
4195 dundas street west
toronto ontario M8Y 1V4

Bohdan (Bob) SZEWCZYK

Biuro: 231 - 0600;
Dom: 247 - 4437

**OKAZJA DLA
BUDOWLANCA (stolarza)
DOM DO REMONTU**

- OBECNIE mieszkanie - \$1500/miesiąc dochodu z wynajmu,
- PO REMONCIE - około \$40000 dochodu,
- POŻYCZKA - 85% ceny zapewniona,
- OPŁATA WSTĘPNA - do uzgodnienia

ADVANCE REAL ESTATE Ltd.
1055 Bloor St W.

Od 1958 roku udziela Polonii
solidnej i fachowej pomocy przy kupnie
i sprzedaży wszelkich nieruchomości

Obecnie jest najlepszy okres aby kupić dom - jest duży wybór
i można uzyskać najlepszą cenę - a z wiosną na pewno
ceny wzrosną. Po wyczerpującej informacji proszę dzwonić

DANUTA KOTAPKA

Tel. biuro: 534-9246
dom: 769-5394

Telefon nie zobowiązuje, a porozmawiać warto.

Zachodnia Mississauga - wolno stojący kompletnie nowy dom 4 sypialnie 3 łazienki,
pokój rodzinny z kominkiem, duża działka.
Tomken/Bloor - wolno stojący murowany dom z basenem 3 sypialnie - wykończony
basement z oddzielnym wejściem. Spokojna ulica w najatrakcyjniejszej części Mississauga
Queensway/Royal York - wolno stojący dom dla kupujących po raz pierwszy: 2 sypialnie,
duża kuchnia, duża działka.
Dundas/Cawthra - 3-sypialniowy townhouse poniżej 100 000 tys.

Montreal Trust
247-7884

24-godzinny serwis

Dzidka Skrętkowska

dom. 249-2958

serdecznie zaprasza zainteresowanych wynajmem,
kupnem i sprzedażą nieruchomości

Mam najaktualniejsze informacje z komputera (bezpośrednie połączenie z
Toronto Real Estate Board)
gwarantuję szybką, solidną, zyciową pomoc przy załatwianiu pożyczki,
formalności prawnych

Dixie - 2 sypialniowe condominium z pełną łazienką, Living room z wyjściem na balkon.
Cena tylko \$ 108,900.

Tomken-Dundas - 3 sypialniowy townhouse do sprzedania. Cena \$ 106 tys

Dwurodzinne wolno stojące domy od 159,900 Mississauga lub Etobicoke

Wolno stojące jednorodzinne domy od 139,900

Idealny dom na start. Około 10% wpłaty z datu

Mississauga townhouse 4 sypialnie 2 łazienki, piwnica wykończona z pokojem
muzycznym, wykładzina dywanowa bardzo czysto utrzymany blisko szkół
sklepów. Cena \$ 125 900

121 Roncesvalles Ave Toronto Ont M6R 2K9

TEL (416) 531 - 8786

PIAST Enterprises Ltd

PACZKI DO POLSKI

SPORT

PUCHAR POLSKI

Pogoń Siedlce rewelacją PP

18 listopada rozegrane zostały mecze 1/8 Pucharu Polski. Do ćwierćfinałów awansowało siedem zespołów ekstraklasy oraz Pogoń Siedlce, występująca zaledwie w lidze okręgowej. Oto ogłoszono rozegranych spotkań:

Śląsk Wrocław - GKS Katowice 2:1 (1:1, 1:1) Bramki: Śląsk - Socha 23, Prusik 99, CKS - Koniarz 35. Widzów 4 tys.

Mecz ten, był powtórką finału ostatniej edycji PP. Śląsk, mimo że wystąpił bez dwóch podstawowych zawodników - Króla i Tarasiewicza, wygrał zasłużenie po ciekawym, zakończonym dogrywką meczu.

Widzew Łódź - Legia W-wa 1:3 (1:0, 1:1) Bramki: Widzew - Świątek 16, Legia - Arceusz 67, Dziekanowski 93 i Pisz 111. Widzów 4 tys. Także i w tym spotkaniu, potrzebna była dogrywka. Początek meczu nie zapowiadał porażki łodzian. Później inicjatywę przejęli legionieści, czego końcowym efektem było zasłużone ich zwycięstwo.

Ostrowia Ostrów W - Lech Poznań 0:3 (0:1) Bramki: Miłoszewicz, Pachelski 80 i 83. Widzów 10 tys. Piłkarze Lecha zdecydowanie dominowali na boisku, odnosząc wysokie zwycięstwo.

Ponowny mecz Holandia - Cypr

Finał hulańskiego wybryku, podczas meczu eliminacyjnego Europy 88, jeszcze się nie skończył. Jak już podawałem, podczas spotkania Holandia - Cypr (8:0) jeden z holenderskich "kibiców" rzucił na boisko petardę, która zraniła bramkarza cypryjskiego. Mecz po godzinie przerwy, był ponownie kontynuowany, a w bramce cypryjskiej stał bramkarz rezerwowi Cypryjczycy, czego się wszyscy spodziewali, złożyli protest. Komisja dyscyplinarna UEFA rozpatrzyła go i zweryfikowała wynik meczu, przyznając Cypru walkower 3:0. Holendrzy, którzy mieli już awans do finałów mistrzostw Europy w kreszeni, nagle stracili tak ważne punkty.

O awansie miał zdecydować mecz Holendrów w Atenach, z ich najsilniejszym rywalem grupowym - Grecją. Holendrzy nie dawali jednak za wygraną i oni z kolei złożyli odwołanie do UEFA. Ponowne zebranie komisji dyscyplinarnej wydało nowe orzeczenie. Mecz Holandia - Cypr zostanie powtórzony 9.12.97 na stadionie Ajaxu Amsterdam, przy pustych trybunach! Tak więc, wszystko wskazuje, że jednak Holendrzy pojadą na przyszłoroczne finały, z piątą, jakże dla nas nieszczęśliwą grupą.

SHR Wojciechów - ŁKS Łódź 1:2 (1:2) Bramki: SHR - Jaworski 2, ŁKS - Kruszanin 14 i 41. Widzów 2,5 tys. Po przeciętnym meczu, ŁKS odniósł skromne zwycięstwo. Najlepszym piłkarzem na boisku był Stanisław Terlecki, po którego akcjach padły obie bramki dla łodzian.

Pogoń Siedlce - Motor Lublin 1:0 (1:0) Bramki: Puchalski. Widzów 8 tys. Piłkarze Motoru, mimo wielu dogodnych sytuacji razili brakiem skuteczności co się srogo zemściło. Pogoń zagrała bardzo ambitnie i wywalczyła wymarzony awans.

Górnik Wałbrzych - Olimpia Poznań 4:3 (1:2) Bramki: Górnik - Stanko 12 i 65, Przybysz 59, Sobczak 88, Olimpia - Kaziów 2, 44 i 67. Widzów 500. Czym było bliżej końca spotkania, tym mecz stawał się coraz ciekawszy. Ostatnie "słowo" (bramka Sobczaka) należało do Górnika.

Zagłębie Lubin - Pogoń Szczecin 1:3 (0:1) Bramki: Zagłębie - Ptak 80, Pogoń - Benesz 38 (z karnego), Leśniak 79, 89. Widzów 1000.

P.S. Działacze większości klubów narzekali na bardzo niską frekwencję. Jak można liczyć na lepszą, skoro prawie wszystkie mecze rozegrano w środę o 11 lub 12 w południe, gdy większość miłośników sportu jest w szkole albo w pracy. Kolejny dowód perspektywicznego myślenia działaczy krajowego futbolu. Panowie - kiedy zaczniecie podchodzić poważnie do Pucharu Polski, który już od dawna powinien być piękną i atrakcyjną imprezą piłkarską.

1/8 PUCHARU UEFA

W ostatnią środę 25.11 zostały rozegrane pierwsze mecze 1/8 Pucharu UEFA.

Honved Budapeszt - Panathinaikos Ateny 5:2
Verona-Sportul Bukareszt 3:1
Feyenoord Rotterdam - Bayer Leverkusen 2:2
Borussia Dortmund - FC Brugge 2:0
Werder Brema - Dynamo Tbilisi 2:1
Inter Mediolan - Espanol Barcelona 1:1
FC Barcelona - Flamurtari (Finlandia) 4:1

Mecze rewanżowe rozegrane zostaną 9.12.87.

Rezygnacja A BROŻYNIAKA

Wisła Kraków miała udaną końcówkę sezonu jesienno-zimowego co dało jej 3 lokatę w tabeli z realnymi szansami na walkę o awans do I ligi w przyszłym sezonie. Dlatego wielkie zaskoczenie wywołała decyzja trenera Wisły - A. Brożniaka, który po ostatnim meczu powiedział:

"Zakończenie rundy jesiennej było dla nas pomyślnie, cieszy też zajęcie wysokiego miejsca. Mimo udanego finisu postanowiłem zrezygnować z pracy z pierwszym zespołem. Powodów jest kilka. Między innymi względy osobiste. Przede wszystkim trudno mi wytrzymać tak duże obciążenie nerwowe a poza tym czuję się zmęczony. Chciałbym odpocząć i wrócić do pracy z młodzieżą. To jest moja decyzja, ale nie wiem jak do niej ustosunkuje się kierownictwo Wisły."

REPREZENTACJA OLIMPIJSKA W ATENACH

22.12 odbędzie się mecz eliminacji olimpijskich Grecji i Polski. Polacy nie mają już zbyt dużych szans na awans, ale po niespodziewanym otrzymaniu walkoweru i 2 pkt za mecz z Danią, w którym wystąpił nieuprawniony do tego meczu

P. Firman, jeszcze jest jakaś nadzieja na awans. Oto kadra polskich piłkarzy na to spotkanie:

Bramkarze: Józef Wandzik (Górnik Zabrze) i Mirosław Dreszer (GKS Katowice).

Obrońcy: Janusz Góra (Śląsk), Piotr Piekarczyk (GKS Katowice), Jacek Grembocki (Górnik Zabrze), Eugeniusz Ptak (Zagłębie Lubin), Kazimierz Sokołowski (Pogoń Szczecin), Witold Wenclewski (ŁKS Łódź).

Rozgrywający i napastnicy: Waldemar Prusik i Andrzej Rudy (oba Śląsk), Krzysztof Warzych (Ruch), Robert Warzycha i Ryszard Cyroń (Górnik Zabrze), Marek Leśniak (Pogoń Szczecin), Grzegorz Więzik (ŁKS Łódź), Zenon Lissek (Szombierki Bytom).

• Ben Johnson został wybrany sportowcem roku 1987 na świecie. W plebiscycie 38 czasopism sportowych z całego świata, Johnson wyprzedził średniodystansowca marokańskiego - S. Aouite i irlandzkiego kolarza S. Roche. Obszerne publikacje o Johnsonie i Roche ukazały się w grudniowym wydaniu Kulis sportu.

• Słalom gigant mężczyzn zaliczany do Pucharu Świata zakończył się zwycięstwem Włocha A. Tomba. Na trasie w Sestriere (Włochy) Tomba uzyskał czas 2 min. 19.51 sek i wyprzedził o 0.09 sek. Szweda Stenmarka i o 0.26 sek. Szwajcara Gospeza.

WIADOMOŚCI AGENCYJNE

• Niewiarygodne zainteresowanie towarzyszy mistrzostwom świata grupy A (seniorów) w Sztokholmie. Sprzedano już 100 tysięcy kart wstępu do nowego przepięknego pałacu lodowego Globe, który będzie gotowy za kilka tygodni. Ogromny run na bilety nie byłby niczym dziwnym, gdyby nie fakt, że mistrzostwa odbędą się dopiero za półtora roku, w kwietniu 1989!

HOKEJ

Polonia bezkonkurencyjna

Zakończyła się pierwsza część rozgrywek ekstraklasy hokeja na lodzie. Ostatnia 18 kolejka niczego już zmienić nie mogła, ponieważ podział na grupy "Spokojnych" i "Niepewnych" dokonał się już wcześniej. Oto wyniki 18 kolejki:

Zagłębie Sosnowiec - Podhale Nowy Targ 3:5
Polonia Bytom - ŁKS 12:2
GKS Tychy - Stoczniowiec Gd 10:1
Cracovia - GKS Katowice 4:5
Naprzód Janów - Unia Oświęcim 8:3

„Spokojni”

1 Polonia	35:1	118-38
2 Naprzód	25:11	91-58
3 GKS Tychy	23:13	101-62
4 Podhale	19:17	76-56
5 Zagłębie	19:17	71-61
6 Stoczniowiec	17:19	53-80

„Niepewni”

7 GKS Katowice	14:22	64-82
8 Cracovia	13:23	57-64
9 Unia	9:27	52-104
10 Łódzki KS	6:30	48-126

Pokerowy tenis

W West Palm Beach (USA) został rozegrany, niespotykany turniej tenisowy. Udział w nim wzięli czterej najlepsi tenisisti świata. Lendl, Cash, Edberg i McEnroe. Każdy z tenisistów otrzymał przed turniejem po 250 tys. \$ Następnie przystąpiono do meczów, które rozgrywano systemem - każdy z każdym. Liczono na wzór siatkówki do 15 (w finale, jak w tenisie stołowym do 21). Za każde ekstra zagranie, jak np. as serwisowy zawodnik dostawał od przeciwnika 2 tys. \$ (w finale podniesiono do 4 tys.), jeżeli któryś tenisista miał podwójny błąd serwisowy, to on z kolei musiał płacić powyższą sumę swojemu przeciwnikowi. Po rundzie wstępnej najlepszymi byli Lendl (332 tys.) i Cash (250 tys.) i oni zagraли w finale. Był to bardzo pechowy finał dla Casha, który przegrał wszystkie pieniądze, a zwycięzca Lendl (580 tys.) powiedział po tym meczu:

"Było mi żal Casha. Włożył tyle wysiłku w ten mecz i wraca z pustymi rękami, ale my wiedzieliśmy, że to może każdego spotkać. Żeby nie rozczulać się nad Cashem, przypomniałem sobie Wimbledon (Lendl przegrał z nim w finale - a p.) i od razu robiło się różnie na duszy."

TOKARCZYK i RYŚ-FERENS pojadą do Calgary

Nieoczekiwanie dobrze spisali się Polki w pierwszych w tym sezonie zawodach otwierających tydzieński Puchar Świata.

Na berlińskim torze Z. Tokarczyk i E. Ryś-Ferens ustępowały tylko znakomitemu zawodniczce gospodarzy Tokarczyk była czwarta na 1000 m podobnie jak Ryś na 1500 m. Tokarczyk w swoim biegu uzyskała czas 0.05 sek. lepszy niż wynosi minimum kwalifikacyjne na Olimpiadzie w Calgary. Także E. Ryś uzyskała czas lepszy od wymaganego minimum i zawodniczki te uzyskały przez to nominację na Calgary 88.

MOSER NAJSZYBSZY

W stolicy Japonii odbyły się z udziałem gwiazd światowego kolarstwa zawody o Grand Prix, składające się z trzech konkurencji - wyścigu australijskiego, kryterium szosowego na 60 km i wyścigu indywidualnego na czas na dystansie 2 km. W ogólnej klasyfikacji zwyciężył zęgnający się ze sportem włoski profesjonalista Francesco Moser, który wygrał czasówkę i był drugi w wyścigu australijskim.

Rubrykę sportową zredagował
Adam POLAŃSKI

UWAGA MIŁOŚNICY SPORTU!

Już wkrótce ukaze się
PIERWSZY POLSKI MIESIĘCZNIK SPORTOWY
wydawany w Kanadzie pt:

KULISY SPORTU

Znajdziecie Państwo w nim wywiady ze znanymi sportowcami, tłumaczenia z prasy amerykańskiej i europejskiej, publikacje, ciekawostki i wiele innych niespodzianek

Pierwsze wydanie ukaze się 16 GRUDNIA br
we wszystkich punktach sprzedaży "Echa-Tygodnika Polskiego"
na terenie całej Kanady
**"KULISY SPORTU" redagować i wydawać będzie
ADAM POLAŃSKI**